

Christiane Koren: *Dagbøker 25/7-31/12 1810*
Utgitt ved Yngvil Beyer, Bente Lavold og Karen Arup Seip
NB kilder 3:1
Nasjonalbiblioteket/bokselskap.no, Oslo 2015
ISBN: 978-82-7965-233-5 (digital utgave, bokselskap.no),
978-82-7965-234-2 (epub), 978-82-7965-235-9 (mobi)
Teksten er lastet ned fra bokselskap.no

Christiane Koren

Dagbøker

25/7–31/12 1810

Utgitt ved Yngvil Beyer, Bente Lavold og Karen Arup Seip

NB kilder 3:1
Nasjonalbiblioteket/bokselskap.no
Oslo 2015

[Forord](#)

[Christiane Koren, Hovindkretsen og dagbøkene](#)

[Prinsipper for transkripsjon](#)

[\[Juli\]](#)

[\[August\]](#)

[\[September\]](#)

[\[Oktober\]](#)

[\[November\]](#)

[\[Desember\]](#)

Forord

Nasjonalbibliotekets samling av Christiane Korens dagbøker for perioden 1808–1813 ble gitt som gave fra stiftamtmanden i Kristiansand, Daniel Bremer Juell Koren, i 1947. De er bundet inn i syv bind (katalogsignatur Ms.8° 1464). Foran i det første bindet er det satt inn noen få dagers opptegnelse fra 1805. I samlingen finnes også et hefte fra 29. juli til 12. august 1814 (Ms.8° 346). I tillegg har Christiane og Johan Koren skrevet gjensidige dagbøker i 1784 og 1793: [«Dagbog for min Johan \[Koren\] fra den sørgelige 29de Majj til den usigelig glædelige 6te-7de Octbr. 1784»](#) (Ms.8° 345) og [«Dagbog for min Christiane. Beg. den 22. Januarij, sluttet den 27. Juni 1793»](#) (Ms.8° 347).

Deler av dagbøkene har tidligere blitt publisert. Sofie Aubert Lindbæk ga i 1915 ut *«Moer Korens» dagbøger* i to bind. [Bind 1](#) dekker utdrag fra dagbøkene fra februar 1808 til juli 1810, mens [bind 2](#) dekker utdrag fra januar 1813 til Christiane Korens død i januar 1815. I 1945 ga Gudrun Johnson Høibo ut [Dagbog for Kristiane Koren: paa en Reyse fra Norge til Dannemark begyndt den 6. September 1802.](#)

Nasjonalbiblioteket ønsker nå å utgi dette materialet i sin helhet som nedlastbare e-bøker. Korens dagbøker er en viktig kilde til kulturelle, sosiale, litterære og nasjonale forhold i en avgjørende fase i norsk historie. I første omgang utgis dagbøkene for perioden mellom de to bindene i Lindbæks utgivelse. Det dreier seg om ca. 925 manuskriptsider. Denne første kildeutgaven dekker tiden 25. juli til 31. desember 1810 og er på 130 manuskriptsider. Dagbøkene fra 1811 og 1812 vil bli publisert i løpet av 2016/17. Deretter publiseres fullstendige utgivelser av dagbøkene Lindbæk utga utdrag fra. Manuskriptet fra 1814 – med unntak av heftet fra krigsperioden juli/august 1814 – er dessverre ikke i Nasjonalbibliotekets samling, og det er ikke kjent hvor det befinner seg.

De digitaliserte dagbøkene er transkribert og korrekturlest av medarbeidere i Nasjonalbiblioteket. I denne utgaven har Jana Sverdljuk Bentze, Siv Frøydis Berg, Elisabeth Eide, Johan Henden, Ylva Høsøien, Kristian Nymark, Elisabet Parmeggiani, Asborg Stenstad og Mette Refslund Witting bidratt med

transkribering og korrekturlesning sammen med utgiverne Yngvil Beyer, Bente Lavold og Karen Arup Seip. Det er gjort fire runder med korrektur, den siste har utgiverne og Kristian Nymark gjort opp mot originalmanuskriptet. I tillegg har Tone Modalsli lest korrektur på hele teksten mot originalen. Bente Lavold har skrevet innledningen om Christiane Koren, Hovin-kretsen og dagbøkene.

Utgiverne vil særlig takke Tone Modalsli, Bjørg Dale Spørck og Mette Refslund Witting for råd i edisjonsfilologiske spørsmål. En stor takk til redaktør Ellen Nessheim Wiger som har kodet teksten og bistått med gode råd og stor tålmodighet.

Transkripsjonen av Christiane Korens dagbøker har budt på noen problemstillinger. Dagbøkene var opprinnelig skrevet i små hefter som ble sendt på sirkulasjon i Christiane Korens nære vennekrets. Heftene er senere bundet inn, og paginering er påført i etterkant. Noen steder har det skjedd feil ved pagineringen, og andre steder mangler den helt. I denne utgaven har vi valgt å sette inne sidetallene slik de står, og ved manglende paginering er det brukt #. Stram innbinding har ført til at noen ord forsvinner inn i marginen, her er spisse klammer < > tatt i bruk for å markere at lesningen er usikker. Prinsippene for utgivelsen av dagbøkene er beskrevet nøyere her: [«Prinsipper for transkripsjon»](#).

Christiane Koren, Hovin-kretsen og dagbøkene

Christiane Birgitte Koren f. Diderichsen (1764–1815) var 43 år da hun i februar 1808 satt i sitt grønne kammer på sorenskrivergården på Hovin i Ullensaker og begynte å skrive den rekken av dagbøker som Nasjonalbiblioteket

nå transkriberer og utgir som e-publikasjoner. Hun sovnet stille inn på Hovin 28. januar 1815, seks år senere. Det var hennes kjære mann, sorenskriver Johan Koren (1758–1825), som skrev de siste sidene i dagboken for henne.

Familien

Allerede som 16-åring var Christiane Koren lidenskapelig opptatt av diktning, og hun var stormende forelsket og forlovet med dikteren Carl Fredrik Dichmann. Han var ubemidlet, hun var farløs og uten formue, og de hadde derfor ikke noe økonomisk grunnlag for en felles fremtid. Christianes familie hadde opprinnelig hatt god råd. Da hun ble født 27. juli 1764 på Kastrup gård på Amager i Danmark, drev hennes far Jess Diderichsen en kalk- og steintøysfabrikk. Fabrikken gikk konkurs, og det endte med at han reiste til sjøs og aldri kom tilbake.

Christiane Koren kom til Norge sammen med Johan Koren tidlig i 1788. De hadde giftet seg 17. oktober 1787 i Fuglse på Lolland. Én uke senere ble han tilsatt som sorenskriver i Heggen og Frøland, i Smålenenes amt. Da de forlovet seg i 1782, arbeidet Johan Koren som protokollsekretær i Københavns høyesterett og hadde gode fremtidsutsikter. Begge hadde sikkert håpet at han skulle få en høyere stilling i København, men sorenskriverstillingen ga dem midlene de trengte for å etablere et standsmessig hjem og bygge en familie.

Silhuett av familien Koren,

klippet av Werner Hosewinckel Christie (Grevenor 1922)

Barn var en stor kilde til sorg og glede i Christiane Korens liv. Hun mistet fem

av sine åtte barn, og det satte spor i sinnet og i dagbøkene hennes. Også barna i velstående familier døde på den tiden av sykdommer som vi har medisiner mot i dag. På det store silhuettstykket som Werner Hosewinkel Christie klippet av familien Koren 13. mars 1810, ser vi Christiane Koren lese for de tre barna Jess, som var 17 år, Anna Maria (Maja), som var 16 år, og Caroline Matilde (Lina), som var 9. For å markere at Claus Wilhelm og Sara Jessine ikke var glemt, henger det silhuettbilder av dem på veggen. De døde i november og desember 1808 og var da henholdsvis 17 og 19 år gamle. Sorenskriveren sitter og leser i sin egen bok.

De første årene familien Koren bodde i Norge, frem til 1801, var det gode avlinger og jevn befolkningsvekst i landet. Rikelig tilgang på mat var viktig for Christiane Koren, som ikke bare hadde det daglige ansvaret for å mette mann og barn, men for hele husholdet på Hovin som daglig utgjorde mellom 20 og 30 personer. På sorenskrivergården var det i tillegg nesten alltid besøk og ofte selskaper som skulle bevertes på tradisjonelt vis. Dette kunne være vanskelig å få til, i de femten uårene etter 1801. Det var spesielt ille fra 1807 under den engelske kornblokaden i forbindelse med Napoleonskrigene. I årene mellom 1809 og 1813 gikk folketallet i Norge tilbake.

Utsnitt av Wangesteens Akerhuskart fra 1762

Hovin-kretsen

I tillegg til at hun hadde ansvaret for familie og hushold på Hovin, var Christiane Koren det sosiale og kulturelle midtpunktet i den beleste og kulturelt oppegående Hovin-kretsen. For å understreke det nære forholdet i gruppen av likesinnede så hun på seg selv som en mor, «Moer Koren», som samlet en krets av «sønner», «døtre» og «søstre» rundt seg. De fleste av kretsens medlemmer bodde i Christiania- og Drammens-området, og de møttes derfor jevnlig. Unntaket var Søstrene Cathrine og Marie Devegge som holdt hus i København mellom 1803 og 1813, fordi Cathrines mann Niels Treschow var professor på universitetet der. Sammen med Sara Bøyesen var Marie og Cathrine de nærmeste «døtrene» i kretsen. Blant «sønnene» finner vi dikteren og Eiker-presten Fredrik Schmidt, sorenskriveren Wilhelm Frimann Koren Christie, slottspresten på Akershus (senere biskop i Bergen) Claus Pavels, storfabrikanten Ludvig Mariboe, magistratpresidenten i Christiania John Lausen Bull og jernverkseieren og trelasthandleren Peder von Cappelen. Sistnevntes kone Christine Marie (Maja) von Cappelen, som er regnet som Norges første kvinnelige botaniker, kvalifiserte til å være medsøster og ble kalt «Moer Cappelen».

Christiane Koren var levende opptatt av litteratur og evnet å oppdatere vennene om nye bøker fra flere europeiske land. Som ung var hun en del av kretsen rundt «Det norske Selskab» og fikk her mange bekjente blant forfattere og diktere som hun holdt kontakt med også etter at hun hadde flyttet til Norge. Hun korresponderte både med dikteren Adam Oehlenschläger og med den allsidige professoren og redaktøren Knud Lyne Rahbek. Enkelte av disse brevene oppbevares nå i Det kongelige bibliotek i København.

I følge Conradine Dunker, som en tid var med i Hovin-kretsen, fikk Christiane Koren 50 riksdaler av mannen i året til bokinnkjøp. Elisabeth S. Eide, som i sin bok *Bøker i Norge: boksamlinger, leseselskap og bibliotek på 1800-tallet* fra 2013, har sett nærmere på lesingen og boksamlingen hennes, mener Christiane Koren brukte disse pengene godt. I dagbøkene omtales minst et par hundre forfattere, og det virker som om hun hadde et nært forhold til alle. Hun leste romaner, skuespill, lyrikk og historieverk både på dansk, fransk, engelsk og tysk. Familien på Hovin abonnerte også på aviser og tidsskrifter som *Hermoder*, *Bien* og *Skillingsmagasinet*. Bøkene og skrivepulten var plassert i Christiane Korens

grønne kammer. Her skrev hun dagbøker, dikt, skuespill og oversatte tysk litteratur. Nasjonalbiblioteket har manuskriptene til bl.a. *Christiane Korens samlede Digte* i to deler fra 1811 og et dikt om Majadalen, Maja og Peder von Cappelens landsted.

Foto: Nasjonalbiblioteket

Christiane Koren var som danskfødt grunnleggende bekymret over den politiske situasjonen i 1814, da Norge etter bestemmelser i Kieltraktaten ble tatt fra Danmark 14. januar og overført til Sverige. Den danske prins Christian Fredrik var hennes store helt og øyensten. Det knuste hjertet hennes da han ble beseiret av den i hennes øyne forferdelige franske generalen Bernadotte, som etter hvert tok navnet Carl Johan og ble konge i både Sverige og Norge. Sorenskrivergården på Hovin lå så nær Eidsvoll at venner og bekjente i den danskvennlige nasjonale gruppen som deltok på møtene der, kunne bruke Christiane Korens hjem som samlingsted. Hun var derfor godt orientert om hendelsene.

Dagbøkene

Foto: Nasjonalbiblioteket

I tillegg til gjensidige besøk og felles selskapelighet var de sirkulerende dagbokheftene avgjørende for å holde felleskapet i kretsen levende. Dagbokheftene erstattet brev og inneholdt, ifølge hennes eget utsagn, hver liten ting som interesserte «Moer Koren». Hennes pakt med leserkretsen var å la følelser og tanker strømme direkte fra hjertet, mens penn og blekk formet bokstaver og ord på dagboksiden. Fredrik Schmidt fortalte stadig i sine reisedagbøker fra København at han mottok og brakte videre dagbokhefter fra «Moer Koren». For eksempel gikk han 17. april 1811 på visitt til Cathrine og Niels Treschow for å levere videre heftet han akkurat hadde lest. Fru Treschow satt seg straks ned for å lese det. Ett av dagbokheftene i Nasjonalbiblioteket er ikke bundet inn i ettertid, men bevart i sin opprinnelige hefteform. De tolv sidene går fra 29. juli til 12. august 1814. Dagbokheftenes funksjon som sirkulerende brev eller journal kommer tydelig frem når Christiane Koren i dette heftet innledningsvis skildrer hvordan hun strever med å undertrykke sin uro for «At jeg nu nogenlunde kan komme ind igien i Journaltonen [...]». Den direkte formen rettet mot en utvalgt krets kan være interessant å se opp mot vår tids sosiale medier, som også opererer i en sfære som hverken kan kalles helt privat eller helt offentlig. En slik halvoffentlighet er viktig både for informasjonsflyt og for meningsdannelse og er derfor en viktig kilde til sin samtid.

Tonen i dagbokheftene er følelsesladet, personlig og umiddelbar både når emnet er sorg, kjærlighet, politikk og litteratur. Christiane Korens mange og følelsesstemte ord i dagboksiden fra 1814 er blitt kritisert i ettertid av bl. a. historikeren Halvdan Koht for å være for lite faktaorientert og dermed mindre viktige. I *Historisk tidsskrift* 1917/1920 skriver han at «Moer Koren» sikkert har rett når hun forteller om alle de interessante og uforglemmelige samtalene hun har hatt med Eidsvoll-mennene. Dessverre forteller hun aldri noe om hva de snakker om, bare om følelsene de har etterlatt i henne. Christiane Koren var en kvinne av sin tid, og denne blandingen av sak og følelser som strømmet fra hjertet er en viktig kilde til mentalitets- og resepsjonshistorie og dermed også et supplement til den politiske historien i 1814. Dagbøkene verdsettes nå høyt og regnes blant forskere innen ulike fagdisipliner som en viktig kilde både når det gjelder familie-, sosial- og hverdagshistorie, kultur-, litteratur og mediehistorie,

foruten politisk historie, i overgangen mellom 1700- og 1800-tallet. De er også en god ressurs for lokalhistorikere på Øvre Romerike spesielt, men også for Oslo og Drammens-området.

Litteraturliste

Dunker, Conradine B. 1871. [*Gamle Dage: Erindringer og Tidsbilleder af Conradine B. Dunker*](#). Kjøbenhavn: Gyldendal

Eide, Elisabeth S. 2013. *Bøker i Norge: Boksamlinger, leseselskap og bibliotek på 1800-tallet*. Oslo: Pax

Hemstad, Ruth. 2015. «Pamfletter, proklamasjoner og propaganda. Pennekrigen om Norge rundt 1814 fra et dagboksperspektiv». *Smaken av frihet: 1814-grunnloven – historisk virkning og sosial forankring*. Odd Arvid Storsveen, Bård Frydenlund og Amund Pedersen (red.) Oslo: Scandinavian Academic Press, s. 19–49

Hemstad, Ruth. 2015. [«Mor Koren – 'Norges Pleyedatter'»](#). Nasjonalbiblioteket/www.nb.no

Høibo, Gudrun Johnson. 1941. *Slekten Koren*. 2 bd. Oslo: Bokstuas forlag ([bind 1](#), [bind 2](#))

Koht, Halvdan. 1917/20. «'Moer Korens' Dagbøger». *Historisk Tidsskrift* r.5, b.4 (1917/1920), s. 173–176

Koren, Christiane. 1945. [*Dagbog for Kristiane Koren paa en Reyse fra Norge til Dannemark begyndt den 6. September 1802*](#). Utgitt ved Gudrun Johnson Høibo. Oslo: Cammermeyer

Lindbæk, Sofie Aubert. 1915. *Moer Korens dagbøger*. 2. bd. Kristiania: Aschehoug ([bind 1](#), [bind 2](#))

Pavels, Claus. 1864. [*Claus Pavels's Biografi og Dagbøger. Udgivne i uddrag af*](#)

[Claus Pavels Riis](#). Bergen: C. Floor

Sandvik, Hilde 2005. «Tidlig moderne tid i Norge. 1500–1800». [Med kjønnsperspektiv på norsk historie, fra vikingtid til 2000-årsskiftet](#). Ida Blom og Sølvi Sogner (red.) Oslo: Cappelen akademisk forl., 2. utg., s. 103–155

Schmidt, Frederik. 1966. [Provst Frederik Schmidts dagbøger bd. 1 1794–1814](#). København: Gad

Steinfeld, Torill. 1998. «Valgslektskap og vennskapskult. Christiane Koren og Hovindkretsen». *Nordisk salonkultur: Et studie i nordiske skønånder og salonmiljøer 1780–1850*. Anne Scott Sørensen (red.). Odense: Odense Universitetsforlag, s. 297–325

Steinfeld, Torill. 1998. «Reisejournaler, dagblad og dagbøker». [Norsk litteraturhistorie. Sakprosa fra 1750 til 1995. Bind 1](#). Egil Børre Johnsen og Trond Berg Eriksen (red.) Oslo: Universitetsforlaget, s 265–277

Steinfeld, Torill. 2006. [«En kvinnestemme for nasjonen – Nasjonalitet, identitet og språk i Madame De Staëls Corinne ou l'Italie og Christiane Korens journaler»](#). *Norsk Litteraturvitenskapelig Tidsskrift*, 2006:1, s. 50–71

Aasen, Elisabeth. 1993. «1800-tallets Norge. Vår bestemmelse er å giftes». [Driftige damer.](#) Oslo: Pax, s. 229–255

Aasen, Elisabeth. 2009. «Christiane Koren». [Norsk biografisk leksikon](#) (hentet 21/5-2015)

Prinsipper for transkripsjon

Transkripsjonen er nøyaktig og bokstavrett, det vil si at Christiane Korens rettskrivning er beholdt.

Tekst som er understreket er gjengitt med kursiv.

Nasalstrek (liten strek) over m/n er gjengitt med mm/nn.

Sideskiftene og paginering i originalen er markert. Der det mangler paginering er det brukt #.

Ord som er delt ved linjeslutt uten bindestrek, er gjengitt stilltiende som ett ord.

Manglende punktum ved setningsslutt er satt inn slik: [.]

Transkripsjonen tar som utgangspunkt at teksten gir mening, og utydelige bokstaver og ord er derfor transkribert velvillig ut fra sammenhengen. Det har i noen tilfeller, enten fordi det har vært vanskelig å tyde bokstavene, eller fordi de er forsvunnet i marginen ved innbindingen, vært nødvendig å markere usikker lesning med spisse klammer < >, og helt uleselig tekst er markert slik: <...>. Samme markering er brukt ved tap av tekst på grunn av skade i papiret, men da er det i tillegg satt inn en note.

Christiane Koren har en del rettelser i teksten. Vi har forsøkt å gjøre det slik at det som er tydeliggjøring av bokstaver, og rettelser av det som vi tenker på som rene glipp med pennen, ikke er markert i teksten, men er skrevet slik hun har tenkt. Overgangen mellom hva som bare er utflytende blekk og hva som er rettelser, er flytende og blir fort et spørsmål om skjønn. Rettelser der hun endrer meningsinnhold, er markert med gjennomstrekning, enten slik: <øg> eller der teksten er uleselig: <...>. Tilføyde ord over teksten står med hevet skrift. Ved steder der hun har rettet rekkefølgen på ordene med tall over teksten, er det satt inn en note der teksten er gjengitt slik hun først skrev den.

I noen tilfeller er det vanskelig å avgjøre om en bokstav er stor eller liten. Det gjelder spesielt a/A, g/G og k/K. Her har vi valgt den form som følger normen; stor bokstav ved ny setning, i substantiv og i egennavn.

Christiane Koren har utnyttet dagboksiden godt, og innrykk ved avsnitt er som oftest ganske små. Det kan derfor være vanskelig å avgjøre hvor det er avsnitt i teksten, og vi har her vurdert det ut fra både utseendet og innholdet. Enkelte steder har hun også lange mellomrom midt på en linje, i slike tilfeller er det ikke satt inn avsnitt når teksten fortsetter på samme linje.

Christiane Koren følger tidens konvensjon ved å sette inn anførselstegn i begynnelsen av hver linje i sitater. Ettersom vi ikke har markert linjeskiftene i

teksten, ville det blitt uforståelig om anførselstegnene skulle være med i løpende tekst. De er derfor ikke tatt med i transkripsjonen. Samme prinsipp er fulgt i dikt, selv om vi her har beholdt linjeskiftene.

Det finnes en del påskrifter gjort av andre i manuskriptet, i form av parenteser og understreknings. Disse er trolig er gjort i forbindelse med Sofie Aubert Lindbæks arbeid med utgivelse av dagbøkene. Påskriftene er ikke markert i teksten her, men i grunnlagsfilene for denne utgaven. Filene kan fås ved henvendelse til Nasjonalbiblioteket.

[Juli]

[27] *Tøyen*

25de Onsdag «Vi maae see at komme saa tidligt ud i Morgen som mueligt» var Aftalen paa Ejdsfoss, og Kl: henimod 6 vare vi alle paa Benene. Efter et lille Løb ned til de kiære Minder i den kiære Lund var jeg færdig at stige til Vogns, og før den var 7, vare vi alle underveys. Som til Ejdsfoss, saa og paa Tilbageveyen, kiørte Lotta den ene, jeg den anden Halvvey med vor Maja C, og efter Touren jeg nu den første ene i min Kariol, hvorfra jeg kastede mangt et taknemmeligt Blik til det venlige hvide Huus og den hele yndefulde Dal, som jeg ikke saa snart skal see igien, i det mindste ikke i dens Sommerpragt. Vi vare et stadsioskt Følge. Foran i Spidsen Fader Cappelen og Presidenteren, dernest Maja og Lotta med min lille syge, dog den Dag allerede bædre, Lina imellem sig, og den lille Maja, saa jeg, saa endelig de unge To, som Presidenten paastod, ikke af blot Beskedenhed vilde være de Sidste. Veyret var saa ønskeligt, og af alt lovede vi os en svare fornøvelig Reyse. Men da vi kom til Strømsøe, begyndte Mændene at snakke om, det var bedst, at tage seent ud for Hedens Skyld etc. Det bedrøvede mig meget, allene for min Linas Skyld, da jeg frygtede Natteluften ikke skulde være hende tiænelig. Det samme frygtede min ømme Lotta og min ømme Maja C, som hellere renoncerede paa at have os de Timer længere, end at denne Forlængelse blev paa Linas og min Moderømheds [28] Bekostning. Jeg veed vist, at baade Presidenten og Don Pedro

elsker Linchen hiertelig, og vil hende saa vel som vi, men denne *frygtløse* Kiærlighed kiender Moderhiertet intet til. «Frygt er ikke i Kiærlighed» hedder det. Men bogstavelig skal dette vist ikke forstaaes. Eller jeg har intet Begreb om Kiærlighed.

Da vi havde spist og drukket Caffe skulde vi da tænke paa at komme videre. Men saa var saa meget ufærdigt, og først Kl 4 forlode vi Strømsøe. Det kiære Ægtepar fulgte os over Vandet – Hestene lode vi som sædvanligt gaae over V Færgen en Times Tiid i Forveyen – Paa Bragnæs stod den brave Postmester Smith og modtog os. Det rørte mig meget at see ham igien i en saa forandret Situation, og efter giensidige haarde Prøvelser. Han forekom mig saa resignert, saa ganske som den, der har opgiort sin Regning med Skiæbnen, og er vis paa, ikke at faae flere Mellemregninger med den. Efter de ømme tidt gientagne Farvel, fore vi da videre, og til Gillebek gik alting godt. Men her opdagedes, at Presidentens Vogn «bar til at gaae sun» og at han umuelig kunde komme videre, om ingen Reperation blev foretaget. Den til alting oplagte og til alt beredvillige unge Fæstemand paatog sig Arbeydet, hamrede og snedkerede det bedste han kunde, og Sveed og Regn strømmede ned fra de vakkre sorte Lokker over hans Pande og Kinder. Han hentede sig imellem en Hiertestyrkning, og da gik det som det var smurt. Lotta som stod alvorlig og saae til, udbrød endelig, henvendende sig til Thrinabarnet: «Han er sandelig skikket til mere, end at staae i Guds Huus, denne Præsten din» – og deri havde hun ret. Selv Aslak anmærkede, at et saadant Reyseselskab var *godt aa ha*. Det maatte ogsaa min Lina sande, som fra Ravensborg sad imellem det kiære unge Par, der havde en stoer Paraplye over sig, og undgik derved at blive giennemblødt, som vi andre blev, da det fra Sandvigen af til henimod Byen regnede uophørligt. Først Kl: halv to vare vi her paa Tøyen, hvor den kiære Kistamoer og ^[29]liden Hanna modtog os saa gladeligen, og vi ved deylig Thee og Tvebakker snart glæmte alle vore Viderværdigheder.

I Gaar samledes vi alle ret muntre og friske, skjøndt ikke ganske udhvilede. Gud skee Lov, min Lina er meget bædre, og Maja, som var den vaadeste af os alle, færm.

Da jeg i Gaar havde sovet en god Middagssøvn og skrevet til Kbhn med Præsten Juel, som reyser ned i Dag, kom Pavels's og Rasmussen, og siden

Hovind

Thi hvordan kunde jeg med dette fulde, af den ømmeste Taknemmeligheds Følelse-overstrømmende Hierte tale om ligegyldige eller andre Ting end de, som nu omgiver mig, omsvæver mig kunde jeg sige som salige Aander, som Saras og Wilhelms Aand –

Fra deres Hvilested kommer jeg nu. Min Lotta, min Thrina, hendes Ottesen og min gode Hertel var med mig. Da vi havde bragt vort Blomsteroffer paa Graven, og jeg sad med mit Blik heftet paa den, gav den hulde Thrina mig et Papiir. Før Øyet kiendte Hiertet den kiære Haand. Men de strømmende Taare hindrede mig at læse mere end de første Stropher. Her er det. Ottesen læste det høyt for os – Her er det –

Til Moer Koren

ved Wilhelms og Saras Grav d. 27de Julj 1810 –

Sødt du hviler ved din Wilhelms Side
Hulde Pige! med din Jomfrue-Krands,
Smiler blidt: «Jeg har hørt op at lide,
Svæver salig fro i himmelsk Glands.

Wilhelm kaldte mig – hans kiendte Stemme
Svagt som Aanders Hvisken lød til mig:
'Sara! følg mig ned i Gravens Giemme
Ak der er saa eensomt uden dig!

[30] Vore Hierter groede tæt tilsammen,
Livet bandt – ey Døden skille dem!
De skal stige giennem Ætherflammen
Op til Stjærners Krands i Lysets Hiem.

Saares end paa nye vor Moders Hierte,
Blødende ved nyelig brystne Baand,
Bøyes end vor Faders Aand af Smerte –
Alles Fader styrker deres Aand.'

Wilhelm! ja jeg kommer – Himmeltoner
Kalder mig til Aanders Systerchor.
Hvor de blinke, hine Stjærnekroner,
Hvor den synker dybt den dunkle Jord!»

Lad den synke – Høyt sig Himlen hæver,
Og vor Aand skal hæve sig til den.
Moder! hvor din Wilhelm, Sara svæver,
Samles Du og De og Vi igien.

Blidt i Dag, da dine Taare rinde
Ved de Elsktes stille Hvilested,
Og fra deres lyse Tabors Tinde
Straale Troen, Haabet til dig ned!

Min Søn, min Ven, min Frederich! Hvorfor kunde Du ikke være her i Dag, og selv give mig disse hierteløftende smertestillende Linier, og see de «blide Taare rinde» og i et moderligt Favnetag modtage mit Hiertes varmeste Tak, og læse den i disse Taare! Men Gud læser den der, og min Tak til Ham, Alles Fader, som gav mig Dig, min Søn, min Ven, min Frederich, og disse flere Jordens Ædelste, som kalder mig sin Moer Koren, som jeg kalder mine Børn, mine Elskede ^[31] og som allerede her giver mig saa reen en Forsmag paa Evighedens højeste Glæder. O min Frederich, o min Maja! hvorfor kan jeg ikke i Dag synke til Eders Hierter, som til min Lottas og Sarathrinas, til min Korens og Børnenes og de andre Elskedes – Men Gud skee Lov, I kommer. Det nærværende Øyeblikks Glæder forhøyes ved de ventede, og min vennefulde Rasmussen, min nye Søn, kommer – og den kiære Maja Pavels, og hendes redelige Slotspræst – og min Lina hører jeg syngende springe omkring, og ^{paa} alle Ansigter, og hvor jeg vender Øyet, seer jeg Godhed og Kiærlighed, seer jeg alt i Bevægelse for at høytideligholde den elskede lykkelige Moders Fødselsdag. Men nu er det mig umueligt, at skrive mere, i det mindste at skrive noget sammenhængende – Naar det stiller lidt af i mit Indre iler jeg hid igien til Eder – Min Rikke kommer her ogsaa i Dag. De drager jo saa ømt Omhu for alt hvad der kan glæde mig, min ædle Koren, min gode Telja, og den troefaste Hertel, og enhver især til den Sidste blandt Folkene kappes jo om at lægge deres Kiærlighed for mig for Dagen.

29de ~~Mar~~ Søn dag Det er blevet mig aldeles umueligt at komme til disse kiære

Blade før nu. Og hvordan ordner jeg det paa Papiret, som ligger saa hulter til bulter i mit Hoved? Det gik vel endda an, om ikke Hiertet ogsaa vilde tale med, og det vinder altid over det stakkels Hoved, og det værste er, at det ikke veed at holde op igien, og ligesaa lidt at bringe Tingene i en Slags Orden. Dog I ere vantede til dets Sladdren, og til at bære over med den.

Det var en sand festlig Dag fra Begyndelsen til Enden – saa mange deylige Overraskelser afløste hinanden, og bragte mig den 27de Julj 1808 i vemodsfuld Erindring – da De kom først, min elskede Frederich, og søgte at temperere vor Glæde over Deres Komme ved Forsikring om, at vi ingen flere kunde vente, og saa bedst som vi sadde tilbords, Døren gik op og Du, kiæreste Maja, og Du, godeste Lisemoer, traadde ind – Du skulde dog engang see min Wilhelm, dyrebare Maja – derfor kom Du, og saae ham ved den blege Systers Side, som nu «hviler ^[32] sødt ved hans Side med sin Jomfrue-Krands» – Ja, «deres Hierter groede tæt tilsammen – Livet bandt – ey Døden skildte dem» – O min Egerson, saadan kunde kun Du udtale mine Følelser – i disse Ord og i disse: «Sara, følg mig ned i Dødens Giæmme Ak der er saa eensomt uden dig!» – hører jeg Gienklangen af mit Hiertes Stemme, og velsigner Dig som fremlokkede den, og de Taare, som «glider saa blidelig» – –

Da jeg i Gaar^{Forgaars} Morges havde modtaget først min Korens, min lille Majas (de Smaae sov endnu) min Lottas og Thrinasaras Lykønskninger, og hernede Jesseguttens, og min Teljas, siden Hertels, og den gode Reals og alle de Øvriges, kom jeg herind i mit Kammer og fandt paa Bordet en peen Hat (den var fra Hertel) et deyligt Tyls Tørklæde (Lottamoers Gave) og en skøn Udgave af Thomsons Aarstider, med hans Portrait og flere Kobbere – paa mit Navn Pagna 58, kiendte jeg min Thrinas Haand. I Vinduet stode to Blomsterpotter, lille Majas Opelskninger til denne Dag, og Maren Skioldrup stak mig, da hun gratulerede mig, rødmende en lille net Syenaalbog i Haanden. «Fra Moer skulde du havt et lille Strikketøy» sagde Thrinabarnet, «men som ikke blev færdigt» – Min Korens 7 Penne har ogsaa sin Plads blandt de alt for mange og kostelige Geburtsdags Foræringer – Men der er endnu langt frem med Overraskelserne. Jeg kommer ud af mit Kammer, og for mine Øyne staaer – Præst Wulfsberg, ved hans Side

den troe Lollik, Dall – begge som nedfaldne fra Luften. En Pakke Bøger havde Dall til mig, og mere end det, et kiært Brev fra de elskede Døttre, og deri en lille nysselig Pung fra Malla, som var det eneste jeg saae – thi tænk Eder, først i Gaar Morges blev det mig mueligt at læse det velsignede Brev, dette kiære Bidrag til min Fødseldags Glæde og Hæder. Tak, I Dyrebare, moderlig Tak! Det vil glæde Eder, at det kom saa acurat den 27de, med den lille Pung, og min Kattys: «Du skulde havt noget til denne din Dag, min Moer Koren, men som ikke blev færdigt» – O, er Eders barnlige Ønsker mig da ikke mere, end Alt!

Fogdens, Chrysties, og Mørkes kom, det gik til Bords, og alle vare de muntre og fro. Champagneviin vankede der ikke i Aar, da den ^[33] naar den NB skal være god, ikke er at faae for nogen Priis. Men Hierterne vare varme uden den, og Sangen lød rask fra vor kiære unge Præsts Læber, og lokkede den fra de andres. Men nu gik Wulfsberg ud med Hertel, som lidt efter kom ind med en tildækket Tallærken og satte for mig, og gik derpaa rundt om Bordet og uddelte trykte Blade. Jeg blev saa ængstelig tilmode ved alt dette, og da de nu istemmede, og jeg under Servietten saae et overmaade smukt Rav-Halsbaand, blev jeg (det er ved Gud sandt) ordentlig beklæmt over al denne Høytiid. Imidlertiid var det saa hiertelig vel meent, og min Tak, da jeg under Sangen havde fattet mig lidt – og slet intet hørt – var det sandelig ogsaa.

Vi drak Caffé paa Wilhelmsminde, og da jeg kom did – o Gud, hvordan udtaler jeg det, hvor findes der Ord for saadanne Fornemmelser! Kunde jeg dog føre Eder Alle, I Elskelige, derhen, at I kunde see hvor nysseligt de Gode har faaet det i den korte Tiid, jeg var borte. Pene smag- (og *skygge*)fulde Gardiner, Skabe Bord, Sopha og Stole malede hvide, betrukne med grønt og hvidt her hiemme vævet Tøy, kort alting saa festligt og dog simpelt smykket, og i Orden alt hvad deroppe behøves, Theetøy, Glas etc[.] Der drak vi da Caffé, Thee, Punsch, skiød saa det rungede i Fieldene, og var der til seent om Aftenen, da Dagen endtes som den havde begyndt, i Fryd og Gammen, med Skud, ^{og} et lille uskyldigt Fyrværkerie (den snilde Lundes Foranstaltning)ⁿ¹ med Skaaler og Klinken – Gamle Moer Mørk forsikrede, hun aldrig havde havt en saa deylig Dag i Norge eller siden hun var – som Lotta siger – i sin Ungdoms Blomster, og hendes fromme Ægteherre erklærede i sin barnlige Tone: at en saadan Glæde var ham en

Forsmag paa Himmelen. Han kunde ikke gjøre sig noget tydeligere Begreb om denne, sagde han, en<d> ved at tænke sig den saadan. Dette ærværdige Par sad ved den ene Bordende. Just nu taler vi herom, Lotta, Thrina og jeg (de sidder begge herinde hos mig) og siger Thrina hun ved Bordet sagde til Ottesen: «nu burde vi sidde ved den anden Ende, saa [34] var det den gamle og nye Kiærlighed» – «Ja, siger Frue Lotta, og saa burde det tredie præstelige Par, Chrysties, sadt midt imellem Eder fire, som Middelveyen mellem det Gamle og Nye» – Der, mine Elskede, har I Maleriet, og Dagens Begivenheder i Korthed og Eenfoldighed. Jeg kunde fyldt flere Sider, skulde – og kunde jeg sagt^{sige} Eder alt, og især hvad der foregik i mit Inderste, hvor alle de afvexlende Følelser dog stedse forenede sig til Een: den ømmeste Taknemmeligheds for Gud og Eder –

«Men uden Torne ingen Rose groer, Øg Sorg gaaer jævnsides Glæden paa vor Jord» – Stakkels Maja mi havde ret en tung Dag i Gaar, da hun fandt 4 af sine Giæslinger og nogle Kyllinger døde og mange syge, formodentlig af den megen Skyden, som har skrækket Livet af dem. Hun er før ingen Elskerinde af Skud, og bliver det vist mindre herefter –

Ellers var det en tumultarisk Dag i Gaar. Chrysties blev her om Natten, da det regnede stærkt (min Rikke og hendes Fut reyste tidligere) og deres Jørgen ikke var ret frisk. Vi vare hver paa sine Veye, Lotta, Moer Chrystie, Wulfsberg Dall, Hertel, min Koren og jeg ved Graven og derfra i Haven, det var netop Middag, da de kom og fortalte, at Gudmundsens hele Familie var kommet, 8 i Tallet. Der maatte nu forandres lidt i Kiøkkensædlen og Borddækningen, og vor Kiæde, saa pludselig afbrudt for at udhvides med nye Led, der ikke synderlig passede, i det mindste ikke saa strax, kom ey mere i den forrige Orden. De bleve her til vi havde drukket Thee paa Vilhelmsminde; lidt efter forlod Dall og Wulfsberg os, og endelig, Kl. 10^{1/2} vor kiære realske Ottesen, som ikke kunde rive sig løs før, og nu maae gaae saa godt som af Kariolen paa Prækestolen. Underligt nok, at i den hele Bye ikke skal findes en hiølpesom Prædikker, ingen, som vil betale sin Giæld til den velvillige unge Mand, der saa ofte har lettet sine Brødre deres Byrder –

[35] Hvor velsignet meget Dall fortalte mig om mine Elskede dernede, og om den søde Sywald. Da jeg havde læst mit Brev, det kiære lange Geburtsdagsbrev, var det saa deyligt at tye til den sig altid selv lige Landsmand, for at faae som et

Tillæg til Brevet; og han gav det villigt og rundeligt. Min Koren glæder sig ordentlig over, at hans Dattersøn slægter ham paa, og ikke lider fremmede Navne, hvor han troer at kunde komme ud med Modersmaalet. Og vi loe ret alle saa godt af hans Formodning: at den store Mand i Kongens Have som sønderriver Løven, nok maatte have spiist dygtig Øllebrød siden han var bleven saa stoer og stærk. Den søde Gut! Naar skal jeg see ham? Dog, sikkert engang, ogsaa i dette Liv.

I Dag, *Søndag 29de*, ere vi ganske i vor Roelighed, og har det saa godt[.] Men tidlig i Morgen forlader vor elskede Lotta os, og min Koren tager da ogsaa til Byen, dog kun for en Dags Tiid. Han siger endogsaa, han vil komme igien enⁱ Morgenaften, og jeg begynder at blive lidt jaloux, thi sikkert er det for Thrinabarnets Skyld, da han ellers aldrig gjør saa forcerte Marscher –

Nu kom unge Horn fra Byen, og nu skulde vi, efter at have drukket Caffé i Haven drikke Thee paa Vilhelmsminde, om ikke Regnen forbyder det.

30te Mandag. Den forbød det ikke, og vi vare der til det mørknede. Naar man først er der, kommer man ikke let derfra.

Kl er 6, min Koren er alt reyst for en Time siden, og nu hører jeg min kiære Lotta allerede er oppe og gaaer saa sagte, vist nok for ikke at vække sin Thrina, som sover i neste Værelse. Dog, nu hører jeg dem begge, og siger Eder, I dyrebare Fraværende, først en God Morgen her, og iler saa til de elskede Nærværende – faa Timer endnu, og Lotta er ikke mere blandt disse – for at hilse dem God Morgen –

Nu, Kl. lidt over 8, toge de bort, Lotta og liden Hanna Bull – Det er en herlig Morgenstund, og jeg haaber, min elskede Lotta, du skal have en fornøvelig Hiemtour, og i alle Henseender godt af, Du glædede os med Din Nærværelse. Gud skee Lov, snart seer jeg Dig igien, Du Gode!

[36] Og nu vil jeg være paa Tøyen før Lotta, for derfra at give Eder, mine Elskelige, den belovede Fortsættelse (seeⁿ² Pagna 29.)

Det var halvfgiort før jeg reyste til Strømsøe, at Pavels's skulde komme herud imens de andre mine Kiære vare her. Men nu, da ikke min Maja C og ikke Egerprovstens var med, blev det saaledes omkalfatret, at Slotspræstens udsatte

Hidtouren til de Alle kunde samles her den 15de August, naar Nellas Bryllup, som er fastsadt til den 10de, er forbi. Ogsaa min kiære Rasmussen lovede med et Haandslag da at gjøre Følge. «Den 15de» gientog Slotspræsten. «Ja, jeg kan tænke, blev han ved, at Moer Koren da vil have foranstaltet en Fest til den franske Keysers Ære, siden dette just er hans Fødselsdag» – og nu blev paa staaende Fod midt i Tøyenhaven giort et Udkast til denne Høytiid, som følger (Udkastet nemlig)

Pavels paatog sig at holde Talen, hvis Thema vi ikke ret bleve enige om. Egerprovsten skulde forfærdige Kantaten, hvortil Rasmussen og Pavels gav den første Strophe:

Den femtende August
Napoleon er just,
Til Verden fød. Hvor han er god! hvor han er sød! –

Dermed mente de, var Isen brudt for Digteren, og vare de nær komne i Klammerie om, hvem af dem der tilkom det meste og beste i denne sublime Begyndelse. Jeg skulde skaffe en Vise eller to tilveye. Vi vilde ydmygst ansøge Etatsraad F: om Musikken til Kantaten, og havde vi først hans Løfte herom, troede vi nok, Frøken B: lod sig bevæge til at synge en Bravour-Aria som under Kanoners Torden (Marias Giæs og Høns kan, som I seer, desaarsag ingen Rolle faae) og Trompeters Skingren skulde beslutte den hele Feyring. Og naar nu alt dette behørig blev fortalt først i Iversens Aviser (Fynboen Flor skulde misant besørge det indrykket der) og siden i de meest berømte Pariser Blader kan I nok tænke Eder, hvilken Opsigt det vilde gjøre, og at Æres-Læglions-Ordener og Gulddaaser og smaae bitte Diamantkors vilde regne nedover Opfinderne og [37] Udførerne. «Hvor giærne gjorde vi alle vore Kiære delagtige i denne Dags Glæder og disse Glæders Belønning!» var Slutningen paa dette Vaaserie, hvorved vi store Børn moroede os den hele Aften. En og anden ubehagelig Intermezzo har jeg ingen Lyst til at berøre. Den arme Wulfsberg var syg og nedstemt. Saa var han her ogsaa og hans Forsøg at være munter mislykkedes sørgeligt, som vel altiid er Tilfældet, naar Glæden skal søges *uden for os*, det være sig uden for vort Hierte eller vort Hiem –

Onsdag Middag var den lille Doctor Møller og hans takkelige, stille lidende

Kone, paa Tøyen, men toge tidlig hjem, da de vidste, vi om Aftenen skulde til Pavels's. Der havde vi atter en saadan Aften, som jeg ^{med Jean Paul} kalder Sabatsaftner. Foruden os alle fra Tøyen var ingen uden Rasmussen og Widing (Capitajnen, som nu er kommet i Juels Sted og boer paa Festningen) Vi snakkede, strikkede og spadserede, og havde det ved alt og overalt lige behageligt. Rasmussen havde faaet Brev fra Sverdrup, og deri den politiske Nyhed, at Hertugen af Augustenborg var tilbuden at træde i sin ædle Broders Sted, og at man formodede, han, om han blev valgt, modtog Tilbudet. Ney, det kan jeg ikke formode, mindre troe, og har væddet med Presidenten og Rasmussen at han ikke modtager det. Dog, af Dit Brev, elskede Katty seer jeg Du ogsaa vilde væddet med mig, og alle spaaer, jeg taber. De to Ansigt 8 β var det ligemeget med, men jeg taber langt mere, om disse tabes. Tiden vil vise det.

Torsdag Formiddag forlode vi det kiære vakre Tøyen, da Presidenteren allerede var vandret ad Byen til. Lotta kiørte i sin nye stadselige Kariol, jeg i min gamle, Maja, Hanna og Kaja sammen – min Thrina maatte vente efter sin Real, som først maatte læse paa Kadet-Academiet. Med dem fulgte Lina. Stakkels min Kista blev da ene forladt igien. I Dag glæder hun sig i sin Moer Bulls Hiemkomst, og i at see Skriveren min.

Her hiemme modtoges vi, som paa Tøyen, af blide Ansigter og saae rundt om os alting hvidt og peent og ordentligt, og Gaard, Have og Mark prangende i Sommerskiønhedens Fylde.

[38] *Aften Kl: 5½* Hvem skulde tænkt, der paa denne deylige Formiddagsstund skulde fulgt et saadant Uveyr, som nu har holdt ved nesten i et fra Middag, med Regn, Lyn og Torden? Gud give, min elskede Lotta maae have undgaaet det, og naaet sit trygge Hiem før det naaede hende. Det haaber jeg, da det først nu har draget sig hen ad den Kant. Den tunge Luft paaførte os alle, især min Thrina og mig, et Slags Sovesyge, saa vi slumrede her i hver sit Hiørne af min Sopha med en Bog i Haanden, men vaktes og bleve ret muntre da man bragte os nogle ret gode og for i Aar de første Molter. Dog tør jeg kun anprise denne Cour mod Sovesyge som et Paliativ: thi som Molterne gik, kom Sønnen tilbage, og tvang mig til en ordentlig Middagshvile[.] Men jeg har ogsaa været vaagen siden Kl. 4, da min Koren stod op. Gud skee Lov, han var saa tidlig ude, og var vist længe før

Uveyret brød løst i Byen.

Lille Thrinchen maae I dog ikke troe, har deelt min Dovenskab den hele Dag. Hun har tværtimod ved fordoblet Flittighed indhentet hvad i Formiddag kunde være forsømt. Giid jeg kunde sige det samme! Sandheden troe kan jeg det ikke.

«Og hvordan mon stakkels Moer har det i Dag paa Auctionen» siger Thrinebarnet. Vel ikke synderlig behageligt, svarer jeg, uden for saa vidt, at hun er der for sine elskede Børns Skyld. Og hvilke Ubehageligheder overvindes da ikke? Har jeg ey Ret? min dyrebare Maja! –

Jes og Horn reed til Plogstad i al Regnen imens jeg sov. De vilde ikke have det bædre. Dem ynker jeg ikke, men vel en Aargang af Erholungen, som Jes skulde bringe min Rikke, tilligemed nogle Smaaeting hun for Regnens Skyld lod ligge her i Fredags.

[August]

August.

1ste Onsdag Der blev intet vaadt uden hvad der skulde blive det: de egensindige Krabater, som ikke vilde tage mod gode Raad. De kom ganske giennemblødte tilbage. I Gaar vare ^[39] vi i Gierdrum, hvor efter Aftale min Koren mødte os. Der har Tordenen giort megen Skade, slaaet 22 Faar ihjel (et stort Tab for en <e>neste Mand) splittet Giærderne, og, endogsaa nær ved Præstegaarden revet Grenene af en stoer Esp. Den svære Regn har ogsaa ned<b>øyet de fleste og bedste Kornagre, saa de neppe reyser sig rigtig igien, og staaer saaledes Fare for, ikke at blive jævnt mod<n>e. Dog, giver Gud os igien Blæst og Solskin – nu ogsaa for Høst det ønskeligste Veyr – afhielpes det temmelig.

Der var en Auction i Gaar i Nærheden af Præstegaarden, hvorhen Ungdommen spadserede. Ritmester Ingier og hans tækkelige agtværdige Hustroe kom ogsaa til Chrysties, hvor vi tilbragte en ret fornøvelig Eftermiddag, da man

hos disse gode Mennesker kan være aldeles som hiemme.

Min Thrina fandt Gierdrum saa vakkert, og det er det ogsaa. Jeg har levet mange glade Dage der, paa det i sig selv ikke smukke men dog mig saa interessante Nitteberg. Der fik jeg min Lina, der saae jeg min elskede Katty og Malla, og, den Gang endnu Fader Sinsen, min ædle Treschow, sidste Gang for lang Tiid i mit Huus. Havde jeg troet, det skulde blevet sidste Gang i *saa lang Tiid* hvor vilde det formindsket min Glæde. Gud skee Lov, vi intet sligt veed forud. Heller ikke at jeg skulde miste min uforglæmmelige Hedevig Augusta, at jeg om saa kort Tiid skulde see hende drevet af mine Arme, ahnede mig den Gang. Hvor vilde det tilintetgiort alles vores Glæder. Da saae I den Ædle, den elskelige blandt Qvinderne, for aldrig herveden at see hende mere, o min Katty, min Malla! – og kun en eneste Gang saae jeg hende siden, ak Gud, og vidste, følte

Snart skal hun røves denne Jord og dig! –

[40] Vi kom ikke hiem fra Gierdrum før Kl 2 i Nat, derfor er mit Hoved lidt forplumret, dog bædre nu efter en Middagssøvn[.]

Al min Ungdom er spadseret til Houg, som min Thrinasara havde Lyst til at see, og de andre allesammen stedse har Lyst til at hiemsøge, de fleste af dem for Mælkebodens Skyld.

O ja, jeg har erindret Deres Sophies Fødselsdag, beste Rasmussen, og den brave Slotspræsts, og ønsket og ønsker dem at opleve den ofte i deres Elskedes Kreds til Held for denne og sig. Det er endnu to andre af mine Bekiendteres Fødselsdag i Dag den retskafne Auditeur Randulfs, som tilbragte sin første Ungdom i vort Huus, og lønner min og min Korens forældrelig<e> Omhu for ham ved sin hele Vandel i Retskaffenhed for Guds og Menneskenes Øyne; og Jacob Bulls i Bergen, de sieldne Forældres eneste Søn, ak, som maaskee nu ingen Moder har mere – –

Jeg iler at slutte dette Hefte for at faae det til Byen i Aften og læst af alle mine Kiære der og paa Ejdsfoss og Eger, og sendt med vor gode Dall til Kbhn. En saa sielden Leylighed maae ikke forsømmes. Var dog Posttouren i den Orden som før! Ak, da var ogsaa meget andet i Orden, som maaskee ikke bliver det i en Levealder, og aldrig – aldrig kan komme det mere saadan som før.

Nu kom min Koren fra Maanedstinget, og er rigtig en Smule grættten fordi Ungdommen er borte. Jeg veed nok, hvem det især er han savner; men kan Ottesen til kan jeg ogsaa –

I Morgenaften kommer han, og jeg kan ikke glæde mig til det, da han berøver os vort velsignede Thrinabarn. Dog faaer han hende kun paa Vilkaar at bringe os hende igien. Gud give, han maae sige os, at Du er frisk og rask, elskede Lotta! thi vaad var Du dog bleven, fortæller Skriveren, skjøndt Du i Dit kiære lille Brev ikke selv nævner det.

[41] 3^{die} Aug: Mit velsignede Thrinabarn er borte, er med sin Real, som i Aftes kom for at ledsage hende, reyst til hans gl: værdige i deres Børn saa lykkelige Forældre, og skal derfra i Morgen tage til mit kiære Tøyen. Dog, jeg seer jeg har begyndt at fortælle, som min Koren pleyer læse en nye Bog, bag fra. Men I kiender jo Ordsproget, mine Elskede: «Hvad Hiertet er fuldt af, strømmer først til Munden – eller Pennen. Og jeg savner allerede det kiære Barn overalt. Her var jeg atter fristet til at ile frem, fast en heel Uge, og kun Frygten for at tabe Journalens Traad, holder mig til Dagens Orden.

Men hvad har jeg saa at sige Eder om de to foregaaende Dage? Det er jo med det daglige Liv som med det hele Liv: jo jævner det gaaer, jo bædre. Og saadan er hver Time, jeg ikke her har aflagt Eder Regnskab for, gaaet jævnt og godt.

Onsdag Eftermidd: da vi havde drukket Caffé i Haven, gik min Thrina, Maja, Nella, Jes, Horn og Jessen til Houg for at spise Mælk og giøre sig en Tour. Thrinabarnet havde ey været der før. Imidlertiid skrev jeg til Døttrene mine dernede, og fik Dagb: Heftet færdigt og sendt min Maja C med et Par Linier. – Mod Aften kom Jomfruerne igien, <...> men deres Ledsagere, som havde misforstaaet dem da de gik, og troede, de blot gik en lille Tour, kom først ved Nattetide. De samvittighedsfulde Pigebørn vare lidt uroelige over de unge Herrers Udeblivelse, men da det kom til Erklæring (hvortil det burde komme ved alle Misforstaaelser) vare de alle lige uskyldige – eller skyldige, som man tager det. Just som vi skulde gaae til Sengs, kom den unge Smith – gl: Nannestad Provstens Søn, og hans Syster Mad: Broch, med sin lille Pige. Hun fulgte Broderen, som havde været i et Besøg paa Nannestad, hvor nu Broch er og skal være til han bliver befordret, og altsaa ogsaa den gode Gina maae være med sit

Barn. Det er tungt, at flakke saaledes omkring: uden noget eget Hiem, og smerteligt maae det være min stakkels ^[42] Gina at see sig paa en vis Maade overkomplet i et Huus hvor hun før, den lykkelige Datter, var en af Hovedpersonerne. Vist nok vil de gode retskafne Præstefolk aldrig lade hende føle dette; men hvordan bortraisonerer man sin *egen* Følelse? Hun seer ogsaa saa nedslagen ud. I Gaar Aftes tog hun tilbage til sit forrige og nu værende Hiem.

Hvor vi længtes i Kap efter Posten, Thrinabarnet og jeg – Vi vidste begge der var noget til os fra Moer Maja, og da vi kom tilbage fra Hvilestædet, som min hulde Maja K og Sarathrina havde blomstret saa deyligt, modtog vi det kiærlige moder-datterlige Brev, jeg troer med lige glæde. I det mindste bleve begges vore Øyne vaade da vi læste hver sit og siden hinandens. Gud høre Dine fromme Ønsker, dyrebare Veninde, for Din Moer Koren som for Dine elskede elskende Børn! Ja, vel omsvævede Du mig min Fødselsdag, Du Gode og hørte mine hiertelige Ønsker at have Dig hos mig. Men Gud skee Lov at dette og mere glædeligt er mig i Vente. Nu havde det jo ellers alt været forbi.

Den fatale uefterrettelige Expresse, som ikke har bragt Dig, dyrebare Maja, vore Breve fra Tøyen, som vi glædede os til, Du havde faaet Fredag Morgen. Det har gjort os saa ondt, og Thrinebarnet kunde nesten ikke give sig tilfreds ved at tænke paa den kiærlige Moders forgiæves Venten; kun Visheden om, at Du nu længe siden har denne og senere Efterretninger fra os, beroelgede hende endelig. Skulde Baandet mellem Forældre og Børn, der NB staae i det *naturlige* Forhold til hverandre, behøve Forstærkelse, var vist intet virksommere Middel hertil, end en kortere og længere Skilsmisse. Da siger det tunge Savn dem tilfulde hvad de ere hinanden – O Gud, men naar nu Dødens Haand afskiærer hine Baand – Ney, ney; det kan den ikke. De ere bundne for Tiid og Evighed – mod dem formaaer Graven intet –

^[43] *Aften* Det var intet Under, elskede Sarathrina, at Din ømme Moder strax Du var reyst, savnede Dig saa overalt. Det gjør jo ogsaa jeg, som dog har de andre Ungerne mine omkring mig. Og Du hendes Eneste – dog, nu ikke mere hendes Eneste. Din Real er ogsaa hendes – er Din Søn, min Maja, og den gode Fader Cappelens. Gud være lovet, I ere og maae blive lykkelige ved og med hinanden. Denne Vished gjør mit Hierte saa usigelig godt.

«Er det mueligt» lovede begge de Unge, «kommer vi til Hovind Torsdag Aften og bliver Fredagen, Nellas Bryllupsdag, over» – Men I skulde hørt og seet hvordan vi bestormede dem inden de gav os dette Løfte. Ikke for det de jo giærne, de Kiære, vil komme til og være paa Hovind; men dette ligger rigtig nok uden for Bestemmelsen og Ottesens ham karrig tilmaalte Tiid. Dog holder vi os fast til deres Ord: «er det *mueligt*, saa kommer vi» – Og muelig kommer da ogsaa Du, min Saras Veninde og min, kiæreste Kista, kommer med den gode Zarine. Min Lotta, jeg veed det vist, vil paatvinge Dig den Moroe, som ogsaa en eneste Dags Ophold paa Dit kiære Hovind vil give Dig –

Søndag 5te I Gaar var jeg hele Dagen paa Plogstad, og ey kunde det være mindre, følte baade min Rikke og jeg, efter den lange Tiid vi ikke vare samlede. «Ikke samlede? og din Fødselsdag, Moer Koren» – var hun her rigtig nok; men *saadan* samlede, skulde jeg sagt; thi det er noget andet. Futen havde travlt med at aftælle Penge, som skulde bort med Posten, saa vi ikke saae den flinke muntre Mand stort mere, end <...> mens vi spiste. Lille Willa holdt os imellem med Selskab, det søde Barn med det dyrebare Navn. Rasmus var i Marken. Uagtet en slem Hovedpine havde jeg det grumme godt, og blev ogsaa bædre mod Aften, som efter Sædvane overilede os længe før vi ventede og ønskede.

I Dag skal min Jes reyse ind, og med ham Horn og lille Jessen, som er en prægtig Gut. Hvor vilde hans gode Fader glædet sig ved denne Søn! dog, han skuer vist velsignende ned til ham, og føler sin Salighed forøget ved disse nye Haab for Evigheden. Ogsaa den anden Søn, Ernst, som er gaaet til det Melitaire, skikker sig vel. En Glæde for den stakkels Moder ^[44] som jeg ønskede dybere Følelse for denne, af alle jordiske Glæder den største. Dog, mon hun ikke vandrer Livet bædre igiennem i sin roelige Sorgløshed? En saadan Mand og Ven berøvet, troer jeg det. Jeg har aldrig kiendt et roeligere Gemyt end denne Kones, just det Modsatte af den heftige, varme, lidenskabelige Mands. Og dog levede de lykkeligt. Mange vil jo ogsaa paastaae, at just denne Modsætning af Hede og Kulde skal udgiøre de lykkeligste Forhold i Ægtestanden. Jeg paastaaer intet, og beholder min Mening hos mig selv.

Eftermidd: Aldrig snarere var min Jes og hans Kammerater komne ud af Gaarden, før det begyndte at regne, og nu giver det paa af al Magt, saa de arme

Gutter vist bliver gennemblødte. Det er imidlertid hverken første eller, med Guds Hielp, bliver sidste Gang sligt hendes dem, og da de hverken ere af Sukker eller Salt, smelter de ikke. Nu reyste ogsaa H^r Munthe, Andreas, og Solner, som vare her til Middag. Andreas kom for seent, og en anden var allerede ansat i i hans Sted hos Major Gøssel. Sagen var, at den Ansatte var anbefalet af den almægtige Haxtausen, som ikke saa let lader sig noget afslaae, og altsaa *maatte* Andreas komme for seent. Rigtig nok troer jeg, det var ham bædre, da han neppe vilde taget sig ud i denne Post. Men det undskylder ikke Uordholdenhed og Kryberie. Han bliver nu for det første hos sin Fader, som har havt den Glæde i disse Dage at faae Brev fra den $\leftrightarrow$ ^{yngr}e Søn, der har faaet bedste Charakter til Attestats, og nu ventes hiem.

Min Jes er nu udmældt af Skolen, men bliver i Christiania til Høsten, for at faae den ham mueligste Færdighed i de levende Sprog og andre hans Bestemmelse vedkommende Ting. Da skal han komme hiem for Vinteren, hvor mangehaande Sysler venter ham, og haaber jeg, den Plan der er lagt, tildeels af vor gode retskafne Rasmussen, skal være den beste der kunde lægges for ham. Gud give Lykke til dens Udførelse. Det har kostet mig meget inden det kom saa vidt, og naar jeg tænker paa, at jeg nu slet intet mere har med den kiære Skole at gjøre, svier Hiertet endnu. Ak hvor glad og – lad mig kun $\leftrightarrow$ sige det – stolt, har jeg ofte betragtet den mig i saa mange Henseender dyrebare Bygning. O Gud, hvor meget der er forbi – Gud give min Jes at blive en virksom, lykkelig [45] Mand, retskaffen og brav, hvad vil jeg da mere? Og det haaber jeg til Gud han skal blive.

Tirsdag 7de Forgiæves ventede jeg min Koren hiem i Aftes og i Nat, og maatte smukt slukke mit Lys, som jeg troede skulde brændt til han kom. Lidt mismodig slumrede jeg ind, og vaagnede ikke før man fortalte mig, at hverken min Thrina med sin Ottesen, Kista eller Zarina kom herud til Brylluppet. Efter denne Forberedelse ilede jeg ikke med at læse de ventede Breve her laae til mig. Det var fra min gode Lotta, mit kiære Thrinabarn, og fra min Jes. Ogsaa et Par Linier fra Ottesen – men mit feylslagne Haab er endnu ikke forsmertet nok til at jeg kunde være glad i de vennehulde Breve. Min Kista *kan* ikke komme. Lad mig troe Thrina mi, at Du heller ikke *kan*.

Gud skee Lov, min Jes er rask. Fra Rasmussen havde jeg ogsaa ventet et lille Brev, men fik intet. Naar man bare kunde vænne sig af med den Venten. Det maae nok være det tunge trykkende Veyr som har giort mig saa mismodig i Dag, og mine Øyne ere heller ikke saa ganske klare som de nu, Gud skee Tak, i lang Tiid har været. Kl: er 10, min Koren er endnu ikke kommet, og Regnen hænger os over Hovedet. Dette ustadige Veyr i den travle Høehøst gjør nu alle Folk ligesaa nedslagne, som før det vedholdende Solskin. «Saadan ere vi» sagde Maleren, som malede Fanden paa Væggen. Det var et af gl: Fader Wolds Sprichworter –

Aften Min Koren kom i Formiddag: Hans Forretninger havde holdt ham længere, end han troede. Veyret er klaret op, mine Øyne ere bædre. Men det er saa underligt tomt omkring mig. Overalt gienlyder det i mit Inderste: I Dag for to Aar siden forlod din Wilhelm for sidste Gang det elskede Hiem – For sidste Gang – o Gud! Og med saa tungt et Hierte, som ahnede han det var sidste Gang, skildtes han fra det dyrebare Hiem, ønskede saa inderligt, han kunde blevet Morgendagen, hans Fødselsdag over. O, endnu er det mig saa smerteligt, at dette Ønske blev uopfyldt. Hans ædle Lærere vilde intet havt derimod, vilde giærne undt deres Yndling denne Glæde. Dog det faldt ham ikke ind at *vilde* det, som det aldrig faldt ham ind at tilsidesætte nogen Pligts Opfyldelse for sine Fornøyer – Havde jeg, havde vi alle kunde, ikke forudseet, blot tænkt os det *mueligt*, at han ingen 8 August mere skulde opleve, at han den neste skulde ^[46] hvile *saaledes* ved sin Saras Side – ak, at rive sig fra hende, den blege Elskede, som han nesten ikke veeg fra, hvis høyre Arm han saa troelig var i al den Tiid han var her (fra det sørgelige Øyeblik hun behøvede det) var ham især tungt, det saae jeg – nu river intet dem mere fra hinanden –

Deres Hierter groede tæt tilsammen –
Livet bandt – ey Døden skildte dem –

I Dag et Aar ventede jeg Eder, Elskede, Maja, Lotta, Thrina – ogsaa vor Sally – hun kom ikke. Mon hun kommer nogensinde mere! Ja, det haaber jeg. I hendes Sted kom den blege syge Bergh. De ere nu begge langt borte, men jeg haaber begge friskere paa Siæl og Legeme end da.

Ved denne Tiid i Fjor havde jeg Eder her, I Dyrebare, som har saa kiærligt,

uudsigelig kiærligt, lagt saa mange af min *Kummers* Byrder paa Eders Hierter, og – derfor aander, slaaer det endnu, og aander og slaaer for Eder til det falder sammen hos Saras og Vilhelms.

Den 8de August Med de gladeste og smerteligste Modertaare har jeg hilset, hilser og skal jeg hilse dig, saa længe du hernelen gaaer op for mig, hellige Dag!

22 Aar havde min Maria været i Dag – min Vilhelm 19 – I Tiden standsede deres Alder – for at gaae hastigere frem til Modenhed i Evigheden. Der, hellige Dag, har du lagt den fasteste Grundvold til mine *uendelige* Glæder, min højeste Salighed <—>

Kl 6: Hvor den vedholdende Regn bedrøver mig! Det lader som den ganske vil hindre mig fra at besøge Vilhelm paa sin Fødselsdag, og dertil havde vi dog glædet os, min Maja og jeg – Glædet? Ja, mine Elskede! om ikke som til de smaae uskyldige, mig eviguforglæmmelige Festligheder d: 8de Aug: og 30te Decbr før 1808 – især da de endnu alle vare samlede her hiemme – dog glædet mig som til en sød og hellig Pligts Opfyldelse. Mine skønneste Roser har jeg sparet til denne Dag, de to sidste paa mit eget Træe. Nu løsner den stærke Regn maaskee deres Blade, og de falde af før de kommer did hvor de skulde visne som mine skønnere Roser under dem henvisnede. Ak, ogsaa deres Blade afrev en pludselig [47] Pladsregn –

«Men lad kun Blomsten døe – en bædre svinger
Sig af det faldne Frøe paa Æthervingen» –

Jeg har i Dag læst en Deel af Lafontaines «die beiden Bräute» og fundet meget deri, som har rørt og behaget mig. Iblandt flere Stæder dette: «Det Øyeblik, hvori mit Hierte staaer stille, vil læge mine Saar som alle. Og ønskede jeg dem tidligere lægt? O ney, ney; milde Himmel, lad mig ikke forglæmme hvad der er mig dyrebarere end mit Liv – min Lykke og min Smerte!» –

9de Aug. Torsdag Ney, jeg kom der ikke. Regnen varede ved, og blev i Nat saa stærk, at den to Gange vakte mig af min Slummer, og, hvad der har noget mere at betyde, min Koren af sin trygge Søvn. Det var et fælt Veyr, og jeg har i lang Tiid ikke været mere beklæmt. Da Dagen brød frem, standsede Regnen lidt, nu er det klart som det vil vare ved. Min Koren mener det, da han skal ud. I alle disse

Dage har han været borte, Hertel ligesaa, og har endogsaa i Morgen en Forretning, som han dog mener at faae afgjort imens Munthe, siger han, fortæller om Brudesahlen.

Jeg har allerede skrevet tre Invitations-Billetter i Dag, Kl: er først lidt over 8. Brudgommen og Nellas tre Systre og Capitain Dahm, forlovet med den ældste af dem, kommer hid til Middag, og er vel allerede nu underveys. De har det ikke alt for behageligt, de stakkels unge Mennesker, og nesten glæder jeg mig nu over, min Thrina og Kista ikke er underveys med dem – dog veed jeg nok, hvad jeg glæder mig langt mere over.

Gud give dog Veyret blev godt og stadigt igien, ikke allene for i Morgens Skyld, skøndt det var godt for de Mange Ventedede, og især for os Husets Folk. Men det gode Høe ligger mange Stæder saa udvadsket, og de fleste Agre har den svære Regn bøyet ned i Jorden, saa det er en Ynk at see. Dog tør med Guds Hielp *alting* rette sig – hvorfor ikke ligesaa vel de nedbøvede Agre som det nedbøvede Menneske?

Kl 6 Først Kl 3^{1/2}, kom de Ventedede, Dahm undtagen, som først kommer i Aften. Det var altsaa seen Middag her i Huset, ongefær som det vil blive i Morgen, dog da bliver Bordsidningen ^[48] desværre vel noget længere. «Desværre» saa siger vi alle, og dog har ingen Mod og Kraft nok til, at afskaffe dette Uvæsen. Det er egentlig min Korens Sentents; men har han ikke Ret? Dog frietager min Samvittighed mig for at være blandt de værste, og ingen saae hellere end jeg al egentlig Gasterering jaget til Bloksberg. Heller ikke er denne Uskik hærskende i mit Huus, og skal aldrig blive det; men naar en 40, 50 Mennesker kommer sammen, vil der dog saa meget til at de kunde blive mætte. «Og hvorfor slæber du saa mange sammen?» – Fordi, mine Venner, jeg holder mig Ordsproget: «Skik følge eller Land flye» efterretteligt, og underkaster mig hellere lidt Kiedsommelighed, end udmærker mig paa nogen Maade ved nye Skikke etc –

Der er Posten og Dit kiærlige Brev, dyrebare Maja, ak, men som ikke betager mig al min Frygt – dog, lad mig ey udtale den. Et Bud vi venter fra Byen torde mueligt bringe mig mere Beroeligelse i et lille Brev fra vort elskede Thrinabarn, som maaskee senere har hørt fra Moer Maja –

Løverdag 11te «Saa er da den Stads forbi og den Præken ude» – siger Tante Lotta. Ja men, Gud skee Lov: Stadsen var maadelig og Prækenen (Brudevielsen) endnu maadeligere, men prægtig kort, og ja men var det i det Hele ret morsomt, hvortil ovenmeldte tvende Maadeligheder – den sidstes Korthed at sige – bidroge endeel. Mine kiære Futefolk vare her ikke, og det var rigtig nok et stort Savn. Ellers var alle de her, vi pleyer Omgang med, 4 eller 5 og 40, og deriblandt mange ikke almindelige Mennesker, f:E: Chrysties, min gode Frue Ingier, Mad: Walbohm og flere, min egen lille Fader Mørk og hans Hustroe – De samledes saa seent, derfor kom vi først af Kirken Kl henimod 3, og alting blev seent. Bruden var ligesaa lustig som hun pleyer være, og Gud give hende at beholde dette lykkelige Houmeur, som hun maaskee kan faae nødvendig i Fremtiden. Og hvem kunde ikke meer eller mindre have det nødtigt? Men det maae være medfødt, det er erhvæves ikke. En Smule ^[49] Letsindighed hjælper jo ^{mange} godt igiennem dette alvorlige Liv.

Kl: 12 var alle borte, og før den var 1 alt i fuld Roe. Ikke desmindre er jeg ussel i Dag i mit Hoved. Dit Brev i Gaar, elskede Lotta, gjorde mig saa angst og bekymret for vor kiære Kista, som er syg, og den gode Piges Forsøg at beroelige mig ved selv at skrive i hvor mat hun var, opnaaede ikke sin Hensigt. Jeg hverken var eller er roelig før jeg hører alle paa det kiære velsignede Tøyen ere friske: thi ogsaa vor unge Præst synes mig i denne Tiid høre til Tøyen, og ogsaa han er upasselig. O Gud, og skulde nu mit glade Haab tilintetgiøres, det som har gjort mig saa mange smaae Ubehageligheder i denne Tiid nesten til Behageligheder ved Forestillingen: naar nu disse Dage er forbi, saa kommer De – Ja, I Dyrebare, saa kommer I, med Guds Hielp ryddes alle Hindringer af Veyen, og I kommer – men nu gaaer jeg og hviler mit tunge Hoved –

De unge Folk er – de unge Folk. Jeg hører dem og Nellas Systre nu holde dygtig Huus her inde i Brudekammeret nest ved. «Hvordan er det mueligt, en Pige kan være saa letsindig! Moder!» sagde min alvorlige Maja i Gaar, da Nella dandsede omkring i sin Brudepynt. Blandt hendes Systre synes jeg allerbedst om den Ældste, Bea, som er forlovet med Capitajn Dahm, en vist brav, meget behagelig ung Mand. Bea er mindre end vakker, grumme tyk og feed, men saa naturlig og ligefrem, var den Mellemste, Sophie, det, var det en elskværdig Pige!

Hun er ret vakker, men en Smule forskruet, og det er Skade. Den Yngste, Rikke, er hverken vakker eller takkelig, men noget nær den flinkeste af dem alle.

Kl: 7 Imens jeg laae var her kommet Fremmede, i Ordets egentligste Forstand, den lille Gryners Forældre og Syster en Frue Conradie som jeg kiender godt fra Smaalehnene, og tvende Jomfruer, hvis Navn jeg endnu ikke veed. Der har aldrig nogen af dem været her før. De kom i Middagsstunden fra Næss, hvor de havde været i Besøg, og bliver her nu til i Morgen. Da vi havde drukket Caffé paa Wilhelmsminde ^[50] og kom tilbage, var *Kl:* 5, altsaa for seent at begive sig paa saa lang Reyse, saa vi overtalte dem til at blive. De vil tidlig ud i Morgen, men saa tidligt bliver det vel ikke endda. Nu ere de Ældre omkring med Hertel at bese sig, Ungdommen dandser i Storstuen efter Borchs Violinspil.

Søndag 12te Hvor jeg blev forskrækket i Morges, da de kom og fortalte mig, Carl Horn var kommet hid i Nat. Strax foer det saa ængstligt igiennem Hiertet, at Jes maatte være syg. Det er han Gud skee Lov ikke, og Horn mener endogsaa, han skulde komme her i Aften fra Fedt, hvor han er med Secretair Ottesen og dennes yngre Broder. Det er mig imidlertid ligesaa ukiært som uventet, at Jes i denne Tiid gjør saadanne Udvandringer, og neppe troer jeg, han kommer hid. Rygtet skal have gaaet i Byen, at her i Aften skulde være stort Ball, hvad vi aldrig har tænkt paa. Men alt dette kunde være hvad det var, havde Horn ikke bragt mig nye Bekymring: Min kiære Kista skal endnu være syg, siger han, han har hørt, men veed intet rigtigt herom. Kunde Jes bringe mig trøstefuldere Efterretning, ja da skulde han være mig velkommen uagtet jeg ikke kan billige hans Forhold.

Et Brev fra den snilde Frue Bergh med Efterretning om vor elskede Sallys lykkelige Ankomst til London, gjorde mig saa hierteglad, inden jeg hørte det Sørgelige. Brev skal der ikke være fra hende, men en Skipper, ^{som} har forladt London for nyelig, har meldt Capit: Berghs lykkelige Komme did. Gud skee Lov! Var jeg nu billig, saa lagde jeg den onde og gode Tidende – Horn bragte dem begge – i hver sin Vægtskaal, og lod dem balancere. Men paa den Bedrøvelse, der stedse nedtynger den ene Skaal, mærker jeg – ak og ikke første Gang – at jeg er ubillig mot mig selv og andre. Hverken til min Maja eller Hertel tør jeg sige hvor bedrøvet jeg er, kun til min Koren, som selv er uroelig, da saa mange rykkes bort derinde i denne Tiid af Blodgang, som jeg dog ikke troer, min Kista har endnu,

skiøndt det lod til, min gode Lotta frygtede for det kunde komme dertil, da hun skrev sidst.

Jeg veed nok, min Kista, hvor giærne Du gik til Din Sara og Din Broders Vilhelm – o ney, endnu ikke, Du gode kiære Pige! Telja har hørt Du er syg, og seer saa bekymret spørgende paa ^[51] mig – men jeg kan desværre intet sige hende. Og hvem siger os noget? Jo, Gud give dog, Jes kom!

Har jeg her i disse Blade nævnt Eder en Jomfrue Jørgensen, en ung forladt Pige fra Lolland, som havde været hos Wulfsbergs, var ikke vel der, og nu uden Tilflugt? Hos Pavels's saae jeg hende. De toge sig saa menneskekiærligt, ja vennehuldt af hende, og hvor sødt maae det nu være dem, de Gode, at de formildede hende saa mange bittre, ja selv Dødens bittre Øyeblik. Hun har nu fundet den beste Tilflugt i Graven, er gaaet hiem til sin nyelig tabte Moder og til alle Forladtes og faderløse Børns Fader. I Tirsdags døde hun – ogsaa af Blodgang – efter faa Dages Sygdom. Den Fred, som omsvæver detn gode mishandlede Piges Hvilested, omsvæver, hviler over den retskafne Slotspræst, og hans hulde Maja, lønnende og sød –

Gryners toge herfra da de havde spiist Frokost. Det seer ud til et Par jævne virksomme Folk. Konen skal være skarp, eller som man i gamle Dage kaldte det, rafineret, men flink og brav. Der var noget blidt i hendes Øjne, især naar hun talte om sine Børn, eller havde sin lille vakre 7 Aars gl: Lise, min Lina eller Kaja paa Skiødet, noget sandt moderligt, som formildede Ansigtets lidt barske Udtryk. Frue Conradi var den samme simple godmodige Kone, som Pigen Grethe Bøy (Glerups Steddatter) var for 16, 18 Aar siden, da jeg saae hende første Gang. Hun har nyelig havt det skrækkelige Uheld at miste sit yngste Barn, en 3 Aars gl: Dreng, ved et Fald ned af en Stoel paa en Forhøyning, hvorved Hiærnehinden sprang, og han en halv Time efter var død. Det var et elskværdigt Barn, Munterheden og Sundheden selv. Den arme Moder! «Jeg maatte tvinge mig for min Mands Skyld» sagde hun. «Han var saa skrækkelig utaalmodig, og taaler mindre end jeg» Saa tænker ogsaa min Rikke, og ved disse ædle Bestræbelser under det stærkt rystede Hierte en Ligevægt, som det ellers ikke let vilde komme i, og hvorved det lønnes for den Tvang, det paalægges sig. Hvor faa Koner har, ogsaa i denne Henseende, en Mand som min Koren, stærk til at bære sine egne og

andres Lidelser stille og ene!

Jomfrue Tambs, som er i Huset hos Gryners, var en stille behagelig Pige, som min Maja strax tyede sig til. Den anden Jomfrue Bøy fra Drøbak var uagtet meget mørkrødt Haar ingen styg Pige.

[52] *Mand: 13de* I Gaar kom den gode Walbohm selv hid for at bede os did til Aften, og der var vi da allesammen herfra, Faer og Moer Mørk, og ellers ingen. Nu reyste de alle Borches, Horn og min Skriver til Ullensager, hvor de skal spise til Middag hos Munthes og siden til Fogdens. Jeg var glad ved at have et Paaskud, et virkeligt, til at blive hiemme. Hverken mit Hoved eller Bryst er i god Stand men ved Roelighed haaber jeg snart at faae begge Dele i Orden, og Roelighed trænger jeg rigtig til. Her er saadan Sang og Sprang overalt, at jeg ofte ikke veed hvor jeg skal tye hen naar Hovedet er slem. Det var Synd at paalægge de muntre unge Mennesker nogen Tvang. Lad dem glæde sig mens de kan. I Morgen reyser de til Christiania. Dahm, lille vakkre Sophie og Horn reyser i Aften fra Plogstad. Sophie er i Huset hos Herforts paa Moss, et godt Huus, hvor hun vist er meget vel, og det under jeg det smukke Barn. Jeg maatte skrive med hende for at undskylde hun var blevet over Tiden. Og jeg fornyede giærne et gammelt og meget kort Bekiendtskab med denne retskafne Familie, som jeg kun engang var i Selskab med hos Præsten Bulls paa Schibtved. Der stod saa mangen Scene levende for min Siæl, fuldt saa mangt et Savn tungt paa mit Hierte. Dette og Ligheden i min og Mad: Herforts Skiæbne, som ogsaa i kort Tiid har mistet to elskværdige Børn en allerede gift Datter og en forlovet Søn, rev mig snart uden for et saadant Brevs Skranker. Men det kan en saadan Moder ikke finde underligt. Begge de nu bortgangne Børn vare med Forældrene hos Bulls, tilligemed den nydelige lille Frue Staffeldt, som den Gang var forlovet. Systemen var ikke voxen men tegnede til at blive ligesaa smuk som den Ældste, hvad hun ogsaa blev, kun endnu spædere og finere, rigtig en Dukke[.] Hun var gift med en Grosserer Bekmann, dandsede sig en Tæring til og døde, jeg troer i sit 18de Aar. Sønnen faldt ned fra en Skibsmast og stod aldrig op mere. Hans Forlovede, en Jomfr: Thyholm, er nu gift med Broderen. [53] I Dag har jeg udlæst Goethes «*Wahlverwandtschaften*»ⁿ³ og saadan har i langsommelig Tiid ingen Bog fra Begyndelsen til Enden underholdt og behaget mig. Jeg er færdig at foretrække

den Wilhelm Meisters Lehrjahr: Den som har læst den ene, gienkiender let den mesterlige Forfatter i den anden. Ottilie er et skønt Sidestykke til den herlige Mignon, den ædle faste Charlotte til Therese. Alt ligger saa klart og tydeligt for deres rene Blik paa Livet, hvor intet kan forvilde, intet føre dem af fra den Vey de erkiender for den rette, den være saa bestrøet med Blomster eller Tidsler. Ogsaa i Charlottes – den lidende Kones og Moders – Karakter, seer vi den Sandhed fremstillet i sit skønneste Lys: «at den Gode og Retskafne, som *Virksomhed er blevet til en Vane, til en af Livets første Nødvendigheder*, aldrig kan synke ned til Modløshed og Fortvivlelse». De binder an med Skiæbnen og seyrer selv i den ulige Kamp. Lidelsernes Byrde kan bøye dem, men stolteligen reyser de sig igien som den ubrækkelige Palme, og er et af de *trøsteligste* Syn paa Jorden.

Saaledes kunde jeg have Lyst til at sige Eder, I Elskede, mine Tanker om hver enkelt, efter min Følelse saa velanlagte og heelt igiennem vedligeholdte Karakter i den herlige Bog, om dette deels ikke var uden for disse Blades Grændser, deels frygter jeg, uinteressant for de blandt Eder, I Gode, som endnu ikke kiender Værket. Maatte det dog falde i en smagfuld og Arbeydet voxen Oversætters Hænder, og ikke i nogen af de mange Umyndiges, der ikke engang kan stave rigtigt eller forstaaer Modersmaalet.

Thümmels Reyise in die mittäglichen Provinzen von Frankreich – alle de 10 Bind, har jeg ogsaa faaet Hast paa i denne Tiid. Men sandelig, den behager mig ikke. Dens enkelte usigelig skønne Stæder, langt fra at kaste et Slør over de utallige letsindignøgne, sætter kun disse i et forargerligere Lys, eller rettere opbringer os mod Forfatteren, som kan male saa henrivende for Hiertet, og dog saa ofte overlader Penselen til sin ikke luttrede Indbildningskraft og gallopperende Vittighed. Min Yndlingsdigter bliver Thümmel i Evighed ikke. I Evighed? ^[54] Det er et Talebrug, mine Venner. Men mig er det mere[.] Blandt de Mange Ædle jeg glæder mig til at møde over Stjärnerne, staaer Schiller og Jean Paul og Klopstock og Ewald, og de Flere, som kan sættes i Classe med dem, i den forreste Række. Blandt de aller fremmeste Staaer selv Goethe ikke, men Tiedge staaer der, og endnu nogle Faa. Thümmel langt langt tilbage[.]

Tirsdag 14de Baade i Aftes og i Dag var Nella hiertelig bedrøvet, mere alvorlig bedrøvet, end jeg har seet hende i de nesten 7 Aar hun nu har været her i Huset.

Det klædte hende godt i sin Konestand, og det glædede mig – skøndt hendes Taare fremlokkede mine – at hun følte saa dybt ved denne vigtige Overgang fra et Huus hvor hun var behandlet med barnlig Kiærlighed, til sit eget hvor hun skal begynde at udøve husmoderlige Pligter, og, som det meget rigtigt hedder: først træde ind i Verden. Hun er naturlig god og meget velvillig. Jeg haaber hun skal blive lykkelig, og Gud veed, jeg ønsker det hiertelig.

Kl: 11 i Formiddag toge de herfra. Min Maja og Telja fulgte dem til Gierdrum, hvor de skal – eller nu længe siden har spiist til Middag. Nella er afholdt af alle heromkring, og hele Dagen til hun steeg i Vognen var her nogen for at sige hende Farvel, saa hendes Øyne ikke bleve tørre.

Paa engang er det blevet saa stille i Huset. Min Koren er borte og kommer neppe hjem før Torsdag, Hertel er ogsaa borte i Forretninger, og Lunde fulgte de Reysende paa Veyen. Kun <fø> mine to Smaae hører jeg imellem dandse syngende giennem Gangen, og seer den fromme Maren Skioldrup fra og til naar hun kommer for at speyde i mine Øyne, om der er noget jeg vil. Ved sin hiertelige Godhed og Opmærksomhed erstatter hun – mig i det mindste – hvad hun kan mangle i Færdigheder, dem hun ved Øvelse kan og vist vil erhvæve sig. Kun Nellas Munterhed og medfødte Tact for hvad der passer for Øyeblikket, lader sig ikke erhvæve. Fra denne Side især vil vi tidt savne hende. Gud ledsage hende nu og altid!

[55] *Onsdag 15de*. Sytten Aar er min elskede Jes i Dag. Gud signe og ledsage ham hvert Skridt paa Livets, ak saa slibrige Bane! Jeg gaaer saa beklæmt og ængstelig, ventende Byebudet tilbage med Efterretninger fra Tøyen, søger at forjage hver Gisning hver Formodning, og kan dog ikke blive disse qvit –

Er min Kista frisk? Kommer de dyrebare Ventede i Morgen? Saa lyder det i min Siæls Inderste, og jeg tør intet svare, intet vente, neppe ønske. Allermindst tør jeg tænke paa det Spøg med alle de Høytideligheder her skulde været i Dag, Keyser Napoleons Fødselsdag til Ære. Jeg tør intet tænke, kan intet foretage mig. Hver Gang Hunden gjør banker Hiertet ubændigt. I Nat drømte jeg, jeg saae min Thrinasara med en sort Kiøle, garneret med bredt sort Flor. Dog var hun munter, syntes jeg. Hun vilde endelig, jeg skulde tage Kiølen paa før hun. I kan tænke hvordan den, selv i Drømme, kunde passe mig –

Nu kom Krefting og Høfke. De skal til Hurdalen. Det er godt, her kommer nogen. Det adspreder, og jeg har aldrig mere, sielden saa meget trængt til Adspredelse –

Kl 6: Endnu er han ikke kommet, det ubegribelige Menneske. Hans Kone frygter han maae være kommet noget til, og Manden, hvis Hest han har, er reent utaalmodig.

Maja og jeg kommer nu tilbage fra Graven, som vi i disse Regnveyrs Dage saa sielden har besøgt og pyntet. Rundt om ligger nu friske Jordhøye. Blodgang river mange bort i denne Tiid. Madam Giørups Systemson er død deraf – Nellas Bryllupsdag gik han, den lille syge Krøbling, til et bædre Bryllup. Saa barmhiertig som her, viser Døden sig sielden. Denne ganske vanføre Dreng var sig og sine gode Paarørende en Byrde, og de har rundelig nok uden denne.

I Dag har vi havt prægtigt Høveyr, første Gang i lang Tiid. Saa blide blive alle dine Dage, min dyrebare Jes, som denne har været, og saa almeennyttige! Gud signe Dig! Mon Du er paa Tøyen, Dit andet Hiem? Og er alt vel der? O Gud; hvem svarer mig!

[56] *D: 16de Torsd.* De ængstelig ventede Breve fik jeg da i Morges paa Sengen. Min gode Kista er Gud skee Lov «meget bædre, og holdt kun en Dag Sengen» siger Lotta mi – altsaa dog ikke fuldkommen frisk. Selv skrev hun ikke. Men lad mig være fornøyet og takke Gud, at hun er uden Fare –

Fornøyet? Ney, det kan jeg ikke være i Dag. Mit Haab, min Venten var forgiæves. Endnu i denne Uge skal jeg ikke see Eder, I Elskede, og hvem veed naar? eller om det bliver i Høst? Jeg kiender nok hvordan det gaaer med de evindelige Udsættelser. Min elskede Majas Brev med Posten i Aften skal sige mig udførligere, hvorfor jeg i Dag venter forgiæves. Nu fik jeg kun et Adressebrev med det velsignede *Minde* som er kommet til Horsters.

Veyret er lige ^{saa} traurigt i Dag som jeg. Regnen øser ned, og herinde er det halv Nat. Alle disse Traurigheder uagtet, har jeg dog leet ret hiertelig af et Brev fra den forstyrrede sig selv uforanderliglige Ritmester Rasch paa Mustorp. Begyndelsen af hans Brev er Klager over, han intet hører herfra, og aldrig seer os. Saa fortæller han, at hans d: 2^{den} Julj fødte Datter har faaet det dyre Navn:

Sara Vilhelmine Koren, at han nu har 3 Piger og 3 Dreng, vil have Tylten fuld, og saa Stop – Nu følger da Efterretninger om alle de gl Bekiendtere, iblandt andet fortæller han: at Frue Fritzner (en 70 Aars gl Kone) har havt en Frier i denne Tiid, men han er død, og nu sørger hun for ham med en grøn Stoffes Kiøle. Frøkena mi, siger han fremdeles (en Frøken Rode som hos Frue Fritzner, en rigtig snurrig Person) er som en Karusse i et Pæretræ. Har I hørt slige Lignelser? Om Bispens Visitatstour fortæller han, at Ejdsberg Kirke var saa propfuld af Folk, at den rævnede. Nu er Bispen (Brevet var fra 31 Julj) i Rakkestad, og bliver hele Ugen hos Provst Aschehoug, hvor alle Præsterne skal møde og prøberes i Lhømber – Saa gaaer det i et væk. Mere naturlig Vid har jeg ikke fundet hos nogen, end hos denne selvsamme [57] Raschenfeldt, som han i gl: Dage pleyede kalde sig, og dermed forener han saa megen Godmodighed, at hans Munterhed aldrig kan andet end fornøye, og en Aandsnærværelse og et Mod, som egner Krigeren, og er saa anbefalende hos det andet Kiøn. – Jeg vil nu flux sætte mig hen og skrive ham til, og min lille Maja har jeg i Dag maattet love, at vi skal giøre en Tour til hendes Fødested engang i Høst eller i Vinter.

Fredag 17de Du kan heller intet Bestemt sige mig, elskede Maja C, og det bedrøver Dig ligesaa meget som mig. Men «vi faaer give os til Taals» siger Lottamoer i denne samme Anledning, og hvad andet Raad har vi ogsaa?! Den slemme Thank som hverken kommer eller skriver, og sætter alles vor Taalmodighed paa saa haard en Prøve. Jeg siger blot Thank: thi hans fromme følagtige Hustrøes Skyld veed jeg vist, det ikke er. Dog havde jeg kun Vished om at det Hele ikke ved alle disse Mellemkomster ikke gik reent istaae, vilde jeg give mig tilfreds. Et *ventet* Gode er jo et dobbelt Gode. Det veed jeg; men hvad et sveget Haab er, veed jeg ogsaa, og I vil, gribende i Eders egen Barm, finde min Frygt tilgivelig.

«Kan ingen andre komme, saa kan jeg, og vil til Hovind i Sommer» siger den brave Slotspræst, og det er et trøstefuldt Ord. Men jeg haaber, I Elskede alle, at I *alle kan* med lidt Lempelse efter Omstændighederne, <...>^{og} at I *vil*? – Gud lade ikke den Tiid komme, jeg kunde tvivle herom. At Leuten Provsten i denne Tiid besøger sin provstelige Broder paa Eger, træffer dog godt ind, siden alligevel ingen Hidreyse kunde blive af. Nu er det jo rimeligt, broderligt, provsteligt, og alt

hvad der ender sig paa *ligt* NB: uden *U* foran – at H^r Frederich følger H^r Hans Jacob tilveje, følger halvvejs – det er til Hovind – og at jeg da ogsaa engang igien i Verden faaer see den gamle Ven og Naboe <...> inden mine Dørre. Saa skal I see, hvor net og netop alt træffer sammen, og vor lange Venten lønnes. Ammen! det skee!

[58] *Sønd: 19de* Jeg kan nesten ikke mindes, der nogensinde har været saadan Striid i min Siæl mellem Glæde og Sorg, som i Gaar[.] I det Øyeblik Hertel fortæller mig, at han af et Brev fra vor gode Kista sikkert troer, de elskte Ventede kommer i Dag, fortæller man mig, at min Telja er saa syg, at det virkelig er Blodgang hun har. I flere Dage har jeg nok seet hun ikke var frisk, men hun klager aldrig, siger stedse naar man spørger, at hun er brav, og det havde hun nyelig svaret baade Walbohm og mig. Hun ligger paa samme Værelse som Børnene, der elsker hende, som hun fortæner det, og jeg vidste hvad det vilde koste dem paa alle Sider, naar de skulde skilles ad. Det var imidlertid dog nødvendigt. Min Maja græd bitterlig, og de Smaae gjorde hende Selskab, da jeg forestillede dem denne Nødvendighed. Men den fromme Telja fandt sig strax i at flytte op paa Skolen, hvor hun nu har det meget bædre og beqvæmmere i alle Henseender, og jeg er tryggere. I al denne Forvirring kom Præsten Broch med Kone og Barn, og jeg var saa uskikket til at tage imod eller holde dem med Selskab; men de ere da ikke fremmede. De reyste i Dag til Soløer Præstegd i Besøg. Telja har ikke sovet i Nat, dog finder baade Walbohm og vi alle, at hun seer taalelig munter ud. Kun Maja, hvis Øyne nesten ikke bliver tørre, finder det anderledes, og sætter ingen Liid til Walbohms Forsikring: at der endnu ingen Grund er til at frygte for nogen Fare. Men jeg troer ham, og mit ahnende Hierte, og kan Gud skee Lov glæde mig i det velsignede Haab at omfavne Eder, min Siæls Elskede, i denne Aften. Paa Wilhelmsminde tænker jeg at møde Eder, og takker Gud for det deylige Veyr.

Det kiære *Minde* fra Din end kiærere Haand, hulde Maja C, kom i Aftes, og vare vi seent ved de Elskedes Hvilested og satte det der. Men saadan at faae alt til at passe i hverandre og have alle udfordrende Ting ved Haanden – hvem kan det, og hvem har det, saadan som Du?!

[59] *Mandagen 20de* Kl 4 i Gaar Eftermidd: drev Længslen mig til mit

Wilhemsminde. Med min Kringlekurv paa Armen spadserede jeg did, Koren ved min Side med min Strikkekurv, et Par Bøger o.s.v. Rahbeks Forelæsninger over Skuespilkunsten, havde givet mig Lyst til atter at giennemlæse den herlige Wilhelm Meister, og med den sad jeg i den lille Sopha ^{ved et Vindue} som vender til Veyen, min Koren ved et andet, at vi ogsaa i at see kunde hielpes ad. Over ti Gange begyndte jeg ofte paa en Side, og kom ikke videre, fordi Øyne og Tanker aldrig paa engang var ved Bogen. Endelig saae vi Vognen langt borte, og uagtet det ikke var min Majas eller Lottas sædvanlige, saae jeg dog strax, det maatte være dem. Og ~~det~~^{dem} var det, Maja, Lotta og Thrinabarnet. Slotspræstens kommer efter, sagde de – de kommer, men ingen Rasmussen – og ingen Egerprovst. Dog, ham er det dog mueligt, vi seer her Onsdag eller Torsdag. Lad mig *troe det mueligt*, at ikke min Glæde over hvad jeg har skal forbittes mig ved Tanken om hvad jeg mangler. Men I skal see, han kommer med Broderen sin, den slemme Broder, som kom saa seent – og derfor kommer nu han ogsaa saa seent hid, vor kiære Egerven, dog seer vi ham vist – men min anden Søn, den troe Rasmussen, om ham staaer det skrevet i Skiæbnens Bog, at han ikke skal see Hovind, endnu ikke, og Gud veed om nogensinde. Denne Gang var jeg saa vis paa det, havde indrettet det saa godt for alle de elskede Ventedede. Pavels Smaaepiger kom heller ikke, til Sorg for min Lina og Kaja, som ogsaa havde giort sine smaae Forberedelser til Claudines og Marianes Modtagelse –

Dog tys! tys! vær ikke utaknemmeligt, mit Hierte. Har du da ikke din dyrebare Maja og Lotta og Thrinasara, og den retskafne Slotspræst med sin hulde velsignede Maja, din, vor Maja, og ere de ikke saa fornøiede herinde i det lille Kammer, hvor Pavels erklærer han vil bygge og boe, og overalt paa det hele Hovind; og er ikke din gode Telja bædre, og smiler ^[60] ikke Haabet dig fra alle Sider imøde, lovende blide Fremtids Dage? Kom ikke med dine Indvendinger, underlige unøysomme Hierte, og gientag mig ikke, naar jeg saa glad seer dem glade omkring mig. «Hvor længe varer denne Glæde? Løverdage er det forbi altsammen» Ney, gode Hierte, nu gjør jeg dig Uret. Det kan du ey sige, ey tænke, dette «altsamen» i det mindste ikke, du, som Mindet, selv om de for hele Jordlivet svundne Glæder, er saa helligt, som i saa mangen bitter Mismodsstund har tilhvisket mig:

«Ney! Alt er ey tabt – Eet er tilbage:
Hiertets helligste *Forglæmmigey*,
Mindet om de svundne Glædens Dage –
Denne Tornerose visner ey –»

Tirsd: 21de Da de fra min Høy og Saras Grotte gik til Wilhelmsminde, overlod jeg dem Alle de Elskede min Korens Anførsel, og gik hid, for ogsaa at være lidt hos mine fraværende Elskede, for at fortælle Eder, hvor godt vi har det, og at den troefaste Kista kom her i Nat; da hendes paa alt tænkende Broder og min Koren havde føyet Anstalt til at faae Medicin fra Byen til Telja, og Kista hørte hvor syg hun var, og Presidenten hørte det, var det i et Øyeblik bestemt, Kista skulde give Medicinen den bedste Kraft ved selv at bringe den, og den ædle brave President bad hende ile, bad hende tage den raskeste Hest, midt i denne travle Høsttiid, og ile hid med Trøst og Hielp. Det har virket underligt, hendes Nærværelse mere end hvad hun ellers bragte med sig. Telja sidder oppe, og i hendes gode taalmodige Aasyn er Liv og synlig Tilfredshed. O, du gode troe Veninde, saa ilede Du ogsaa til Din Sara – at hun kunde døe i Dine Arme – – – –

I Dag – det er en himmelsk skøn Dag – vil vi være under den klare blaa Himmel saa meget mueligt. Det meste af Gaarsdagen tilbragte vi for det meste her i mit lille Kammer, hvor de alle – vi alle – sad med hver sin Bog, læste vixelviis og snakkede og gik og kom naar og som vi vilde. Hvilken deylig tilbragt Dag og Aften. Saadan levet er Livet Liv, og Aanden har intet at beklage sig over. Den skeer fuldeltigen sin Ret –

[61] *Onsdag 22de* Min kiære Kista er alt borte igien. Grædende forlod hun sin syge Veninde, som jeg nu har sadt en Stund hos, og søgt paa alle Maader at opmuntre –

«O Venskab! du Balsam for saarede Hierter!
Hvo tindrer som du selv de heftigste Smerter?»

Min fromme Telja, i hvis Mund aldrig kommer nogen Klage, kunde dog ikke skiule mig sine vaade Øyne. Men min Lotta siger – og jeg har ogsaa hørt det før – at det er et godt Tegn, naar Syge græder. Og saa vil jeg holde mig til dette trøstefulde Sagn, og saa meget mueligt bortfjerne alt hvad der kan forbitte mig disse lykkelige Dage.

Det er kun øyeblikligt, I fraværende Elskede, jeg kan underholde mig med Eder, og det bebreyder jeg mig virkelig. Men her opsøger jeg atter en Beroeligelse, og finder den – som nesten altid er Tilfældet naar man søger – ja, her tilbyder den sig selv: Hvert Øyeblik jeg tilbringer blandt de elskte Nærværende, giver mit Hierte saa rigt Stof for disse Blade, og – *de* gaaer ikke fra mig. Men hvor snart iler *disse Dage*, nu snart kun Timer, til Ende. Og er ikke et hvert saadant tabt Øyeblik et *dobbelt* Tab? Ney, hverken I eller jeg skulde tabe. Og naar de nu Alle ere borte, og Savn møder mig overalt, da sætter jeg mig hid, og gienkalder hvert lykkeligt svundet Øyeblik, og nyder det igien – og I nyder det med mig.

I Dag skal vor elskede Egerven komme. Saa snart vi har spist farer vi til Vilhelmsminde, hvor vi saa gladelig skal modtage ham. Det er uvist, hvem af os der glæder sig meest til hans Komme. Gud give kun, der ikke maae være kommet nogen Hindring i Veyen!

Torsdag 23de min Linas niende Aars Fødselsdag At Fred og Velsignelse maae hvile over og ledsage det søde venlige Barn hele Livet igiennem, at den Algode vil lade hende blive sine elskende Forældres Glæde som hun nu er deres Haab, deres Øyens Lyst, at hun og hendes Sydskende maae blive det, at Overgangen fra deres Arme til de Forudgangnes maae blive os sød, som Slummeren fra en bliid Aften til en skønnere Dag – o, derom bede I Alle med mig, med os, min Siæls Dyrebare! Derom bede I, ikke allene nu, men stedse, uopfordret. Jeg veed det, og Gud høre Eder!

[62] Ney, der kom ingen Egerprovst. Forgiæves var vort glade Haab, vor Stirren ud af Vinduerne ad den Vey, han skulde komme[.] Hvad der har hindret ham maae Gud vide. Formodentlig har Broderen ganske tilintetgiort den Plan, han fra Begyndelsen forstyrrede: thi havde han været lidt hurtigere af sig, var vor elskede Frederich kommet med vor elskede Maja. Pavels's Utaalmodighed er den lydeligste, om ikke den stærkeste: «Men Herre Gud, hvor kan dog Schmidt blive af?!» siger han, og gebærder sig gudsjammerligt. Vi andre taler mindre om det, men enhver for sig gjør vi i Stilhed vore Betragtninger.

I Dag skal det gode Præstepar reyse, og jeg hører dem alt vær⟨e⟩ paa færde.

Pavels erklærer, han ikke i lang Tiid har havt fornøyligere Dage, og jeg troer ham naar han siger det; thi ærligere kan vist ingen være. Saa seer den gode Mand dog det gaaer an at faae behagelig tilbragt Tiden uden Boston. «Den savner jeg ved Gud ikke her» forsikrer han, «og vilde vist i lang Tiid ikke savne» – Seer I, mine Elskelige, at han siger «i lang Tiid» og ikke «aldrig» er atter Sanddruhedens Stempel. Ja, med alle hans Synderligheder maae man være ham god for hans Redeligheds og Retskaffenheds Skyld og hans dyrkede Aand. Han har en fast mageløs Hukommelse; thi ikke nok at han kan 172 Viser udenad fra først til sidst, men han kan erindre hvor de stod og stode, undertiden lige til Pagina, og ved mange af dem fortæller han interessante Anecdoter om deres Oprindelse etc. Han kan glæde sig barnligt, om I vil barnagtigt over Smaating, og ærgre sig ligeledes. Men hvor agt- og elskværdig viser ikke hans Kone sig i sit hele Forhold mod ham – hvor veed hun ikke at afparere, eller hvor det ikke lader sig gjøre, temperere alle hans Underligheder saa de bliver langt mindre paafaldende, end ellers vilde være Tilfældet. Sandelig, hun er fra denne og flere Sider et saare elskeligt Væsen, og vi glæde os alle i at vide vor lille kiære Kreds *saaledes* forøget.

[63] *Løverd 25de* Borte ere de, Alle de Velsignede – min Lotta, Maja, Thrinasara, Frederich, Real – «Frederich?!» Ja, mine Dyrebare! Giver I mig kun Tiid, skal I faae det altsammen at vide. Thi hvad trøsteligere kan jeg foretage mig, nu de Elskede har forladt mig, end tilbagekalde Eder og mig de korte, lykkelige Dage, Timer og Øyeblik? «Ja, jeg vil gribe, og nyde dem igien» –

Vi spiste tidlig Torsdag Middag, og Kl: 2, da det gode Præstepar var borte, toge vi hver sin Bog, og begave os til et Slags Roe, Lotta og Thrina i Dagligstuen (hvor Lotta strøede Sukker paa Bordet til Ternerne, at de skulde spise paa det, og lade de Sovelæsende være i Fred) og Maja mi og jeg her i mit lille Kammer. Af Sovingen blev intet, af Læsningen ikke stort mere; men des bædre gik det med Snakkingen. «Nu faaer jeg see til vore Kamerater» siger jeg, og kommer ind i Stuen, og for mine Øyne staaer den velsignede Egersøn, saa heed og rød, i fuld Fortælling om sin Vandring giennem Bierkedalen, hvor H^r Hans Jacob havde afsadt ham, da han for den ventende Skyds Skyld ikke kunde komme herom. I vil sikkert alle troe mig, at her blev Glæde over al den Gaard, da vort til Grunde

gaaende Haab saadan paa engang stod opfyldt for vore Øyne. «Gud skee Lov for endnu een heel Dag!» sagde og tænkte vi: (thi I maae vide, det stod haardt, inden jeg fik Løfte om, de vilde blive Fredag over – dog var det især Lotta der vilde unde sin Lawson de Kiæres Selskab lidt længere, og Kista vor, der streed herfor, ogsaa for Presidentens, vel lidt for sin egen Skyld)

Længer ud paa Eftermidd: kiørte min Thrina sin Real imøde og Lottamoer blev med hende, og Lina, som skulde kiøre Geburtsdag[.] Imens gik min Maja, Frederich, og jeg til «de Elsktes stille Hvilested» hvor han selv forelæste os sit skønne lille Digt, og derfra ind i Kirken hvor han paa Orgelet – det vi først efter megen Stræben fik Adgang til – forespillede og sang os det, efter den Musik han selv har sadt til det og Elegien over Prints Christian. ^[64] «Wie sie so sanft ruhen» – Fatimes Aftensang – Til Graven – Til Tungsindigheden – spillede og sang han for os, den ædle Egerven og Søn, og nesten var det mørkt, da vi kom tilbage, hvor et kiært Brev ventede mig fra vor Sally B. Jeg kunde ikke oppebie Lyset, jeg var alt for glad i at see noget fra det kiære Barn. Men, saa forekommende kiærlige hendes sieldne Brødre ere imod hende, mærker jeg dog nok, hun ikke føler sig lykkelig «i det fremmede Land, i den hendes hele Væsen fremmede Kreds» – Naar Du bliver frisk Elskede – o Gud give, Du blev det snart og fuldkommen! – og mere vant til alt hvad der omgiver Dig, vil det gaae bædre, endskiøndt Du aldrig vil kunde vænne Dig til «dette fordærvede Folks Overmod» – Ja, give Gud disse Blade, som Du saa meget længes efter, kunde komme snart og sikkert i Dine Hænder, de skulde vist komme der. Nu faaer Du nøyes med lidt mindre udførlige Efterretninger, som Du ikke skal savne; til Du i Dit elskede Norge, i Din elskede Kreds kan modtage Din Moer Korens Journal som før – o, giid endnu gladere, fuldelig frisk, og imellem de elskede Systrene Dine. Til dem skriver Du, er Brev inden i mit. Der var det ikke; men sikkert har Du skrevet til dem ogsaa, som til mig og vor Maja C og flere Dine Egne – Hvor vil det giøre Dig ondt, Du Gode, naar Du hører, at Dit Navne, den unge raske Sally Bøyesen ikke er mere – for hendes arme, nu saa reent forladte, ulykkelige Moder vil det giøre Dig ondt – hvem skulde ikke beklage hende? Hvem skulde ikke glæmme hvad og hvor hun kan have feylet, den nu saa Ulykkelige?! – Den endnu saa stærkt vedvarende Blodgang udblæste ogsaa dette unge Livs Lys. Det tændes hist ved en renere Ild.

Arme Moder! kunde det trøste dig, og vende dit Blik did, hvor nu din Sally er saa lykkelig!

Thrinabarnet bragte sin Real med sig hiem, eller rettere kom med ham, Lina med Lotta Tantemoer, og deyligt gik Aftenen, kun, som den hele lykkelige Tiid, kun alt for snart – Som vi tænkte, gik det. Fatter Pavels var blevet reent *consterneret*, da Ottesen undervejs fortalte ham at Egerprovsten, som [65] han slet ikke havde seet noget til, var taget til Hovind. «Er det mueligt? aa Herre Gud!» udbrod han, reysende sig i Vognen. Ja, jeg vilde undt den gode Præstemand og hans og vor Maja, at dele vor Gammen over Egervennens Komme. Men denne Gang var det ikke saa lagat, ligesom det nok er en umild Lagna som tilintetgør alle Deres gode Forsætter, beste Rasmussen, og alle vore inderlige Ønsker. «Saa nær havde jeg faaet Rasmussen med mig» – sagde Schmidt, vor gode Schmidt, som ogsaa her havde anvendt sin venlige Overtalelse – forgiæves. Thi «Lagna, dig kan intet bøye «Intet?» – det vil vi dog see –

Søndag 26de Her blev jeg afbrudt i Gaar ved begge de unge Munthers Komme. Jeg skyndte mig saa ind, vis paa, at den fra Kbhn nyelig opkomne Hans Myhre maatte have noget derfra til mig – Jo «fikst du Pæren? Zacharias!» – ikke et Ord havde han. Men han havde dog seet alle mine Kiære dernede, seet dem oftere, og kunde fortælle mig, de alle levede vel. Om mange fælleds Bekiendtere fortalte han ogsaa, blandt andet, at Professor Kiærulf er saa slet, at der er lidet Haab om han overlever Høsten. Alt siden hine for Kbhn saa gyselige Dage skal han ikke have været sig selv liig. Munthe fortalte meget fra disse Rædselsdage, og hvordan den Dødsfrygt enhver svævede i, hialp endogsaa Moderen at udholde og overleve sit Barns voldsomme Død. Gift og Modgift paa engang! Hans Farbroder, som i at frælse sin Datter mistede sin høyre Arm, er bleven friskere paa Siæl og Legeme, siden dette, end han tilforn har været. Gud, hvor ubegribelige ere de Veye du fører os paa giennem Livet til Graven!

I Dag venter jeg min kiære Rikke med sin Vilhelm. Men jeg skylder Eder, dyrebare Venner, endnu Regnskab for den deylige Fredag, og dette er snart aflagt, thi naar jeg har sagt Eder, at vi havde det saa godt, ja ønskeligt, kan jeg jo ikke sige stort mere. Den meste Tiid tilbragte vi under frie Himmel, Formidd: i Haven, Eftermidd: paa Vilhelmsminde. De unge To gjorde en lille Tour til

Nannestad. Fader Mørk [66] kom hid at hilse paa vor kiære Egerprovst, der om Aftenen læste *Solen* (af Rahbek) for os, dette lunefulde Stykke Rahbek har givet os i Tilgift af sin Tilskuer, og i samme Aand. Mørk maatte, sagde han i Morges, et Øyeblik herind før han gik i Kirken, for at takke os for den velsignede Aften. «I saadant Selskab har man dog vel den eneste Forsmag, der hernelen er muelig, paa Evighedens Glæder» sagde han i sin fromme barnlige Tone, og fandt ingen Modsigelse, kan I tænke. Løverdag Kl: 10 forlode de os. Der skulde – saa vilde Presidenten det – om Aftenen være Selskab paa Tøyen, derfor ilede min Lotta saa meget, derfor torde jeg intet Forsøg gjøre paa at holde dem her længere. Det var en haard Prøve, men jeg sukkede og taug og bestod. Og da I saa vare forsvunde af mine Øyne, og selv mit søde Thrinabarns Vinken tilbage fra hendes elskede Kiøresvends Side, tabte sig blandt de fjærne Træer, gik jeg herind i mit forladte Kammer, og saae paa alle Stolene, og satte dem, de nu overflødige, bort, under mange Slags Tanker, og vidste intet at foretage mig. Lidt syg var jeg ogsaa, og grumme heed. Jeg lagde mig paa Sophaen og læste mig ind i Vilhelm Meister, og vilde læse mig, tænkte jeg, i *Slummer*. Men Mignons Død forjog Sønnen fra mine Øyne, og bragte mit Blod i end mere Giæring. Det kom mig for, som jeg læste det første Gang, og som jeg saae dette, af alle digtede Væsner det interessanteste, synke sammen for mine Øyne med Haanden paa det br<i>stende Hierte, «der havde slaaet alt for længe» –

Siden skrev jeg lidt heri om Eftermidd: og henimod Aftenen, til begge Muntherne kom og afbrød mig. Da de vare borte, tog jeg atter min Bog, og sad saa til Kl henimod 11, uden at mærke hvor stille der var omkring mig, og at alle længe siden havde begivet sig til Hvile. Koren var reyst til Feyringen, hvorfra han først kommer Tirsdag. [67] Hvilken Forskiæl paa denne eenslige stille Aften, og de forrige, naar vi leende og muntre har fulgt hinanden tilsengs og blevet ved med vor Godnatbeden, saa der nær ingen god Nat eller Søvn er bleven af. I sadde maaskee endda alle, mine bortreyste Dyrebare, omkring Presidentens giæstfrie Bord. Men i hvor godt I endogsaa sad' der, og i hvor travlt Lottamoer end havde det med sine Giæster, dog er jeg forvisset om, mangen Tanke ilede tilbage til Hovind, og til Eders der efterladte Kiære – og hvor mange Gange ønskede jeg mig et Øyeblik midt iblandt Eder, og nesten angrede, jeg ikke var fulgt med –

Mand: 27de Min kiære Rikkemoer er gaaet lidt over til Gislevold, og tænker at reyse hiem i Aften med begge sine velsignede Gutter. Men det Tordenveyr, som vaagnede mig i Morges, synes at nærme sig hid igien efter at det hele Dagen har trukket om paa andre Kanter, og saa tænker jeg nok, den lille Madam nødes til at bede om Huus.

Hun kom i Gaar Middags, og med hende har jeg nu atter giennemgaaet de svundne glade Samværsdage, som jeg saa giærne havde undt den kiære lille Mutter at dele med os. I Dag har hun sadt min Bord-Blomsterkurv istand, som hun har foræret mig, og som nu pranger baade med Roser og Lilier. Men en slem Hovedpine og Tunghed, vel Følgerne af detn beklumrede Luft, har berøvet mig meget af det Gode jeg havde lovet mig og kunde havt af denne Dag. Maaskee vil Tordenveyret, ved at holde hende tilbage her, erstatte mig hvad det har berøvet mig i Dag –

Der er min Koren, som jeg først ventede i Morgen. Og der er Hesten efter Rikkemoer –

Hun lod sig ikke holde. Det tordner ikke mere, men truer stærkt med Regn. Gud give den gode Moder kom vel hiem og uden at blive vaad, med sin raske Rasmus og søde Willa –

[68] *Tirsd: 28de* Det frygter jeg dog, hun blev – thi det var ikke en halv Time efter de havde reyst, saa kom en svær Tordenbyge, som de dog her vilde trøste mig med neppe havde naaet de kiære Bortreyste, som jeg nu længes meget efter at høre fra.

I Dag har vi ret havt mange Visitter. Tidlig i Formiddag kom Frue Hiort for at tale lidt med sin Landherre – Skrивeren – i Eftermidd: var Mad. Walbohm, Frøken Keilhau og Jomfr: Antze her for at spise alskens Bær i Haven[.] De ere nu alle borte. Med en slem Hovedpine har jeg skrevet adskillige Breve, som jeg vil sende til Byens med Forvalter Kreftings, som kommer her i Dag eller i Morgen. Ogsaa mine Øyne har været usle i Dag, og det gjør Hovedet værre og er saa ængsteligt. Mine deylige Skildpade Brillen gik itu i Søndags, maaskee de, jeg nu maae bruge, passer mindre til mine Øyne.

Telja bliver med hver Dag raskere. I Middags spiste hun første Gang med os

igien, og flytter i Aften op paa sit gamle Kammer. Hun seer virkelig langt bædre ud, end længe før hun blev syg. Giid Du saae hende, kiæreste Kista mi, ønsker jeg saa ofte i disse Dage, da vilde Du blive saa glad, som Du forlod hende bekymret. Ney, saa hastig havde jeg ikke troet, hun skulde blevet rask igien, og det havde vel ingen troet. Gud skee Lov, at ogsaa det Glædelige kan skee imod vor Formodning.

Onsdag 29de Atter i Dag vaagnede jeg med en afskyelig Hovedpine, og tænkte at cujonere den ved at blive liggende en Stund; men det hjalp ikke. Imens jeg i al Mathed og Langsomhed klædte mig paa, kom Kreftings. De havde været saa seent ude i Gaar, at de ikke kunde naae hid, og lagt paa Roeholt. Jeg er saa fortunlet i Hovedet, og saa beklæmt. Med Brevskrivningen vil det slet ikke gaae.

[69] *Aften*. Den gode President kom saa uformodet, og jeg syntes min Hovedpine gik over, da jeg ilede ham imøde. Ak, men da jeg modtog Dit Brev, dyrebare Lotta, og saae det sorte Segl, kom den fordoblet tilbage. Jeg spurgte ikke, jeg vidste hvad det betydede, og gik herind i mit stille Kammer, og læste med bankende Hierte, men uden at lade mit Blik søge hvad jeg følte det skulde finde. Ja, hendes mange Lidelser ere endte, den taalmodige, i saa mange Henseender sieldne Hanna Bull, og smerteligt savnes hun af Mange, og hvor længe jeg forudsaae og ventede denne Sørgetidende, traf den dog mit Hierte saa tungt –

Torsdag 30te Taare og Mørke forbød mig at sige mere i Aftes. Og hvad kunde jeg sagt Eder mine Elskelige! I har saa ofte læst i mit saarede Hierte, og veed hvordan det seer ud derinde, og hvor let det bløder. Men ney, gode, forklarede Hanna, nu bløder det ikke mere for *dig*:

Din Qual er endt – snart lider jeg ey mere.

Hvem veed hvor snart? saa samles jeg med dig. –

Og I mange, som savne hende, selv I, hvis Trøst og Støtte hun var, I unde hende den søde Hvile efter den lange Striid, og Gud vil gyde Kraft og Mod i Eders forsagende Hierter.

«Borneman Bull meldte os det» skriver min Lotta, «vor kiære Stiftamtmand kunde ikke skrive» – Ney, det troer jeg. Ædle gamle uforglæmmelige Ven! al Trøstens og Kiærlighedens Fader skabe Fred, og Giensamlingens Vished i dit ømme Bryst, værne om dets Fred og lede dig blidt giennem Livet og Gravens

mørke Porte til Lysets Rige og din Hanna! –

Kl 6½ reyste vor gode kiære President til Hedemarken. Hvor hierteligt vi alle bade ham komme denne Vey tilbage og herhid, kan I nok tænke, men han kunde ey love det. Da han kom i Aftes, mødte Børnene ham i Giæstegruben. De vare tilligemed Gislevolderne budne til Giørups, men havde hellere vendt om igien med den kiære Onkel, og havde de vidst, han ikke blev her længere, troer jeg, de havde giort det. De elsker ham [70] saa inderligt, og han fortiaener det nok. Hvad han og Du, elskede Lotta, var for vor Sara og Vilhelm, og er for vor Jes og Maja og Lina, og fremdeles vil være for dem og vor lille Kaja, det lønne Eder Gud her og hisset!

Hertel fulgte med til Minne, hvor han i Dag og i Morgen har Forretninger.

Endnu hører jeg intet til Kreftings. Kun den lille Gut smaaeklynker og smaaesnakker heroven paa. Det er mig saa underligt, at høre disse Barnestemmer og Vuggen, og gienkalder mig de – nu længst svundne Tider.

Min kiære Rikke var bleven saa vaad, da hun tog herfra og den søde Vilhelm med; men Gud skee Lov, uden at det har havt nogen slem Følge enten for ham eller hende.

Det var nok rimeligere, jeg tog fat paa mine Breve, som skal bort med Kreftings; men disse Blade holder mig altiid saa fast. Her taler jeg jo med *Eder Alle* – Dog nu skal de hvile.

Aften. Hvilket Veyr den arme lille Moer Krefting fik med sine smaae Børn! Det regner og blæser saa koldt, som var det en Octbr. Dag. Ak, jeg var desuden bekymret da jeg sagde dem Farvel, da de nu for stedse forlader disse Egne, og begynder en ganske nye Løbebane. Det er ikke allene mig, det er alle som frygter, at Krefting har handlet forkert i at frasige sig den Post han havde, og gaaet ind i et Interessentskab med en Biørnskou som er hos Rosenkrants, og jeg veed ikke ret hvem flere, for at anlægge et Glasværk i Nærheden af Frdrstad. Der skal meget til at begynde noget saadant, hvoraf de først langt ud i Tiden kan vente Frugter af Arbeyde og Bekostning. Men «Menneskets Villie er jo hans Himmerige» – Gud give det maae gaae bædre, end de fleste spaaer. Det er saa

retskafne gode Mennesker. Skulde endog saa lidt Hævnelyst have blandet sig i dette Kreftings Foretagende, ak, ogsaa det er for den *saaledes Mishandlede* for menneskeligt til, at nogen skulde torde løfte den første Steen imod ham: I det mindste vil vist ikke mange det, som først har grebet i sin egen Barm.

Endeel af Børnene er endnu i Hurdalen hos gamle Frue Holler, Bestemoderen, som ikke vil forlade det Sted, hun i saa lang Tiid h^ar beboet.

[71] *Fredag sidste Aug:* Jeg var nesten afvant med at faae noget Brev med Posten. I Aftes bragte den mig en heel Slump, deriblandt et fra Kbhn fra unge Bergh, som glædede mig dobbelt, da det lover mig Brev fra de velsignede Døttrene mine dernede med Student Eger som snart skal komme herop, og desuden sagde mig, de Elskede alle lever vel. Selv lever han ikke saa vel, den gode Yngling. Hans Hiertes Saar lader ikke til at vilde læges saa snart, som det i den Alder er sædvanligt, og hans øvrige Forhold bidrager heller intet til hans Opmuntring. Det er en sørgelig Ting, at Forældre vil anmasse sig Ret til at bestemme et Barns hele Fremtiid, uden at raadføre sig med dets Tilbøjeligheder, uden at høre dets Klager, naar hiin Bestemmelse reent modsiger disse. Saa vil Faderen endelig han skal studere Theologie, hvortil han hverken har Lyst eller legemlig Disposition, da hans Bryst er meget svagt. Kun paa det Vilkaar: at han bliver Præst, vil Faderen være hans Fader. Det er sørgeligt. Arme arme Yngling!

—

Fra Fader Pavels var ogsaa et langt Brev, med Bevidnelse om hvor kiært Hovind og hvor kiære vi alle ere ham, og hvor fornøyet han og hans Maja fandt sig her iblandt os. Han kan endnu ikke glæmme, jeg beklagede, at jeg intet Lhomber- eller Boston Partie kunde skaffe ham, hvad han vel, tilstaaer han, ofte, men intet Øyeblik her, savnede og længtes efter. Han takker Gud, for han ikke mødte Leuten Provsten, da han frygter, det var kommet til Klammerie, ja kanskee Haandgemæng imellem dem. Et smukt Syn paa Landeveyen! Jeg gad ellers vidst, hvem af disse to gode Guds Mænd der var gaaet af med Seyeren. I legemlig Behændighed har just ingen af dem sin Force, dog troer jeg, Provsten havde vundet paa Slotspræsten, med mindre hans Maja var traadt paa hans Side, som hun da rimeligviis var, hans bedste høyre Haand og Støtte. Det hele Brev er ellers meget lunefuldt og interessant.

Den snilde Frue Bergh fik jeg med et Bud Brev fra, og deri sendte hun mig vor Sallys til hende, da hun ikke vidste, om jeg havde faaet noget endnu. Det var vennehuldt af hende. Var det ikke? Hun elsker vor Sally saa oprigtigt, og kan være og er sine Venner saa meget. Dette vor fraværende Venindes Brev aander, ligesom det til mig, Længsel efter Fødelandet og de Elskede der, og efter den savnede Helbred, uden hvilken intet kan glæde eller interessere os ret.

[72] Halvvejs havde jeg Haab om et lille Brev fra Dig, dyrebare Maja, men det slog feyl, og var vel ogsaa aldeles ugrundet. Thi Du veed, jeg lærer aldrig Postens Gang. Nu saa veed jeg da vist, at jeg neste Torsdag ikke skal vente forgiæves.

«Det er mueligt» siger Fader Pavels i sit Brev, «at Rasmussen endnu inden Sommerens Slutning gjør en Tour til Hovind» – men Sommeren nærmer sig stærkt til Enden, og hiin Muelighed sætter jeg ingen Liid til. Jeg bliver ved at troe paa Lagna –

Ney, jeg kan ikke andet, jeg maae afskrive Eder nogle Stæder af den forevige Herders *Forklaring over Salomons Høysang*, denne hellige, rene, forklarede Forklaring. For Eders Skyld, mine Elskede, som ikke læser tydsk, vil jeg afskrive det i Modersmaalet. Det er *Hiertesprog*, og kan altsaa ikke tabe ved nogen Oversættelse, naar denne bliver Aanden troe.

«Al Menneskelyksalighed udspringer af Kiærlighed. Med den er al Lyksalighed tabt. Da Gud skabte Mennesket i Paradis, var Kiærlighed hans andet Paradis. Gud kiendte kun Een Lyksalighed^{Velsignelse} for føende Skabninger: Dermed velsignede han Planter og Træer og Dyr og Mennesker. Og da Guds Søn bragte sit nye Kongerige paa Jorden, kiendte han kun Een Pligt og Een Belønning: *Kiærlighed*» –

«Kiærlighed, du Himmels Dugdraabe, du sødeste Sødhed paa Jorden! Du binder Mennesket til Mennesket, Mennesket til Gud – et Baand, fast som Døden thi du skal overleve Dødeligheden. Men Vee den, som forgriber sig paa dette Guddomsbaand og opløser det i Silkefnug (in seidne Flocken) De bortblæses, og hvad har han da tilbage? O Kiærlighed, som Christus lærte og viste og udgiød, Kiærlighed, som Johannes maler i sin Glands henover i hiin Verden, hvor ganske anderledes er du! En aldrig svindende Aurora, som, naar den her synes at gaae under, <...> gaaer op med høyere Farver i en evig Verden.» –

Jean Paul svarede en – eller nogle – som paastod, Herder ikke var Digter:
«Han er selv et orientalsk Digt» – O, hvor maae du hisset dufte sødt, himmelske
Blomst, som alt heneden var saa skøn, saa liflig en Rose i Zions Dal! –

[September]

[73] *Septbr*

Løverd: 1ste Just som vi fik vort sidste Læs Høe ind, kom Regnen[.] Var det ikke honet af den, at blive saa længe? «Ende godt, alting godt» – tænkte den nok. Det har været en besværlig Høehøst; men vi har med alt det faaet godt og meget Høe – og hvad klager vi da over? «Hvorover klager ikke Menneskene? Hvorover lader der sig ikke klage?» siger min kiære Herder. Og at han har Ret kan jeg bevise Eder deraf, at uagtet den Compliment jeg nu nyelig gjorde Regnen, er jeg vreed paa den, fordi den hindrer mig fra at komme ud og gaae, som jeg havde foresadt mig efter at have sadt fast her ved Skriverbordet nesten den hele Dag.

Da jeg seent i Aftes var med min Koren ved Graven, bragte jeg den allersidste Rose did som blomstrede her i Haven, men der, i den lille stille Have bryder nu først Roserne $\leftrightarrow$ ^{paa} to Træer frem i al sin Friskhed og Ynde.

I Eftermidd: da jeg hvilede mit tunge Hoved paa Sophaen, og var slumret ind et Øyeblik, skrækkedes jeg op af de sørgelige Klokker. De ringede to smaae Sydskende fra Naboe-Gaarden Houg, til Hvile. De døde i Blodgang. Moderen var her i Gaar og plukkede Blomster til at pynte de henblomstrede Spæde med. «Saa godt som de nu har det hos Gud kunde jeg ikke gjøre dem det» sagde hun; men hendes Taare sagde dog hvor giærne hun havde beholdt og gjort dem det Gode, hun kunde.

Søndag 2^{den} Uagtet jeg i Nat vaagnede af en ængstelig Drøm – jeg syntes min Jes var syg; siden var det ikke ham, men en gl: Mand som jeg holdt meget af –

vaagnede jeg dog i Morges uden Hovedpine, og satte mig saa glad hen til at skrive et længe lovet langt Brev til min Kista, og var saa let i mit Sind. Ak, men da fik jeg et lille Brev fra min elskelige Dolly Bull, hvori det gode ømme Barn ret har udøst sit saarede Hiertes Klager over den elskede Pleyemoders Tab. Mange Stæder vare udslættede af Taare, og mine blændede mig tiere end engang før jeg fik det lille Klagebrev udlæst. «I 8 Uger holdt hun bestandig Sengen, skriver hun, [74] og endskiøndt hendes Smerter ofte vare grændseløse, udholdt hun dem dog med en nesten utroelig Taalmodighed» – I hvor stærkt hun føler sit Tab – og intet Barn har tabt en kiærligere Moder – føler hun dog sin ædle Fosterfaders stærkere. «Du veed Tante – vedbliver hun – hvor nødig Fader er ude, og hvor glad han var, naar han om Aftenen kunde hvile fra sit Arbeyde imellem os – og nu er hun borte, som saa godt vidste hvordan han vilde have det – nu er han ene» – Ja, jeg veed det, min Dolly, jeg mindes og glæmmer dem aldrig de deylige Aftener, og hvor fornøede vi alle bleve, naar han kom og satte sig imellem os. O, hvor Mange iblandt Eder, mine Dyrebare som læser disse Blade, erindrer ikke med Taknemmelighed og bittert Savn disse Aftener?! –

I Dag er min Maja første Gang Fadder til en lille Dreng, hvis Moder har tiænt her, og var en af de vakreste Piger jeg har havt, og er endnu en smuk Kone. Hendes Mand er Smed. Mad: Giørup og hele Contoiret er de andre Faddere. Maja skulde give Gutten hvad Navn hun vilde, og nu hedder han Johan Vilhelm – de kiæreste Navne hun kiender.

Det er mørkt melancholskt Veyr, og da det i Dag skal være en Mærkedag, Qværneknurren kalder de den her, spaaer de længe sligt Veyr. En Lykke, at Høet de fleste Stæder er bierget.

Mand: 3^{die} Sollner er her nu for at bede til Begravelse hos sig paa Onsdag. En Jomfrue Petersen, hans Kones Coucine, som var der i Huset, er død. Han beder ogsaa om at faae min Maja med sig i Aften, for at gaae hans Kone lidt til Haande, og det kan vi ey nægte ham. Gud skee Lov de her for det meste har den gode Skik, ikke at bede Fruentimmer i Begravelse. Jeg kom der nu en for alle Gange ikke; men saa spares man for den Ubehagelighed at sige Ney – Sollner og Faer Mørk har nu sadt her saa længe og snakket, at jeg derved er hindret fra at faae et Brev færdigt, som jeg har begyndt paa til vor Sally. Det er, eller bliver paa 4 fulde

Quartsider, et Udtog af Dagb: fra vi paa Ejdsfoss skrev hende til. Jeg veed jo, hvor vigtig, selv de mindste Smaaeting fra et kiært Sted og om kiære Mennesker ere for den Fraværende – og saa behageligt er det, at tale med hende.

[75] *Onsdag 5te* Hvor kiær og velsignet denne Dag burde være mig, har jeg ikke vidst, før Dit Brev i Gaar, dyrebare Katty, sagde mig, at det var vor ædle Treschows Fødselsdag. At denne var i Septbr. vidste jeg, men Dagen ikke. Og i Aften har I Eders Kiæreste dernede omkring Eder – det er Din gladeste Dag i hele Aaret, elskede Katty, det veed jeg, selv Din Syvalds Fødselsdag ikke undtagen, Din Førstefødte, Enestes. O, kunde jeg nu med et, som Tanken, være midt iblandt Eder, og synke til de tre varme barnlige Hierter, og trykke Syvald, det søde hulde Barn, som græder for at komme til Moer Koren, trykke ham med den ømmeste Moderkiærlighed til min Barm – Ak, hvi kan jeg det ikke?! Og dog er jeg midt iblandt Eder –

Min Aand omsvæver tro den lille Kreds,
Og stolt sin simple Blomst i Krandsen binder,
Som Venskabs Genius og Kiærligheds
Og Haabets, om den Ædles Tinding vinder[.]
«Ey blot i vort, ey blot i Nutids Navn
Vi med vor lille Krands hen for Dig træder.
Ey blot i Kiærligheds og Venskabs Favn
Og dette Nu, den flættes Dig til Hæder.
Den Dag, da Du til Lyset kaldtes frem,
For Lys til fjærne Slægter at udbrede,
End signes høyt, naar længst i Lysets Hiem
Du henrykt Lysets Udspring vil tilbede.»
Men Haabet med et stille Vemods Smil
Endnu en Rosenknop i Krandsen binder,
Som først sig duftende udfolde vil
Iblandt Dit elskte Norges stolte Tinder.

[76] Hvor det glædede mig, det kiære lange Brev, som jeg i Gaar fik fra Tøyen; et fra min gode Kista; hvor det skal glæde mine og Eders Elskede, som I, fordi de ere *Eders* Elskede ligesom mine, giærne vil unde Meddelelsen af det. Vor Sally har jeg allerede givet sin behørig Deel. Saadan føler jeg først ret inderlig hvad I hver for sig, og hvad I Alle ere mig naar jeg tænker mig – det er en stolt Tanke, men den kommer fra *Eder* – som det Centrum («du skal sige Middelpunkt» –

vilde Koren og Sywald belære mig) hvorom I Alle og al Eders Kiærlighed samler sig, og hvorfra, som fra det sande Moderhierte. Kierlighed omfatter Eder Alle igien –

Men o Gud, du veed, at jeg aldrig føler din Fadergodhed varmere, taknemmeligere, end i saadanne Øyeblik.

Her er saa stille, saa stille omkring mig. Med min Telja og de Smaae var jeg tidlig i Dag ved det kiære Minde, hvorpaa jeg hang en frisk Krands imens de strødde Blomster rundt om det. Lina og Kaja stode der, da Ligfølget kom, og da Kisten var sadt ned ved den aabne Grav (←...→ Sollners er tæt ved vort Hvilested) tog Lina Krandsen og lagde den paa *Brudens* stille Seng, og da den var nedsunken i det endnu stillere, dybe Rum, overstrødde hun og Kaja den med Blomster. «Lina» sagde Fader Mørk, «saae livagtig ud som en Lysets Engel, da hun kom der saa sneehviid imellem alle de sorte Mennesker, med sin Krands»

Hertel havde lovet Maria og Sollners at tage Lina med sig til Sørgehuset. Liden Kaja tumler sig i Haven med et Par Smaaebørn, og alle Folkene ere i Agren, Jomfruerne hver ved sit Arb[e]lyde, saa her ingen Lyd høres uden Stormen, og den des stærkere i denne Stilhed. Men – en Kariol holder her uden for. Hvem kan det være?

Torsdag 6te Hvem uden Jettemoer! Ja, hende var det. Hun kommer fra Hurdalen, og skal nu til Grevskabet Jarlsberg, i et Huus om hvilket hun ikke veed mere, end at det beboes af en Mad: Engøe, der har to Børn, hendes tilkommende Elever, og som skriver ret gode Breve i en troehiertig godlidende Tone[.] [77] Ved en af Jettes gamle Discippelinder er hun bleven Kiendt af denne Kone, som paa en meget venskabelige Fod tilbyder hende sit Huus. Drag did i Fred, gode Jettemoer! og giid din Troe paa Menneskegodhed hverken her eller andensteds maae lide Skibbrud! For det første bliver hun her til Søndag. Hun er altid den samme *kurtvillige* snilde Jette, skjøndt, for at bruge endnu et af Dichmans Ord, lidt *foos* imellemstunder. Men «vi er desværre jo alle Jyder for vor Herre!» –

Ja, her er da et Brev fra Dig ogsaa, elskede, elskelige Maja, et deyligt langt Brev, hvori jeg har fulgt Dig Skridt for Skridt, fra Dit sidste venlige Nik i Omdreyningen ved Alleen, til og igiennem Din kiære Dal. Men nu paa Stand skal

det besvares, skal der skrives til de kiære Døttrene mine dernede, og til min Lotta, som ledsagede det lange Majabrev med et kortere, men dog et Lottabrev – «Hvorfor alt dette skal være færdigt endnu i denne Qvæl?» Fordi og eftersom, mine Elskelige, at jeg i Morgen skal og maae til min Rikke, og fra hende gjøre de andre længe udsatte Visitter, og fordi Hertel, Maja K. og Linchen tager til Tøyen Søndag Morgen, og skal have det altsammen med sig. Dog, naar jeg betænker mig ret, skal ^{jo} ogsaa dette Hefte da være følgagtigt, og kan jeg jo altsaa ligesaa godt fortælle lidt endnu, f E: om hvordan de levede i Gaar i Graverøllet, osv – Ja, der levede de ret godt og i Stilhed, som passeligt var. Hertel forsikkrer Maria tog sig nok saa godt ud som Med-Værtinde, og alle toge ^{af} de Retter, hun lagde for – og havde hun lavet deylige Kiødpølser. De kom hiem i god Betids (som jeg ret takkede den omhifulde Hertel for, da Veyret var saa sludfuldt og leyt)ⁿ⁴ og havde en Mængde Gotter af alle Slags med sig. Min Koren blev der i Nat, og kommer ikke hiem før Løverdag. See nu kan jeg tage fat paa et af de kiære Breve, imens denne Side tørres. At strøe Sand paa det Skrevne er usundt – sagde sal: Tode.

[78] ^{de} *Fredag* Det er jo allerede nu mørkt før man veed af det om Aftenen, og især herinde hos mig, hvor Træerne skygge vel alt for meget; men jeg har ikke Hierte til at formindske denne Skygge. Dette^{nne} Løn lige for Vinduet, plantede Biltzing den Høst, jeg og min Sara var i Kbhn. Den var da saa spæd, og er nu et stort, tykt Træe. Paa dens Vext og nye Skud kan jeg tælle Aarene siden jeg saae, vel for sidste Gang, det dyrebare, siden saa skrækkelig mishandlede Danmark –

Tak, min ædle Egersøn, for det behagelige lange Brev i Aftes med Posten, det jeg i Dag ikke kan besvare, og allerede har alle Brevpakkerne færdige og tillukte, kan altsaa ikke engang paa anden Haand, ved vor Maja, takke Dem for det. Men saa er det et kiært Arbeyde der venter mig, naar jeg kommer tilbage, som nok ikke bliver før seent i Morgenaften, et deyligt Sabbatsarbeyde. Ogsaa fra Pastor Niels fik jeg et lille men fiint og tæt skrevet Brev, et af de *folkeligste* jeg i lang Tiid har seet fra den gode stundesløse Ven. At Grunden i hans Siæl er mørk, skinner desværre frem igiennem det lyse Slør han undertiden kaster over den. Dog er hans mislige Helbred vel meget Skyld i hans Nedstømmelse. Hans Kone har

været meget heftig syg og alle Børnene skrantne, siger han, men føyer til, at de nu alle ere friske, og tilskriver sin egen snare Helbredelse sin kiære Confrater Frederichs Besøg hos ham da han var syg. Han var en sand Sygetrøster, siger han, og det troer jeg meget, eller som Svensken siger, alt for giærne.

Men Aslak rusler alt med Paasehlingen, og jeg sidder endnu i min graae *Kasseking*, med hvilken jeg ikke tør gaae Hovind, end sige Hovedsognet, *omkring*. Den kunde ellers passe godt til Veyret, som truer med et stærkt Bad – jeg faaer taale det, stakkels Puus! Friskt Mod er halv Tæring – Jette dolerer og protesterer over og imod Veyret og min Udvandring. Faaer altsammen ikke hielpe. Vi ere stakkels Puser tilhobe, og faaer taale. –

[79] *Søndag 9de* Jeg faaer desværre god Tiid til at faae det færdigt, som i Dag skulde været til Byen med Hertel og Børnene. Da jeg kom hiem i Aftes i Mørkningen, saae jeg intet Menneske, da de ellers pleyer springe mig saa glade imøde. Endelig kom Lunde, og med ham en stærk Medicinlugt mig imøde, og jeg torde neppe spørge: om nogen var syg? Skriveren er lidt skranten, svarede han, men det har intet at betyde. Gud skee Lov, det troer jeg heller ikke det har, og endskiøndt han selv, den Gode, strax efter kom mig smilende imøde, og saae ud som sædvanlig, var jeg dog ængstligere da, end jeg er i Dag. Det er hans sædvanlige, Gud skee Lov, eneste Onde, altid Følger af Mavens Forkiølse, en stærk Diarrhe, men som just ^{nu} ved den hærskende smitsomme Blodgang er frygteligere end ellers. Men nu har han tidlig i Dag faaet Brækmiddel, som har virket overflødigt, og føler sig nu saa let og brav. Den gode omhyggelige Walbohm har selv givet ham det, og været her siden Kl 7 i Morges. Nu hører jeg her ned – min Koren ligger paa det forreste Sahlskammer – hvor høyt og muntert han taler med Doctoren, og naar jeg nu har seet derop igien, kom – – her bankede det, og jeg sprang op. Ja, Gud skee Tak, jeg kan ganske roelig tale med Eder, mine Elskelige, thi naar han nu har sovet godt, som <j>eg veed vil blive Tilfældet efter Brækningen, er han sikkert frisk <o>g færm som før. Han har ogsaa i denne Tiid været uophørlig i Bevægelse, gaaet i dette vaade kolde Veyr, i Skovene og Fieldene, og lidt ret Ondt. Han taaler vel alleslags, og i høyere Grad end de fleste Mennesker jeg kiender; men med hver Dag bliver han jo dog ældre, og Alderen, mærker jeg tydeligt nok, la<d>er sig ikke uhævnet sine Rettigheder

aftrætte.

Ja, af Hertels Byetour bliver nu intet før maaskee Tirsdag. Min Rikke forlod jeg heller ikke saa vel i Gaar som jeg ønskede hende at være, ak, og det er hun høyst sielden. I Fredags da <j>eg kom var hun saa vidt taalelig, og blev med til Maastad om Eftermidd: Men Synet af de Smaa der, af hvilke to netop er i Alder med to af hendes Mistede, virker altid saa stærkt paa det stakkels Moderhierte, og dette igien paa det svage Legeme; [80] Taarene vilde hvert Øyeblik bryde frem, og det havde været bædre, hun havde givet dem frit Løb; nu bleve de staaende i Hiertet og det bløder saaledes stærkere i Stilhed. Dette, min kiære Rikke<s> Nedslagenhed og den usædvanlige Stilhed paa det ellers saa muntre Maastad, hvor nu kun de tre Yngste ere hiemme, de andr<e> 8 i Byen, gjorde mig de Timer vi vare der ret lange, i hvor hiertelig jeg holder af den værdige Frue Ingier, og hvor giærne jeg seer Ritmesteren hiemme i sit Huus. Han er en sielden Fader og Husfader, og har en af de beste Maader jeg kiender at omgaaes sine Børn paa, der ogsaa tilhobe ere gode, velopdragne. Nu har han 4 Sønner i Byen, to Melitaire, to paa Skolen, og fandt at det var lettere at holde en ordentlig Husholdning for dem derinde, end betal<e> 300^d for hver. Hans Svigerinde, en fornuftig husholdri<sk> Pige, en anden Moder for hans Børn, forestaaer Oeconomien derinde, og ha<r> de tre mellemste Smaaepiger hos sig, som gaaer i Skole der. Den Ælds<te> Aaslaug, var nu inde for at sye og *stelle lidt* om dem Alle.

I Gaar var jeg paa Hiemreysen inde om Munthes, hvor alt var vel og ved det Gamle, paa den nye Søn nær, som nu er ko<m>met op fra Kbhn. Stakkels Andreas bliver saa glad, naar han seer nogen Hovindianer.

Med Posten var Brev fra den gode Kammerjunker v: Krogh, den ædle Hetgens ædle Broder, til min Koren. Han er saa uforandret den samme, der med Vemod erindrer sig alt fra de gode svundne Dage, det Glædelige og Sørgelige. Aarsagen til hans lange Taushed, siger han, er deals hans omflakkende Liv, men isæ<r> *vort* smertelige Tab, som han har følt for meget baade til at kunde skrive om det, og lade det blive uberørt. Til Slutningen fortæller han sine huslige Omstendigheder, og glæmmer ikke engang at hilse Melin. –

Nogle faa Hastværks-Linier, ligeledes til min Koren, fra den slemme Sorenskriver Christi, tiænte da til at overbevise os om, han endnu var i Live, hvad

vi vare færdige at tvivle om. Han lover Bædring, og jeg taber ikke hastig min Troe og Tilliid til Mennesker som denne min egen gode Wilhelm.

[81] *Mandag 10de* Gud skee Lov, jeg kan hilse Eder saa glad i Dag, mine Dyrebare, kan sige Eder, at min Koren er i bedste Bædring, har havt en roelig Nat, har Appetit, ja endog paa Tobak, og det er mig altiid et sikkert Tegn til sand Bædring. Mere af Forsigtighed end Fornødenhed lagde han sig igien da han havde været oppe en Stund i Dag, og underholder sig nu med de kraftfulde Lebensläufe in aufsteigender Linie, imens jeg har ordnet ^{og} bortsendt en heel Pakke Brevpakker, som nu lille Ole er afsted med, da Hertels og Barnas Tour for det første gik overstyr. Ja, vare kun alle disse Breve hver paa sit Sted. Der er ^{noget} nesten til alle Barna, i Kbhn, London, Majadal, Eger, foruden en Pakke *for Tiden* til Wulfsberg, og et Brev til Zarine, og det altsammen anbefalet vor fromme Frue Lotta, som denne Gang fik mindst, men maae, som Kista mi der slet intet fik, tage Resten i Dagbogen –

Kl: 8 i Morges reyste Jette herfra, og det er meget sandsynligt, hun aldrig kommer her mere. Giid hun fandt et Sted, hvor hun kunde tilbringe sine Dage i Fred og Roe, vel det eneste hun, tilligemed Livets Underholdning, kan gjøre eller har Fordring paa her i Verden. Seent i Aftes maatte jeg følge hende til Graven, og at hun der var rørt til Siælen beviste hun ved den dybeste Taushed. Ogsaa i Dag før hun reyste var hun der. Saras Død kostede hende en haard Sygdom. Hun elskede hende fra Barndommen ubeskrivelig. Derfor, og fordi du mener hele Verden det saa vel, far hen i Fred, gode Jette!

Nu er det sidste Journalhefte borte, og nu erindrer jeg ikke, hvad jeg der har fortalt Eder, saa I maaskee faaer Gientagelser istæden for Nyheder, og er det da nok ikke første eller blive sidste Gang sligt hender. – At jeg fik et langt muntert Brev fra Egersønnen har jeg vist sagt Eder, mine Gode; men mon ogsaa, at han fortalte hvorlunde han nu sidst paa Tøyen fuldendte en Dands med Frue Pavels, som de begyndte 1809 paa Festdagen for vor tabte Christian, men som da blev afbrudt ved den jamrende Slotspræsts Mellekomst, der var bange for, hans Maria ikke taalte Dandsen i den Hede, og forskrækket [82] for, at Fæstningsporten skulde være lukket naar de bleve saa længe. Endelig tager han, paa Frue Lottas

Vegne, i sit P. S: saaledes til Orde: «Jeg veed nok, Lottamoer er alt for from til at føre Klage over sin Lawsonmand; men han skal derfor ikke døe i Synden. Tænk, i Søndags Morges (alle de Kiære logerede paa Tøyen) brugte den uvorne Presidenten hendes bedste Skoe som Tøfler, og det saaledes, at Hæklapperne aldrig reyser sig mere i dette Liv, hvilket altiid er Synd, men om Helligdage dobbelt Synd» – Dobbelt, kiæreste Søn Frederich, glæder mig denne muntre Tone som hærsker nesten det hele Brev igiennem, da det bestyrker min Troe, (som i visse Ting er saare svag) at De er fuldkommen færm igien, og at den Upasselighed, der paa Hiemreysen saa pludselig overfaldt Dem, ligesaa pludselig ophørte. Gud give ethvert uundgaaeligt Onde maatte være saa forbigaaende for Eder Alle og altiid, mine Dyrebare!

Tirsdag 11te Eller i det høyeste kun vare saa længe, som min elskede Korens, der efter en roelig Nat befinder sig fuldkommen vel i Dag, har alt til sin Thee røget sin Pibe paa Sengen, og nu vil staae op. I Aftes – han var oppe hele Eftermiddagen – da jeg sad hos ham paa det inderste Sahlskammer, faldt Maanens Straaler hen paa Sengen just saadan, som den nest sidste Aften før Saras Død. Men i min Siæl var Haabet endnu ikke dødt, og det er jo ogsaa det sidste som døer i Menneskets Siæl, og i en Moders lever det længere end i nogen andens, overlever selv Mueligheden og holder sig til Mirakler –

Jeg syntes endnu see hendes blege Ansigt i Skyggen, og Maanen skinne paa de foldede Hænder, som jeg da saa det. I denne Stilling laae hun ofte, ogsaa imens hun var frisk, og især naar hun sov. Tidt tog jeg da de foldede Hænder fra hverandre, og vaagnede hun ved det, smilede hun, og skiøndt jeg aldrig nævnte hvorfor jeg gjorde det, forstod hun mig vist. Ogsaa den Gang, ak den sidste, tog jeg de matte Hænder fra hinanden, og hun trykkede med al den Kraft hun havde tilbage, min Haand til de hede tørre Læber. Det alt blev mig saa levende i Aftes, og den samme Gysen som da giennemfoer mig ved Synet af den Ligstilling hvori hun laae, giennemfoer mig atter, og jeg maatte gaae ned, og kom ikke op igien før min Koren havde lagt sig i det andet Kammer. [83] Han maatte jo ikke see mine Taare eller hvad der foregik i mit Inderste. Kun i saadanne Øyeblik maae han ikke see det.

Onsdag 12te I Gaar Middags – vi skulde just gaae tilbords, kom den kiære

President tilbage fra sin Hedemarkstour, hvor han har kjøbt sig en stoer Eyendom i Stanger Sogn. Han havde hørt undervejs, at Koren var syg, og blev nu meget fornøyet ved at finde ham oppe og ifærd med en stegt Kylling, som han lod sig smage godt. Gud skee Lov for det, og fordi den brave President, paa lidt Tandpine nær, befandt sig i beste Velgaaende efter sin Tour. Kl: 7½ nu i Øyeblikket ilede han til sit kiære Tøyen, sin end kiærere Lotta og alle de Ventende, og det var neppe vi fik ham overtalt til at blive over i Gaar. Nu bliver Du glad, dyrebare Lottamoer, og endnu gladere, naar han siger Dig, hvor vel det staaer til her, og saaa, om ikke før, tilgiver Du ham vist de nedtraadte Skoe.

Min kiære Jes, som i Gaar Middags fik høre, hans Fader var syg, ilede grædende til Tøyen, sit eneste Trøstested, og skiøndt baade Moer Bull og Kista søgte at beroelige ham, hialp det dog ikke, han vilde og maatte hiem. Det forstaaer sig, han fik Hest til Groerud strax og giærne, siger han havde Tante ladet mig faae den hele Veyen, om jeg ikke havde troet, at komme fortere frem med Skyds – Fra Naboegaarden sendte han Bud til sin troe Hertel, for ikke at forskrække mig med sin uventede Komme, og Gud være evig lovet, at hans Angst endtes i den gladeste Overbevisning, da han fandt sin Fader nede iblandt os. Stakkels Gut, hvor tung denne Vey har været ham, kan ingen bædre føle, end jeg. Vi bleve alle mere glade end forundrede ved at see ham; og med hvad Følelser jeg i Dag gik i Haven mellem *alle mine*, behøver jo intet at staae om *her*[.]

Vi har nogle og halvhundrede Mennesker i Dag til at optage Kartoffler paa Ageren, og Jes fører Inspection over dem, dog veed jeg ikke om som Høyst- eller Nestcommanderende, over eller *under* Melli[n].

At ogsaa den brave Presidents Nærværelse i Gaar bidrog sit til Forøgelse i Korens Bædring, er upaatvivleligt. De holde paa sit Viis af hverandre som Lotta og jeg. Sollner og Fader Mørk vare her. Der blev blandt andet snakket om den velsignede Kornhøst vi alle spaaer os. «Nu tænker jeg vel, mente Sollner, «at [84] Kiøbmanden faaer slaae noget af, eller ogsaa beholde sit Korn»
Jeg. Gud give, det maatte fordærvs for de Afskum i Bund og Grund, at Muus og Rotter maatte fortære hvad de har gjort den Trængende umueligt at anskaffe sig. *Presidenten*. Og at de saa maatte gaae hen og hænge sig alle i hob.

Jeg: Ney, det var for stygt. Hvor gik det da med de arme Siæle?

Presid: De dumpede i Helvede og lad dem dumpe! did skal de dog, de Kornpugere, lell.

Var ikke det en smuk Stump Dialog? mine Elskede! I denne Anledning fortalte Presidenten en Anecdote om en skinhellig Mardam, som laante paa Pant og udsugede, hvor det var mueligt, den kiære Neste til Marv og Been, men læste derhos høyt sine Aften- og Morgenbønner, sang Bodpsalmer saa det skingrede i Huset, og forsømte i intet den udvortes Tugt. Hun havde en Svoger, som skjøndt han holdt stærkt paa Perialen var Ærligheden selv. Denne sagde engang, da hun med et dybt Suk og Himmeløyne (Fortællerens egne Ord) lagde sin Bønebog bort: «Herregud Moer, du kommer dog vist lys levende ind i Himmerig» – Det haaber jeg for Jesu Værdskyld og Fortiænester, giensvarede Hyklersken med et endnu dybere Suk og Selvtilfredsheds Smil – «Ja men agte dig, du ikke dumper lukt ned i Helvede» tog han atter til Orde, og foreholdt hende nu i en stræng Skriftetale alle sine Synder. «Hialp det da noget?» spurgte en af os. «Ney Gu de gjorde de inte», endtes Fortællingen, og det troer jeg nok.

Torsdag 13de Jeg var netop kommet saa langt her i Gaar Formiddag da en Vogn med to sneehvide Heste holdt heruden for mit Vindue og vidste jeg neppe, om jeg torde gaae ud i den Gesvindtdragt jeg tog paa for at komme ned i Betids til Presidenten, og som jeg befandt mig saa vel i, at jeg ikke hastede mig med at forandre den (Det¹⁵ var en Variation af den graa Kasseking) «Gaae da som du er, Moer Koren, og lad ikke de Fremmede blive siddende i Vognen!» – Jeg er alt gaaet, kiære utaalmodige Barn, og Madamen med sine to raske Gutter og sin Pige er allerede af Reyseklæderne, og inde. «Hvem er det da?» Min gode Thrine Wangensten med sin Bodward og min Fritiof, to aller kiæreste Dreng, skjøndt jeg, naar jeg skal blive Sandheden troe, maae tilstaae Bodvard er smukkere end min Stig Kat<0> Fritio<f> [85] Skiildrup – dog, hvorfor nævner jeg ikke Broderen ogsaa ved sit fulde Navn Ove Bodvard Hussein? – Her staaer det, at I ikke skal troe, jeg handler stedmoderlig mod ham fordi han ikke har den Lykke at være min Gudsøn. Det er meget over Aar og Dag siden Thrinemoer var her, og Gutten min var her for første Gang. Vor meste Tiid tilbragte vi i Haven mellem Rips og Stikkelsbær, men mine Knæe vare saa usle, at da jeg havde været ved Graven

med den gode Thrina, som ikke havde været der før, kunde jeg neppe komme her hiem igien. I Dag ere de lidt stærkere, men dog slemme nok, især naar det gaaer opad en Trappe. Jeg veed nok Aarsagen. Hver Gang jeg bliver angst eller bekymret, føler jeg det i Knæernes Svækkelse, og fornam det den Aften jeg kom hiem, saa snart jeg hørte, Koren var syg. Det gaaer nok over igien. Vi havde saa mangehaande at tale om, at Tiden fløy for os. Det var ikke alt saa glædeligt, som jeg ønskede det, og mangt et bittert Minde er bleven tilbage i min Siæl, saa smerteligt fornyet ved vor Samtale. Vi vare nesten ganske uforstyrrede til henimod Aften, da kom med Hertel Proctr Krogh og Lehnsmand Riis, og lidt efter Major Krogh, som dog alle kun bleve her ganske kort. Moer Wangensten tog ogsaa bort før det blev mørkt.

I Aftes flyttede min Koren igien ind til mig, og er nu Gud skee Lov alt i sin gamle Orden. Længere end til i Morgen varer ikke hans Roelighed, da maae han ud.

Eftermidd. Jeg kommer nu tilbage fra et Sygebesøg hos den kiæreste af mine Naboekoner, den samme som i Feydens Tiid var saa uforfærdet og ønskede sig Moder til 12 Sønner som alle kunde forsvare sit Fædreland. Hun ligger i stærk Blodgang, og derfor har de ikke villet, jeg maatte gaae did, og jeg ikke, at Børnene kom der, ellers har vi passet hende saae troet mueligt med Medicin og hvad hun kunde behøve og alle kappes om at gaae did, fordi alle holder saa af hende. Da hun hørte i Dag jeg skulde til Byen, græd hun saa bitterlig, vel fordi hun troede, aldrig at faae see mig mere, og da jeg hørte det maatte jeg hen til hende, kan I tænke. Maja og Maren fulgte mig, og hun blev saa glad da hun saae os, og troede vist, de Draaber jeg gav hende med min egen Haand, maatte hielpe hende. Gud give det! Hun er sielden i sin Stand, og den Fattige vilde især savne hende.

[86] *Løvedag 15de* I Gaar var Fader Chrystie her for at hilse os fra Schien, og for at glæde sig med os over vor elskede Skrivers hastige Helbredelse. Og i Dag kom han selv, Gud skee Lov, saa færm og munter, som om han i hele Aar ikke havde vidst hvad Sygdom var. Roelig og glad kan jeg nu tænke paa Reysen i Morgen. Alt er færdigt til den. Jeg har i dette himmelske Veyr taget Afskeed med min Høy og Saras Grotte. Min Koren var med mig, og imens vi vare der, kom

Præsten Brok med Kone og Barn, og bliver her vel for det første i Nat. Til Vilhelmsminde kommer vi da ikke i Dag; men to andre Besøg har jeg igien, til min syge Naboerske, og til de dyrebare Sovende. Først naar jeg har været der, seer I mig her igien, NB om jeg da seer at tale med Eder. Med Solen, synes mig, gaaer Dagen under.

Søndag 16de Og den var under da jeg kom tilbage fra det grønklædte blomstrende Hvilested og den syge, den frygter jeg, til Døden syge Kari Gade. «Du seer hende ikke mere Moer» sagde min Maja med Taarene i Øynene, da vi forlode hende. «Skee Guds Villie!» siger jeg med den retskafne Kone, som sagde det saa hiertelig og med sand Hengivenhed i hans Villie, som kun vil vort Vel. Hun kan jo ogsaa gaae roelig til Faderen, hendes Regnskab staaer vist godt, og mødig og træt venter hende jo først der den sande Hvile. «Hun har ^{her} været troe over Lidet – han den evige Fader vil der give hende Meget» –

Kl: er strax 8, og da var det aftalt, vi skulde afsted, men lidt gaaer der vel over. Jeg er færdig med min nyesværtede Kiortel paa[.] Kommer jeg bare ikke reent som en Morian til det velsignede Tøyen, saa de ikke vil kiendes ved mig. Man finder paa Alskens Besparelser i disse Tider. En svært«et» Klædning har før været mig en Vederstyggelighed. Nu tager je«g» til Takke. Men saa maae jeg ogsaa sige, at min Ane har brugt alle sine Kunster, og taget den forstandige Telja paa Raad med sig, at den ikke skal sværte for meget af, og saa haaber jeg det Bedste. – Men I skulde dog vide, hvor forfængelig jeg er *i Søvn* («ogsaa?») I Nat blev jeg saa vreed paa en Ungdoms Veninde – der længe siden er gaaet til Hvile – fordi hu«n» [87] spurgte mig: om jeg var over 30 Aar? Jeg har altsaa vel i Drømmen været, hvad man nesten altid er der, i min Ungdoms Blomster. Det er Novalis, troer jeg, som har sagt, vi ældedes snarere, om Drømme ikke var. Vist er det, at disse nesten altid sætter os tilbage i Livets Vaar, og saa vedbliver jo vor Ungdom den halve Deel af Jordlivet. Saaledes forynges vi rigtig nok ved Drømmene, disse Søvnens spøgende evigunge Børn.

Farvel da fra Hovind for mange Dage, I Evigelskede! Naar jeg nu sidder her igien, brænder det vellystigt i Ovn, og er det hele lille Kabinet i sin Vintergestalt. Farvel, Farvel! –

Tøyen

Tirsdag 18de Tildeels var det Dovenskab som hele Gaarsdagen holdt mig fra disse kiære Blade. Men nu vil jeg lade, som jeg nyelig var kommen til Tøyen, og naar jeg blot har hilset Eder Godmorgen herfra, iler jeg som snarest tilbage fra^{til} Hovind, siger de Elskede der Farvel, og ruller saa afsted i min lille Kariol, følgende min Karen og Jes, som ruller foran i en bredere, men strax giver mig Forrangen, da de mærker det støver temmelig stærkt. Vi har neppe havt en varmere Dag i denne kolde Sommer, end det blev da det leed mod Middag. Jeg svedte under min Fløyels Hat (og Du sveder, min Malla, blot ved at høre det Dig forhadte Ord: Fløyel nævne, eller see det her) og ønskede den hundrede Gange ombyttet med min Straahat, som dog fra Morgenstunden vilde været migt gigterigske Hoved for sval. Det var forskrækkelig, al den Stads vi mødte. Først en stoer Calesche med 3 Heste, en Kurvvogn og Kiærre, alle i et Følge. Det var en Greve, sagde de paa Moe, men kun den stadselige Equipage var grevelig at see til, og dens Indsiddere vare en Kudtzons Familie fra Trondhiem. Et Par Karioler og Ditto Ridende vare passerte os forbi, da en Vogn kom os skarpt farende imøde og i denne Fart hørte jeg: God Morgen, god Morgen, Frue Koren! Det var General Meyers, som i en Snup vare af Vognen og hos mig, og passiarede en Stund med os. De skulde til Vardal, hvor i Morgen to af Generalindens Stedsønner har Bryllup, den ene, Secretairen, som eyer Storhammer paa Hedemarken, med den vakre, yndefulde Jomfr: Lund, Præsten i Vardals Datter. Imens vi hvilede paa Moe, kom Justitsraad Nilsons did. De skulde til Brotnow. Det var meer end to Aar siden vi havde seet hverandre, i Barselet paa Vildberg, og Frue Nilsons Ord den Gang: «Ney Moer Koren, Deres Wilhelm er dog detn første blandt alle de unge Mennesker jeg kiender» – lød endnu for mit Øre, og mit arme Hierte flød i Taare.

[88] De havde deres 3 Aars gl: Lina med sig, et lille Kiælebarn, som da intet Under er. Hun kom saa uventet, da den Yngste allerede var 13 Aar. – Paa Skrimstad traf vi lille Ovidia Holbye, som havde kiedet sig i dette Hundehul en lang Tiid, og maaskee enda længe fik bie paa Skyds. Kl 4^{1/2} mødte os endelig til syvende og sidst hernede i Alleen vor elskelige Frue Lotta, Lena Wold, Agatha

Messel, og en ung Foged Klingenberg, som i Gaar reyste ad Romsdalen til, for at holde Bryllup med Amtmand Sommerfeldts Datter. Presidenten kom os paa sine egne, og derfor ikke alt for zirlige Tøfler imøde i Haven, og Kistamoer i Stuen, saa det gik i en Kyssen og Hilsen og Goddagbeden lige til Theebordet, eller rettere *for mig*, Caffebordet. Aftenen bortsladdrede vi, meest om *Stadsaffairer* (jegⁿ⁶ beder Eder, læs det som det staaer, og intet *t* for *d* –) Brudgommen bragte flere Kufferter med sig, efter hvad jeg kunde slutte mig til, fyldt med lutter Stadssager, Kiorteler, Blomsterganeringer, Tyls D^o, Hatter, Guldstads etc etc – Og med alle disse Herligheder skal den unge Futekone pynte sig høyt oppe i det kolde Nordland, hvor en Levantintaftes rosegarneret Klædning vel aldrig er seet før. Ja, Ungdom og Viisdom følges ikke ad – Fogden reyste i Gaar Formidd:, min Koren ligesaa, og ham fulgte foruden de mange Velsignelser og Hilsener han tog med sig, et ømt Suk, som jo *her* ingen Fortolkning behøver. Sikkert iler han nu allerede opad Bergstien, og snart ligger den venlige Dal for ham. Samles og glæder Eder der i Fred, I Dyrebare! I vil ofte tænke paa, og tale om Eders Tøyen –

Ogsaa i Gaar var det en saare skøn Dag, og vi sadde alle med vort Arbeyde i Haven en god Deel af Eftermiddagen, som vi tilbragte i uforstyrret Roe, og i fortroelig Snak, min elskede Lotta, Kista og jeg. Mod Aftenen kom vor kiære President, saa munter og brav som han nu Gud skee Lov stedse er, og senere Pastor Wulfsberg, Capit: Widing, og Reg: Quartmstr Smith. Præsten har, forsikrede han, frasagt sig al Kortleeg (jeg undres for hvor længe) og saa blev det ved Praten om Alskens Ting.

Nu er Dall kommen, hører jeg, og nu er Andreas nede at faae ham opspurgt og om mueligt herhid, eller dog hvad han kan have medbragt mig fra Eder, elskelige Børn! Jeg veed, han maae have noget fra Eder, og venter saa utaalmodig. Fik jeg dog ogsaa see den gode Lollok, som kommer lige fra Eder, hvor glad vilde jeg være! og kan han, saa kommer han –

Onsdag 19de Han kom, den brave Landsmand, og blev her til Kl: 9. Men som han pleyer, var han ikke, hans Stilling medfører mange Ubehageligheder, og han fortiaente en bædre. De mange politiske ^[89] Nyheder, Mændene (vor kiære Real

og Broderen Secretairen vare her ogsaa) havde at underholde sig med, lod os Qvindfolk ikke komme meget til Orde, dog fik jeg mangt et lidet kiært Brev til min elskede Malla, Brev, som var bragt mig før Bull kom herop. Det er allerede besvaret, det kiære Brev, med Nedreysende i Gaar, dog skal Du ogsaa her finde min Tak for det, gode Barn, og Du ligeledes, beste Katty, for de Linier fra Din Haand som sluttede det. – Baade Dall og min kiære unge Præst – som blev her længe efter de andre, og røgte sin Pibe og sladdrede med os, og var saa hierteglad – vilde fristet mig, eller fristede mig stærkt til at følge med dem til Majadal, hvor de alle skulde samles. Dall er reyst i Formiddag, og med ham var jeg kommet lige til Eger; Ottesen er vel nu, Kl 5^{1/2} snart reysefærdig. Men jeg lukkede mit Øre reent i Laas for deres Lokketoner, som paa et andet Sted og under andre Omstændigheder kunde kanskee blevet uimodstaaelige før Laasen var lagt rigtig for.

Ja, Ottesen var ret paa sin hvide Hest, og en glad overgiven Rytter; vi loe alle saa hierteligt, og Presidenten følte slet ingen Søvn eller Træthed, som de forrige Aftener har været Tilfældet. Ogsaa i Eftermiddag har vi vor brave Presidenter hiemme hos os, og er endnu ganske i Roelighed og ene. Siig kun, om det ikke var saa bra af ham, at han da han med sin Lotta blev buden til Major Juls i Aften Morgen Middag, ikke talte om, jeg var her? «Jeg vidste ikke» sagde han, «hvordan du kunde være tilsinds, om du havde Lyst til at tage did eller ey» – Ney, sandelig det har jeg ingen Lyst til, og da min kiære Lotta undskylder sig, fordi hendes ene Øye er hovnet af et Myggestik, tænker jeg vi skal have det nok saa godt her hiemme, hun, Kistamoer, liden Hanna og jeg, og kanskee Jesse Gutten. Hu! tu! tu! saadanne Selskaber er den sandeste Aandsfortærelse jeg har Begreb om. Det er ellers i Anledning af Sorensk: Thaulovs og Kones Komme til Byen, dette Selskab er. De meldte sig i Dag hid til en Dag i Ugen, og kommer nu Fredag, den velsignede Fredag. Men min kiære Maja Pavels kommer da ogsaa, og den brave Slotspræst, og Vennen Rasmussen (haaber jeg) og *saa mange af* vore egne Folk – hvad vil? jeg mere?

Det er Theetiid. Min Jes har været her i Dag, ellers ingen.

[90] *Torsdag 20de* Jeg lagde disse Blade hen, og med Brillerne paa kom jeg ind i Dagligstuen, hvor jeg fandt begge Munkerne, Provsten og Læreren. De sloge sig

ganske til Roe her, og vi havde, jeg troer vist *alle*, en saare behagelig Aften. Samtalen afvexlede, det forstaar sig, men selv naar det slog ind i Politiken, kunde vi tale et Ord med. For det meste kom det tilbage til Oldtiden i Nord, hvorom Provsten taler i digterigsk Varme. Vi lagde en Plan, hvorlunde vi alle, om det kommer istand, det *Befordringsvæsen* mellem Christ: og Trundhiem, skulde rey<se> sammen og samlede besee Lævningerne af den gamle ærværdige Domkirke, «et af de sidste Minder» sagde Storm Munk, før «om nordisk Heltekraft» – og alle de øvrige hellige Ruiner, hvorpaa denne Egn er saa rig, og derfra skulde Touren gaae til Gulbrandsdalen, hvor saa mangt et Sagn fra Zinclars Fald har forplantet og forplanter sig fra Slægt til Slægt, og hvor Storms herlige Vise er i alles Munde. Blandt flere af disse Sagn, som begge Brødrene fortalte, var ogsaa det: at Zinclars Kone, som upaatvivlelig skal have fulgt sin Mand paa det sørgelige Tog, skal, da hun saae ham falde, have grebet et Gevær, og øyebliklig fældet hans Banemand, den eneste Norske, som faldt i dette morderiske Slag. Heri stemmer alle Sagn overeens; men ikke saa om den ulykkelige Heltindes Død. De fleste siger, hun blev styrtet i Lauen, og da hendes Klæder bar hende længe oven Vandet, holdt for en Hex, og dræbt med en Øxe; men andre giver hende en endnu skrækkeligere Dødsmaade som det oprører Menneskeligheden at tænke paa. Overalt var det sørgeligt, at de kiække Gubber skulde vanære sig og deres herlige Daad ved den uhørte Grusomhed mod de ulykkelige Overblevne, der ikke strax, som deres lykkeligere Brødre, fandt Døden for deres skarpe Øxer og sikkre Rifler. Ogsaa dette vilde Munkebrødrene, de ægte Gulbrandsdøler, giærne, da der desværre ikke kan kastes et Slør over det, give et mindre barbariskt Udseende, ved at giøre det til Nødværge, da de intet andet Raad havde med de mange Fanger, og de frygtede? Sammenrottelser i de mørke Høstnætter. Men man hørte tydeligt nok, at deres Hierter modsagde hvad de saa giærne anførte til de gamle kiække Landsmænds Undskyldning, om ikke Forsvar. Som skrevet staaer, mine Elskelige, det var en saare deylig Aften, og Kl: blev kun alt for snart 10, og manede til Opbrud. At Jean Paul, begge Brødrenes – saavel fleres – Yndlingsdigter, havde eller gav et righaltigt Stof til Underholdningen, er vel ingen Tvivl underkastet. Dog, da kun de og jeg kiender ^[91] den Herlige, og da vi alle tre fandt det Upassende i at rive hele Samtalen til os, var det kun som i Forbigaaende vi udgiød vore Hierter i hans Roes og vor Lykke i at kiende ham.

Jeg lovede baade for mig og Dig, dyrebare Maja C: at de skulde faae laant hvad vi havde, og de ikke havde læst af denne ædle, i mange Henseender mageløse Digter.

Og nu er her, Poppenheim, som kom saa ganske pludselig paa os, da vi ikke kunde troe andet, end at hun var i god Roe paa Kongsberg – hun er kun ⁱ et Flyvebesøg i Byen, og tager bort igien i Morgen – og min kiære Moer Messel, som jeg saa længe ikke har seet, med hende en Jomfrue Holbye, hvis Forlovede, en Student Hage, er død for ikke længe siden. Arme Pige, hun sukke mange Gange saa dybt før, da vi taledes om min Vilhelm, som Moer Messel aldrig nævner uden at hendes hele Ansigt faaer et andet Udtryk. Moer Messel var spadserende herop yderst ude fra gamle Byen, ~~hvad~~^{efter} at hun i mangfoldige Aar ikke har været istand til at gaae en tiende Part af denne Vey. Det var os alle her, som kiender denne Sieldne som Faa kiender hende, og derfor elsker hende som *disse Faa*, en sand Glæde at faae denne fulde Overbevisning om hendes fornyede Helbred og Raskhed. Hun har det meste af Sommeren været paa Stabek hos sin fromme elskelige Ovidia, som nu er Moder, (og Gud give maae blive en lykkelig Moder!) til en rask Dreng.

21de «Vi hilse med Jubel den festlige Dag» – Ja, med de varmeste Bønner for Dit Held, Du Elskede, aabnede jeg i Dag mine Øyne; og nu har vi Alle sagt hinanden: «I Dag er det vor Majas Dag!» og i alle vore Hierter gienlyder det: «Gud, lad den ofte, og stedse lykkeligere, vende tilbage!» Hør og bønør os vor Fader, du, som er i Himmelen! Og nu har ogsaa det lille uskyldige Oblatsignet med det kiære Navn frembragt Din Moer Korens Hilsen og hendes Ønske:

O! Venskab, Ømhed, Kiærlighed
Omkrandse i en evig Fred
Den Elskede, hvis Navn du bær;
Som giver dig et Større Værd
End om en Ædelsten du var,
Og aaben Hiælm og Krone bar –

Her kommer en heel Deel Fremmede i Aften. Jeg er slet ikke frisk, og har længe ikke havt saadan Hovedpine. Naar vi har spist, lægger jeg mig lidt, «og naar du saa» siger min velsignede Lotta, har faaet dig en Kop god varm Caffe,

skal du see det bliver bædre» – «J<a>, siger min Kist<a>, de<n> <s>kal bli<v>e saa <g>od, kiæreste Moer Koren!»ⁿ⁷

[92] *Løverd. 22.* Min egen Kista holdt Ord. Den var «reen og varm og stærk» men det hialp ikke, og ikke heller det, at vor snilde Maja Pavels kom imens vi drak, og var gaaet herop for at vi kunde have en Time for os selv. Det var saa vennehuldt af hende, og vi kunde havt det saa godt. Men det leed mit Hoved ikke den Gang. I Dag er jeg des raskere, og skal have nok saa godt af Gaarsdagen ved at fortælle Eder om den. Da Frue Pavels kom, sad' vi endnu alle upyntede, og da jeg kom ind igien i min Stads, det er, efter Lottamoers Udtryk, i Sorgetacte<...> sorte Noder, sad Justitsrd Wexels ogsaa derinde, og lidt efter lidt samlede Selskabet, som bestod af: Slotspræstens, Major Juls, Thaulows, Obrstind. Neuman, hendes Datter Fr: Nimm, <...> Sommerhielm, Major Auberts, Edvard Munk og Kone, og min kiære Rasmussen. Blandt disse var tre mig aldeles Ubekjendte: Major Aubert, som med sit ulykkelige Udseende og uforstaaelige Taleorgan, skal være en behagelig, som han er en saare agtværdig Mand; hans Kone, Thaulows Syster, som skal være en flink og brav Kone, men har en mageløs smidig og hurtig Tunge, der trætter Øret i det friskeste Hoved, hvor meget mere i et saa sygt som mit i Aftes? Det er den sandeste qvindelige Gert Vestphaler jeg har seet i mine Dage. Desbædre syntes jeg om den unge Sophie Munk, et saa reent Naturens Barn, hverken hvad man egentlig kalder smuk eller i sit Udvortes udmærket, men med et saa levende Udtryk af Godmodighed i det lyse fyldige Ansigt, og paa en saa tækkelig Maade ligefrem, at man ynder hende før man kiender hende, blot ved at see hendes venlige Blik. Udentvivi et meget lykkeligt og værdigt Par.

Smukt og efter Reglerne var det vel ikke, at vi saa ofte det lod sig gjøre skildte os fra Selskabet, Maja P: Mad: Munk, og hendes Mand, som ikke spillede. Men jeg var virkelig nød til at holde mig i et luftigere Værelse og et stillere, da megen Hede og Snak er mig ufordragelig naar jeg har Hovedpine. Det gjorde mig ondt, at min kiære Lotta skulde saa godt som ene holde Laget med de tildeels stive Mardame<r> vedlige; men Gud veed, jeg kunde ikke lette hendes Byrde, saa giærne jeg havde villet det. Imellem saae hun ud til os, ligesaa Kista saa ofte hun fik en Stund tilovers. De fatale Spilleborde afbrød en Samtale med min kiære, i

saa lang Tiid ikke seete Rasmussen, som jeg altid har saa meget at tale med om. Men saa har jeg Haab om at vi skal sees oftere baade her og hos mit hiertelig gode og kiære Slotspræstpar, hos hvem jeg lover mig en glad Dag, naar nu min [93] Thrinasara og hendes Real kommer, som vi venter Mandag tilligemed min Koren, der desværre da strax maae forføye sig til den forhadte Skatte-Comission, og maae betale disse Dages Glæde med fordoblet Anstrængelse naar han kommer tilbage. Men saa kan ogsaa saadanne Dage skabe Kraft og Mod og Lyst, eller dog oplive og fornye det, til igen at tage fat selv paa de kiedeligste Arbeyder.

Justistrd Wexels var saa god at tilbyde mig sin Tjæneste, om der i Kbhn <va>r noget, jeg ønskede udrettet. Han reyser ned i Morgen, men tænker at komme snart herop igien. Vel har jeg nyelig skrevet Eder til, I Elskelige dernede; men en saadan Leylighed – kunde jeg have Hierte til at forsømme den?

Og saa intet mere om Gaarsdagen, end at vor kiære President ved Bordet proponerede Din Skaal, Elskelige Maja, hvorved alle klinkede, men ingen hierteligere, jeg kunde vel sige: saa hierteligt, som vor egen Kreds, der bestod af Slotspræstparret, Rasmussen, Edvard Munk og hans Sophie, (vi vare alle komne til at sidde sammen) Lotta, jeg, og Kista, som kom ned fra den anden Bordende, tilligemed liden Hanna, for at drikke vor dyrebare Nyefødtes Skaal. Lotta og Moer Koren takkede, og hvor giærne! for den kiære Skaal.

Søndag 23de Ikke et fremmet Menneske saae vi i Gaar, og tilbragte Tiden arbejdende, læsende og spadserende. Jeg skrev heri, og til Døttrene mine med Wexels, som vel allerede nu har begyndt sin Reyse. Da Lotta og jeg vare paa Overværelserne, vilde jeg gaae ind paa den kiære Sahl, som jeg holder saa meget af, men Dørren var lukket i Laas. Imens den snilde Lotta gik ned efter Nøglen, satte jeg mig ved et Bord i Forsahlen, som tjæner Hanna og Maria mi, naar hun er herinde, til Skriverbord. Jeg sad med Haanden under Kinden og saa mangan lykkelig, ak evig svunden, Scene, gik forbi Tankerne. Jeg havde taget en Strimmel Papir i Haanden, som laae paa Bordet, og saae uvilkaarlig ned paa den, og see der stod: «G-læ-den Tiden heniler <s>om rindende Strøm, Glæderne smiler og flyer som en Drøm» – Det var som et Echo af mine Følelser, og I veed ikke hvor underligt disse Linier paa det afrevne Stykke Papiir, satte mig i Bevægelse. Ja «Glæderne smiler – tryller og flyer som en Drøm» –

Endnu er her ingen i Dag – Kl: er 3 – ikke Jomfr. Wolderne engang, som pleyer være her hver Søndag, og ikke min Jes, som jeg havde ventet i Formiddag – og hiemme fra hører jeg intet; det foruroeliger mig noget, og mit Hoved er slet ikke rigtigt, hvad dog ikke maa tages bogstaveli<gt>[.]

[94] *Mand: 24de* En saa stille Søndag som i Gaar, har det nok ikke i lang Tiid været paa Tøyen, i det mindste ikke i saa herligt et Veyr. Her var ikke et Menneske, min Jes undtagen, som bragte mig endeel Bøger, hvormed jeg haaber at glæde mig i lang Tiid. Men vor kiære President var hiemme hos os, og vi levede som den forrige Dag, ret behageligt[.] Kun ængstes jeg ved, slet intet at høre hiemme fra, da jeg dog havde bedt dem saa indstændigt at lade et Bud gaae herind. Min Søvn i Nat var uroelig, afbrudt ved skræksomme Syner, saa jeg forlod Sengen langt trættere end jeg lagde mig. Engang saae jeg alle mine Bøger nedstyrtede i en Afgrund og bedækkede med Jord af en nedstyrtende Vold. Min Urania bejamrede jeg meest. Saa forvirrede som Bøgerne laae mellem hverandre, vare alle de Syner der afløste hinanden, undertiden blandt de sørgeligste de latterligste. Saa drømte jeg noget om Presidenten som var saa uhøviskt, at Uncle Erik vilde sagt: «heel ublueligt!» og jeg ikke kan ret vel fortælle det her, og i det jeg, selv i Søvnne ikke kunde andet end lee heraf, var jeg atter omringet af Skræk-Scener. Jeg vil ikke trætte Eder med flere –

Gud skee Lov, i Dag kommer dog vist min elskede Koren, og vor Thrina. Muelig bringer ogsaa Posten mig i Dag noget fra det velsignede Hiem. Maatte kun alt der være vel! Min ellers saa paalidelige og for min Tilfredshed saa omhyggelige Maries Taushed er mig ubegribelig. Jeg skal nu ind og læse for den flittige Kista og Hanna Kotzebues fordanskede *Ildegerte*, som jeg helst læser saaledes høyt og flygtigt, for ikke at forarges alt for meget ved de tusind Urimeligheder, ikke allene i de moderne Declamationer han lægger de ærlige gamle Nordmænd i Munden, ja det som mere er, i Pennen; men saa alle de Bøge- og Lindetræer og Nattergaler det vrimler af! Dog er der enkelte ret nysselige Billeder, som undertiden ikke lykkes denne Sammensuriums Digter saa galt, og som tilligemed den lette raske Stiil, der især udmærker Dialogen i hans Skuespil, gjør at det alt lader sig ret godt læse. Men i Længden holder det ikke ud med disse Stikpænge til den sunde Fornuft.

Aften. Med Posten var intet fra Hovind. Derimod fik jeg uventet et Brev fra vor elskelige Maja, o, som aldrig lader nogen Leylighed til at glæde sine Venner, gaae unyttet forbi. Heller ikke gjør Du det, min troefaste Johan! Ja, ogsaa fra ham var der i den kiære Couvert, første Gang forseglet med det lille Signet, nogle *ømme* ^[95] Linier, og fra min velsignede Egersøn ligesaa. I skulde hørt, hvilke Anmærkninger Presidenten gjorde over hvad han kalder evigt Skriverie og Fjesfjas (men mener det dog nok ikke ganske saa) og især over det, at min Koren «var en saadan gammel Nar og vedblev at *coquettere* (tænk hvilket stygt Ord!) med en Kone, han ~~nesten~~ havde havt – det var godt han ikke sagde: været plaget med – nesten et Fierdedeel Secul.» – Men det er med alt det min egen bra Presidenter lell. Han har været saa munter i Dag, og siunget for mig saa mange af de deylige gamle Viser fra Norske Selskabs gyldne Periode. Nu er det mørkt paa Øyeblikket, og snart maae vel min Koren og det kiære unge Par være her. Dog mener Presid: vi ikke kan vente dem før Kl: 9 –

Lidt senere. Andreas kom ind og saae ud som Glæden selv, gav mig en Æske og sagde: «de er allesammen friske paa Hovind» – Gud skee evig Lov, det ere de, bevidner min Maja og bekræfter Lina i to kiære smaae Breve. Det er som om I alle sørgede med mig naar jeg sørger, derfor skynder jeg mig saa at glæde Eder naar jeg kan –

Tirsdag 25de Jo smukt kom de Kl: 9. Under en Piqvet med Presidenten og dygtig Hunger, blev den 10, og ingen kom. Da spiste vi, og talte om at gaae til Sengs, og Fader i Huset gik ogsaa, see, saa kom endelig Mossø Koren, Kl: over 11, uden at vide ^{mere om} af sit Følge end at de vist kom efter, men vare ikke færdige endnu da han tog fra Strømsøe Kl: 3. Jeg var baa<d>e von og bekymret for de kiære Børn, da det blev saa bælmørkt, og hørte, uden endnu at have lukket Øynene, da de kom langt over Midnat. Men mit søde Thrinabarn er færm og munter som efter den ordentligste Hvile. «Ved en troefast Mages Side Jeg af ingen Nød kan vide» staaer der i en gl: Vise, og disse Ord bliver aldrig gamle, bliver evig Sandhed. Mange Gange har jeg allerede trykket det kiære Barn til mit moderlige Hierte. Hendes Real seer vi først til Middag. Ved en lille venlig Sæddel fra Maja Pavels ere vi alle budne did i Aften. Jeg veed hvem vi skal finde der, og lover mig en glad Aften.

Onsdag 26de Og lovede mig ey for meget. Nu først hvem der var: Herfra vor Lotta, Thrina, Kista, Hanna og jeg. (Presidenten gik, istæden for did, hiem til Fetter Randulff, som kom hid i Gaar Midd: og var ikke ret vel. Det var Christen- og Fetter-Kiærlighed). Gener. Audtr: Bergh og hans Maja, Lena og lille Maja, samt Jomfrue Zickhe. Edvard Munk med sin Sophie. Vor Rasmussen. Etatsraad Falbe. Denne Sidste var nu just ikke af vore Folk; men han gjorde ærlig hvad han kunde for ^[96] at fornøye Selskabet. Endogsaa sin Mops tog han til Hielp, og drak den ved Bordet af hans Bæger og spiste af hans Brød. Men naar jeg nu skal være ret ærlig, saa troer jeg det er Mandens alvorligste Alvor at være enhver til *Velgefal*, og er han saaledes «saa Gu ganske bra» – Han spillede forskiellige Fragmenter, jeg formoder af hans egen Musik, men det var fremmet for mit Øre og lod mit Hierte blive koldt. Langt bædre behagede mig den naragtige Janitschar Musik han siden fik bragt istand hvorved alle Hænder bleve sætte i Bevægelse med Messingkiøder, Lyseplader, Tin Tallerkener, Ildtænger, etc. Ingen tog sig herved bædre ud end det stolte Bergh med sine store Messing Lyseplader, og vor Rasmussen der bankede sin stakkels Kiødel, saa Frue Pavels vist maae have den til *Badtskiæreren* for at faae alle Buler udglattede. Det var umueligt at see ham uden at blive glad i sin Siæl. Giid jeg kunde samlet Eder *Alle* omkring ham og os! Og saa stolt blev han af sit Musik Talent, at han endog vovede sig til Claveret, hvor han med megen Gravitet figurerede paa samme Stoel som Etatsraaden. Jo, Jo! «Men Hiertet har ogsaa sine Rettigheder» tænkte min gode Maja P: og satte sig hen og spillede og sang Fatimes Aftensang, Aladdins Vuggeviser og Theklas Sang. Lægger I nu, mine Elskede, dette ^{alt} til den ret morsomme Conversation, saa vil I troe det var en behagelig Aften, endogsaa før jeg siger Eder, at jeg dog fik talt nogle Hiertens Ord med min kiære Rasmussen[.] Vi talte som vi pleyer om de forgangne og tilkommende Tider, og saae i disse hine fornyede. «Vi skal have dem igien iblandt os» sagde vi – hvilke *dem* er der sikkert ingen iblandt Eder der spørger om – og Rasmussens Øyne glinsede, jeg syntes som om de vare vaade, ved denne Forestilling. Vi talte saa meget i de faa Ord, jeg kan ikke sige det Alt. Og var nu de fatale Spilleborde kommet frem, saa havde denne Aften gaaet tilgrunde som saa mangen anden, hvor jeg med indædt Ærgelse har seet de Mennesker, jeg havde saa meget at sige,

skiaenke de fæle malede Blade en Opmærksomhed, som jeg saa taknemmelig vilde glædet mig ved, og dog vel uden at smigre mig for meget tør troe mig bædre værd end de fire stygge Kortdronninger, som jeg ret har misundt deres Majestætsret. Men lad da dette Tidsdrab høre til og være en sand Nødvendighed for de store sammenrapsede Selskaber, hvor den stakkels Tiid paa denne Maade dog kommer mildere af Dage end ved tom, ussel, tidt skiændig Snak – kun for de mindre – jeg tør ikke sige *Venne-Cirkler* – være den landlyst fra nu af og indtil Evighed – Amen! ^[97] Da vi kom seent tilbords, maatte vi forføye os lige derfra og hiem. Hestene havde allerede længe ventet efter os.

Torsdag 27de Fetter Randulff er reyst, Presidenten spadseret til Byen. I fuldt Arbeyde sidde nu alle de Kiære derinde, og venter deres Forelæserinde, dog faaer I vente, Børn, til jeg har sagt de andre Barna God Morgen og fortalt hvordan vi havde det i Gaar. Ja, det var nu saa som saa. Formiddagen gik med Arbeyde og Læsning, det vil sige: fornøylegt. Kl: 4ⁿ⁸ forlod vor elskede Skrifer os. Jeg havde faaet saa ondt i Hovedet, og lagde mig til Hvile med en foos Bog inde i den pene graae Stue paa den grønne Silke Ottoman. Neppe var jeg ret kommet i Lag, saa kom min Thrina og fortalte mig, der var Fremmede inde. Det var Frue Wexels med to Døttre og en tilkommende Svigerdatter. Hu tu tu! det var endnu fosere end Hartmans Bog. De fleste af Eder kiender denne evig spørgende, alt recenserende Frue. Det var Aletta og Kaja som var med hende. Det skal være, som alle hendes Børn, gode Mennesker. Aletta er virkelig grim, men ikke utækkelig. Kaja er et sandt Monstrum af Fedme. Jeg har aldrig seet en saa dan 17 Aars Pige, og saae saa lidt paa hende som mueligt, af Frygt for hun skulde mærke min Forundring. Virkelig er hun at beklage; dog troer jeg hun er lykkelig nok til ikke at mærke det selv. Den lille kbhke Jomfr: Wexels var et godlidende Pigebarn, langt fra ikke smuk, men net og behagelig. De drak Thee og bleve her til det mørknede. Siden blev det alt bædre og bædre med os. Saa kom vor kiære Præst, og min Jes, de unge Garbener, og Lieut: Bi<e>rk, et prægtigt ungt Menneske, og vi henpassiarede Aftenen ret deyligt. Først over Midnat kom Presidenten hiem fra Rosenkrantz's, hvor Sel<s>kabet for Norges Vel havde taget til Takke, det er udlagt, gjort sig tilgode oven paa Dagens Byrde og Hede – men endda laae vi vaag<n>e og snakkende, Thrinalild og jeg, hvad vel ikke er saa

prisværdigt; men Sandhed maae blive Sandhed, og alting maae I vide, det Onde med det Gode, ogsaa at mit Hoved i Dag, kanskee af ovenmeldte Aarsag, ikke er bædre, fast værre, end i Gaar.

Eftermidd: De kiære Unge ere gangne til Byen for at beseer deres tilkøommende Boepæl, hvor Gud give dem mange, og om mueligt lutter glæde Dage. Dog for nogen lang Tiid bliver vel ikke dette deres Boelig. Men kiær og uforglæmmelig bliver altid for det lykkelige Ægtepar det Sted, hvor deres Huusderes nøyeste Foreningsstand begyndte, det har jeg lært af Erfaring og om 23 Aar vil dette deres første Hiem sikkert blive dem i ligesaa kiært Minde som mit er mig – o ja, min Thrina, min Real, det vil det.

[98] *Fredag 28de* Lille Zarine kom da endelig hid i Gaar. Hun har deels ikke været frisk, deels ingen Skoe kunde faaet i den hele Bye, det arme Barn! Min Jes var her et Øyeblik, og Barna de andre kom smukt hiem til Aftens, og saa var den Dag forbi. I Eftermidd: maae jeg til Byen og lander tilligemed Ungerne mine, Thrina og Real, hos Slotspræstens. Men Formiddagen være Eder opofret, mine Elskede kbhnske Børn! Dall kommer til Byen i Dag, og vist seer jeg ham inden han tager herfra.

Løverd: 29, Michelsdag. Før jeg tog til Pavels's, gjorde jeg et lille Visk til min gode Frue Ingiers Syster, Jomfr: Hals, som her i Byen holder Husholdning for de 7 Børn, de nu maae have herinde, og kommer de saaledes langt bædre ud af det, end ved at betale for disse Mange. De 4 Sønner, hvoraf 2 ere Officerer og 2 gaaer paa Skolen, maa blive her, de 3 smaae Piger gaaer i en Skole, og profiterer i alle Henseender ved saaledes at lære hvad der paa Landet ingen Leylighed gives til, og dog blive i sin vante Circel. Det er en snurrig gammeldags, men saare agtværdig Pige, denne Jomfr: Hals, en moderlig Moster. Saa glad hun blev i at see mig, saa forkert fandt hun det, at jeg saa snart forlod hende, og uden at nyde noget af alt det hun saa giæstfrie bød mig. Det var morsomt at see det lille Husstel og de glade vakkre Glutter, som dog ikke alle vare hiemme. Lykkelige, lykkelige Moder! tænkte jeg og tænker jeg ofte, naar jeg seer eller forestiller mig hende mellem sine 11 raske, gode, haabefulde Børn. Gud lade hende længe, ja altid blive det, den gode blide retskafne Kone!

«Naa, i Dag var min Moer Koren saa snild» – med disse Ord tog Maja imod

mig – «som kom saa tidlig.» – Strax efter kom vor unge Præst med sin og vor Thrina, dog kom han ikke længere end til Trappen, da han maatte paa Academiet. Skiøndt vi havde drukket Caffé her hiemme, drak dog jeg om igien, og gik vi da, Præsteparret, Kathinka, lille Julie og jeg (Claudine og Marianne vare sprungne hen til Edvard Munkes, at bede dem til Aftens) en deylig Tour om Volden, alt lige til Verdens Ende, hvor vi dog ikke fandt noget af alt det Forunderlige, Baggesen og Claudius der vil have opdaget. Saadan en Høstaften overgaaer – efter min Følelse selv Danmarks deyligste Vaardag. «Lad os sætte os paa disse Stene» sagde Maja, hvor jeg har sadt med vor gode Sara Bøyesen ^[99] en Morgenstund, der var saa skøn som denne Aften. Her sidder jeg nu saa giærne, og tænker paa hende og ønsker hende tilbage hos os.» – Gode Maja! ja hvor ofte ønsker jeg det med Dig. Nedenfor satte Kathinka sig, og lille Julie lod hende ingen Roe have. De ere, maae I vide, meget gode Venner. «Du er saa ustyrlig, Gullet mit» sagde hun et Par Gange, og vi loe og forsikkrede, det var godt, hun vante sig til denne søde Uroe. Paa Tilbagevejen mødte vi H^f Real, og hvem der først fik Øye paa ham, giætter I vel – Julie (Julie) fløy ham imøde og i hans aabne Arme. Hvem der giærne havde gjort det samme, giætter I nok ogsaa. Madame Munk og Døderlein fandt vi ved Hiemkomsten, Mændene kom siden, og Widding, Capitajnen (som nu er kommet i Major Juels Sted)¹⁹ hans Kone, hendes lille Julius, hendes Syster, og *Christian Frederichsøn*, som af sin høye Fader er sadt i Kost der. Baronessen skal elske ham med moderlig Ømhed. Det er et ganske almindeligt Barneansigt, en rask munter 5 Aars gammel Dreng for Resten. Vor brave Dall kom der ogsaa ud paa Aftenen, lige fra sin Reyse, og uagtet Bostonbordet var fremme, og blev brugt lidt imellem, fik vi dog baade Claveer- og Fløytespil og Sang og behagelig Conversation. Edvardus havde taget sin Fløyte med, og fik derfor ikke lang Roe ved Spillebordet, som han heller ikke giærne forlod. Ved Bordet vare vi ret lustige, drak Skaaler og klinkede saa det havde Skik. Da Vægteren raabte 11 stege vi til Vogns, min Thrina og jeg, fulgte ud af Festningsporten af den bekymrede Elsker med Formaninger til Kiøresvenden, for Guds Skyld at være forsigtig og see sig for, ved den Lygte NB som Kathinka holdt i Haanden, <0>g som gjorde os god Nytte, da Aftenen var meget mørk. Vi kom hiem uden al Fare og Skade, hvad jeg er fristet til at lade H^f Real

<u>nderrette om, at han ikke skal bruge sin Angst til Paaskud at komme her i Dag, hvad vi alle strængelig har forbudet ham, da han har <sa>a meget at forrette baade i Dag, og i Morgen ved Confirmationen. <H>an bad ynkelig om Tilladelse at komme herop kun en Time; men jeg var især ganske uovertalelig og moderlig stræng, det vil sige, til hans <e>get Beste. Men sligt skønner ikke Ungdommen, *Mætta!*

Jeg maae dog meddele Eder, mine Elskede, et nyt Træk til Fader Pavels og hans Majas Charakteristik. Da hun ved Claveret tog Feyl i Sangen, kun ved et eneste Ords Ombytning med et andet, foer han op fra sin Boston [100] og hen til hende i en Iver som havde Liv og Død lagt paa hendes Læber og i det uskyldige Ords Forvexling. Der blev en underlig Pause i *alt* Spillet. Hun skiftede Farve, syntes jeg, men fattede sig strax og sagde med sin hele qvindelige Huldhed: «Jeg troede, det var rigtigt.» Men da han blev ved, og erklærede, at saadanne Urigtigheder forstyrrede ham reent i sit Spil, traadde vi alle som Een paa hendes Side, og hun begyndte igien, og saae sig meget nøye for, men kunde ligesaa lidt som vi andre bare sig for Latter, da den første Skræk var forbi, og ved Latteren gik tilsidst alting istaae. Ja, «hvem Gud elsker giver han saadan en Kone» siger vist denne i øvrigt saa brave, fra mange Sider agtværdige Mand, ofte ved sig selv, naar han eftertænker saadanne smaae Optrin i sit huslige Liv, der ved hendes Forstand og Mildhed opløses i Spøg, men ved at tages anderledes let kunde blive en Kilde til Misnøye og forgifte dem der<es> hele Liv. Thi i saadanne Ubetydeligheder troer jeg vist man kunde finde Grunden til at saa mangt et elsk- og agtværdigt Par ikke ere lykkelige, ja ofte forbittre hindanden alle det ægteskabelige og huslige Livs Glæder. Held hver den Mand, hvis Qvinde saaledes opfylder sit skønne Kald! og tre Gange Held den ædle Qvinde selv!!!

Alle vore Elskede her ere nu mere eller mindre beskiæftigede med Tilberedelser til Morgendagen, da her skal være stort Selskab. Lotta synes ikke hun kan faae sin adopterede Datter peen nok, og Kista glæder sig over at hendes Hvedebrød og Butterdeygs Kage er lykkedes saa godt. Min Thrina syer Kniplinger og Baand paa en Kiole, Presidenten er i Byen, og jeg sidder her, som I seer, sladdrende med Eder, og søger herved, og ved Forventningen af min Majas, Linas og Hertels Komme at glæmme hvordan det var i Dag 2 og 4 Aar, da jeg

kom hid fra Hovind til Wilhelms, fra Strømsøe til Jes's Confirmation – første Gang saa glad mellem alle de Glade, anden Gang saa bedrøvet mellem alle de Bedrøvede, svævende mellem Haab og Frygt for den liden President – ak men begge Gange den lykkeligste Moder –

Her kom min kiære Lotta med en deylig Kage til mig, og nu kyssede min hulde Sarathrina Taarene af mine Øyne, og gik for at skiule sine –

Og nu slutter jeg dette Hefte, og tager atter fat paa de kiære Breve, so skal med Dall paa Tirsdag. Han lovede ogsaa at komme her i Morgen[.] Tak, dyrebare Maja C.; Tak mine elskede Egerbørn for de Hilsener han medbragte fra Eder. Farvel alle, allesammen!

[Oktober]

[101] *Octb^r – Tøyen*

Mandag 1ste Gaarsdagen er da Gud skee Lov ogsaa forbi. Jeg har rigtig meget sielden seet saa faa fornøyelige Mennesker i saa stort Selskab paa Tøyen. Naar jeg nu har opramset Eder dem Alle, vil I let, mine Elskede, udfinde disse Faa. Her var da Major Reichborn og Kone; Major Hvidtfeldt med Kone, Søn, og en Jomfrue Bierregaard; Frue Aubert; Gamle Mutter Wulfsberg og den unge Madam Svigerdatter; Frue Wexels med 2de Døttre, Laura og Aletta; Maja Pavels; Dall; Olsen, Kone, og Zarinchen; Jomfrue Wolderne alle 3, og Agatha Messel; Madame Arnesen; Lieutn: Stenersen – og saa Husets Folk, hvoriblandt jeg da regner vor Kathinka, hendes Real, og alle os Hovindianer, samt H^f Jes. En smuk – det er udlagt stoer – Forsamling. Men nu maae I først følge med os alle herfra, Presidenten og Kistamoer undtagen, til Agers Kirke, hvor jeg var for første Gang. Lotta og jeg besøgte vor Ven, Wilhelm Bulls Grav, hvortil ogsaa hans unge Navne fulgte ham, ak Gud, og saa snart steg ned efter ham – Med et dybt rørt Hierte tog jeg forbi Byens Kirke, besøgte jeg min Ungdomsvens Hvilested, og saae alle de

Unge, mangen Faders og Moders Glæde, og hørte en fortræffelig Tale af vor brave unge Præst, baade fra Prækestolen og fra ⁿ¹⁰ Choret, den egentlige Confirmationstale, og mine Taare faldt enkelte og tunge fordi jeg vilde holde dem tilbage, og mine Ønsker for den gode Hanna, som ikke er fader- eller moderløs saa længe hun har disse Pleye-Forældre, og for alle de Unge, hvem denne Dag var saa vigtig, og for alle mine Elskede, og alle Mennesker, steg til Gud fra dette dybt rørte Hierte. Min Lotta tog tidlig hjem med Hertel, jeg ^{fulgte} noget efter med Madam Juel (som ikke var ret vel og derfor ikke kom hid) ⁿ¹¹ og tænkte hos hende at oppebie Kirketiænestens Ende, da jeg ey udholdt at sidde længere[.]

Men endnu havde jeg en Aarsag at gaae med den gamle Præstekone: jeg vilde nemlig giærne see hvordan den unge tilkommende, som formodentlig bliver hendes Eftermandinde der, skulde faae det. Dog tabte jeg alt mit Mod da jeg kom derind, og forefandt min største Contrapart blandt alle mælende Væsner, H^r Branddirecteur Heyerdal med sin Frue. Fiin og sød som sædvanligt, gav han mig adskillige Judas-Haandkys, men forføyede sig snart bort med sin kiære Halvedeel. Jeg blev endnu en Stund, og tænkte paa, hvor godt ^[102] hvor ganske anderledes jeg maaskee her engang kunde faae det, og Mutter Juel stelte nok saa venligt med mig, og gav mig Blomster og Blomsterfrøe – Dog blev jeg glad, da en Hest og Kariol herfra kom og bragte mig til det velsignede Tøyen, som jeg længes efter naar jeg er borte fra det, som efter Ejdsfoss, Strømsøe eller mit Hovind – thi det er allesammen mine Hiem. Her var endnu ingen komne uden Woldebarna og Agatha, i daglig Tale benamset Aagodt. Siden flokkedes de da, og vare alle Barna vore blandt de Sidste, som indfandt sig, naturligviis, siden Præsten og Confirmanden maatte holde længst ud i Kirken. Jeg fortrød jeg var gaaet derfra saa snart. Ingen af Eder vilde fortrudt at have været der med mig.

Frue Hvidtfeldt, et af mine første Bekiendtskaber i Norge – (hun var en Jomfr: Bierregaard fra Eidsberg) – og min Wilhelms Gudmoder, havde jeg ikke seet i 12 Aar, og vemodigglad saae jeg den fromme Helena igien, som viste den unge fremmede Skriverskone saa meget Venskab fra første Øyeblik vi bleve kiendte. Hun er virkelig grim, og i ingen Henseende af denne Verden, men de Forbindtligheder hun og hendes hele Venne- og Slægtskabs-Kreds har paalagt mig, bliver ligefuldt de samme, og ældes ikke, fordi det indre Menneske, Gud

være lovet! ikke ældes og falder sammen som Støvet, der omgiver det. Hendes Mand, ligeledes en gammel Bekiendt, tog mig tilbords. Ved den anden Side havde jeg Falbe, som jeg, Gud forlade min Synd, har glæmt at regne med før blandt de Fremmede, skjøndt han dog vist bliver mig evig fremmed. Han tractererede med sine gamle Anecdoter om salig Arveprindsen, og kunde jeg, om det end havde været første Gang jeg hørte dem, intet latterligt finde deri; thi sandelig, det er som Manden fortalte noget af sit eget Liv og Levnet. Den faldt mig hiertelig lang, den Bordsidden. Siden blev det noget bædre med mig, da jeg kunde vælge mig selv en Sidemand. Laura Wexels bragte mig en venlig Hilsen fra mine elskede Børn i Kbhn, og fra sin Svoger, den sieldne Me<y>er. Ogsaa han, sagde hun, havde ofret min Wilhelms tidlige Bortgang en kiærlig Taare, og ofte talt med Æmhed om ham og hans og Saras sørgende Forældre, og da hun sagde det, bleve hendes Øyne vaade, og mine ogsaa. Det lader til at være en godmodig, bliid Pige. Jeg erindrer ikke, jeg har seet hende før.

[103] Der blev spillet, snakket, siunget. Kl: 10^{1/2} kom Pastor Wulfsberg fra et stort og som det lod lystigt Selskab hos Ener Holms. Længe efter at de andre vare tagne bort, sad han og passiarede med os, og Kl: var henved 1 da vi kom til Roe og Hvile; men den lod vi ogsaa smage os godt alt til Kl: 8 i Morges.

Eftermiddag. Hertel, Kista, Thrina og de andre Smaaebarna toge i Formidd: ombord hos Capit: Berg, men kun Thrina og Kista kom igien til Middag. De andre ere endnu ikke komne. I Formiddag var min kiære Rasmussen her, men kun en Times Tiid, og neppe seer jeg ham denne Gang mere. Skjøndt jeg vidste det, kunde jeg dog ikke overtale mig til at sige ham rigtig Farvel. Man bedrager sig jo altid saa længe man kan selv med det ugrundede Haab. Fader Pavels kom da vi havde sadt os tilbords og er nu hos Bispen i Gratulations Visit. Hans Datter – Bispens, forstaaer I, Frøken Albertine, blev confirmeret i Søndags. I Aften kommer min gode Maja P: og Edvard Munkes.

Tirsdag 2^{den} I Dag er jeg ret meget syg, mine Elskede, og har med stoer Besvær faaet det færdigt, som skal med Dall. Hele Eftermiddagen har jeg lagt, og nu er det mørkt, altsaa God Nat fra Tøyen, mine Dyrebare, og først fra Hovind det videre fra i Gaar og i Dag. Guds Fred over dig, vakre giæstfrie Tøyen! Al Glæde og Held med dine sieldne Beboere! Amen!

Hovind.

Torsdag 4de Atter hilser jeg Eder, I Evigdyrebare! God Morgen fra mit lille velsignede Kammer. «Hvor her er *hyggeligt!* » vilde Rasmussen sige, traadde han nu herind, og saae de grønne Vægge oplyste af den deylige Høstsols blideste Morgenstraaler, og en sød Vellugt og en mild Varme omfattede ham, og kort sagt, Hyggelighed, i den Bemærkelse han og *I Alle* tage dette Ord, mødte ham og de ædlere Sandser overalt. Men før vi slaaer os til Roe her, vende vi igien tilbage til vort kiære Tøyen, og gjøre I siden Touren med mig derfra hid, som Skik og Brug er imellem Eder og Eders Moer Koren.

De kom Mandag aften, de kiære Ventede, og foruden dem en heel Hoben Gratulantere, men som strax stak paa sig, og den unge Døderlein med sin stille Hanna, som blev der. Bostonbordet stod ikke ledigt, lille Mariane Pavels var syg, det forstemte den *ømme* Moder, og, hvordan det var eller ikke, saa var det ey som det pleyer være naar *vi* saa dan ere samlede. Dagen efter var Hertel hos Pavels, og Barnet var sygt, og Moderen ikke frisk. Ogsaa min Sophie Munk befandt sig ikke vel, [104] sagde min Jes, som lærer fransk hos Edvardus. Da ogsaa jeg var, som I har seet, meget syg Tirsdag, udfandt jeg, at Lotta, a la Grevinde Pipper, havde ved Kistas – Rossis – Hielp, tracteret os med en Smule Rottekrudt i Mangel af finere italiensk Gift, og det finder I jo vel ogsaa ganske rimeligt. Eller er der nogen af Eder, som modsiger det? Det bliver i det mindste ikke *visse Folk*, som i gamle Dage havde saa skarpsynet opdaget Spor af Blodtørst og Grumhed i mit Ansigt, og vist vil finde dem nok saa tydelige i Frue Lottas. Ney fy! lad os ende dette fæle Spøg, som I jo giærne tilgiver Eders Moer Koren, I *fromme* Siæle, som ikke vilde være Skyld i en Flues Lidelser. Nogle Bank har jeg alt faaet til Afdrag paa mit Tilgodehavende.

I Tirsdags var ingen paa Tøyen uden Lieut. Gill, som før har været her paa Contoiret, lille Zarine, og Secretair Ottesen, – nogle Stads-Visitter uberegnede – Stakkels Gill har været meget syg, og erklærede, han ikke bliver frisk før han kan komme til Hovind igien, hvor han, var han ugift, tog hen, enten de vilde have ham

der eller ikke. Det er en snild Gut. Presidenten, Hertel, Ottesen og Gill spillede en morsom Lhomber, hvorved jeg var Tilskuer, da jeg ikke orkede at foretage mig noget, ikke engang at snakke. Lottamoer læste og strikkede; det kiære unge Par er sig selv nok. Kista holdt Styr paa den øvrige Ungdom, der glædede sig saa hierteligt i det Dagen efter forestaaende Ball paa det stolte Skib Carolina Mathilda, hvortil vi alle vare budne. Lina, den eneste af dem Alle som ikke havde dette at glæde sig til, tog dog Deel i den ^{almindelige} Munterhed, og udlod sig ikke med noget Ønske, skiøndt hun sukkede imellem, og talte ofte om, hvor vakkert og morsomt der var ombord paa dette Skib, det første baade hun og Maja nogensinde betraadde. Vi kan jo ikke gjøre bædre mod vore Børn, end lære dem tidlig at finde sig i feyslagne Forventninger, og vænne dem til at undertrykke ikke allene *uopfyldelige* Ønsker.

Karsk og sund forlod jeg det signede Tøyen og de Elskede der Kl 10¹/₂ i Gaar Formidd., en halv Time efter Hertel og Linchen, som tog <l>idt i Forveyen, da de havde nogle Svinke-Ærinder paa Veyen. Ved første Hvilested fandt jeg dem og Mad: Giørup, som fulgte ud med, og toge vi der atter fat paa den medbragte Frokost, som smagte os alle fortræffelig. Saa stadigt skiønt Høstveyr <...>mindes jeg ikke vi i lang Tiid har havt. Erindrede ikke de afklædte Marker og det faldne og faldende Løv, [105] og den uendelige herlige Farveblanding i det, som endnu skal faldes, om Aarstiden, skulde man troe, det var Juni Maanedes Luft man indaandede. For mig har en saadan Høstdag noget unævnligt siæleopløftende, og har havt det fra min Barndom saa langt jeg kan tænke tilbage; og sikkert stemmer den ethvert tænkende, følede Væsen til sød Vemodighed. Ja, vel kan det regnes blandt Jordlivets bedste Nydelser, saaledes at falde fra Elskte Elskendes Barm til Naturens, og atter fra dennes til Elskende Elsktes, som i Gaar Eders lykkelige Moer Koren – Ja vel lykkelige Moer Koren!

Løverd: 6te Der bliver lidet stof nu for Journalen. Saa ensformig stille og blide som disse Høstdage, glide Timerne og Dagene for mig. O! maatte, kunde mit Livs Høst glide saaledes hen! Det er ikke Feyghed, ikke Frygt for Vinterstormene, som aftvinger mig dette Ønske, i det mindste ikke for saa vidt disse kun anfaldt og nedbrød, voldsomt eller gradeviis, min Støvhytte – ney, kun min indre Fred, mit Hiertes Roe – o Alfader, du veed, hvor smerteligt jeg har

tilkiæmpet mig den – kun den blive, om mueligt, uafbrudt, kun paa den bryde ikke mere Livets Vinterstorme. Du forstaaer mig, Fader i Himmelen! og I forstaaer mig, Elskede paa Jorden, og beder med mig til vor fælles Fader: «O hør hende!» – og det er for Eder selv I bede –

I Torsdags var jeg med min Lina og Kaja med vore møysomt sammensankede Blomster hos de dyrebare Slumrende. Der staaer endnu et Rosentræ fuldt af Knopper, nogle halvudsprungne. Paa et andet var Knopperne visnede, henblegnede, uden at have udfoldet sin Skiønhed, udbredt sin søde Duft – – –

Den gode Maren Skieldrup er ikke frisk i denne Tiid. Dog haaber jeg, det intet har at betyde. Det samme troer Walbohm, som nu er her. Min Koren er hiemme, men skal, maaskee i Morgen, forlade mig for lange fiorten Dage, saa længe, som han endnu aldrig var fra sit Hiem og mig uden at forlade øvre Romerige. Det er især den fatale Skatte Comission der medtager det meste af denne Tiid. Dog, den er i sig selv ikke saa frygtelig som alle fra Begyndelsen troede den, og saa faaer det saa være. Og det fik det vel, i hvordan det var.

Gud give min Koren blev hos mig i Roe i Morgen! I veed jo, hvor for jeg ønsker det saa inderlig, veed jo alle, at det i Morgen er – ^[106] *den velsignede 7de Octbr, min Korens Fødselsdag* – Ja, og han bliver hiemme hos os, den Gode, og nu gaaer jeg med ham til Kirken, og beder til Gud for ham og mig og Eder Alle –

Eftermidd: Det var en ganske god Præken i sit Slags; men af 3 Aarsager vilde jeg fundet den bædre paa en anden Tiid: 1, om det ikke havde været den 7de Octbr – 2, om jeg ikke i Dag 8 Dage var blevet hierteqvæget ved min sieldne Reals rørende, inderlige Foredrag, og 3, om jeg ikke havde hørt et Par Taler over dette skønne Evangelium som aldrig kan udslættes af mit Minde. Alt dette, seer I selv, kunde Munthe ikke for. Hans Text var: «I alt hvad du foretager dig, betænk din Dødsstund» – en riig og ret godt nyttet Text. Men at vise os Døden blot fra dens skrækkelige Side, «som Syndens Sold, som den der kom ind i Verden formedelst Synden» – er saa aldeles mod min Følelse. O du Menneskelighedens hulde Ven, du hvis milde Haand afkiøler alle Smerter, og binder, i det du opløser de jordiske skiøre Baand, evige, faste, uopløselige, hvi see saa Faa dig i din sande Skikkelse, du alvorlige men haabsmilende Yngling, som i det du udslukker din Fakkelt, udslukker alle Livets Sorger, og giver Siælen sin Fred og sit evige Lys! –

«Ney, Død, du er ey skrækkelig, men Støvets Børn miskiende dig» svævede paa mine Læber, og var færdig at udbryde høyt.

Et Brev fra min Jes siger mig, at den kiære Ungdom fornøede sig paa Ballet inden Skibsborde, og befandt sig, som alle paa Tøyen, vel. Hverken fra min lille Maja eller nogen anden fra^{paa} Tøyen fik jeg noget, som jeg dog havde ventet, med den unge Munthe, der Løverdagaften kom derfra Byen, og havde været der.

Mandag 8de Munthe var reyst, og vi sadd' i Tusmørket i god Roe, min Koren, jeg og de Smaae, da 4 Fruentimmer paa engang styrtede ind af Dørren. Det var Mad: Giørup, Frøken Keilhau, Jomfrue Antze og Heyde, som bragte mig Hilsener fra min Rikke og Plogstad. Hun var paa Hiemveyen, og de andre fulgte hende, da de havde drukket Thee og spiist Smørrebrød her. Siden kom vi i vort Lag igien, og efter at Børnene og alle var til Roe, sad' endnu vi to Gamle med hver sin Bog til Kl: var slaget 11. Saaledes gik den velsignede 7de Octbr den Gang, og saa roelig gaae den ofte!

[107] Jeg har nu faaet fra Brummer den første Deel af Lafontaines *Testament*, og finder jeg saavel denne, som *die beiden Braute*, der desværre endnu er ufuldendt, nogle af de fortrinligste blandt denne Forfatters talrige Arbeyder. Hvilket fornøyeligt Arbeyde det vilde være mig at oversætte disse, om jeg ikke var vis paa, de allerede vare omplantede, eller dog, snart bleve det, paa dansk Grund. Maatte de kun ikke falde i en alt for ussel Oversætters Hænder, som har været Tilfældet med de fleste af denne underholdende i saa mange Henseender sieldne Romanskrivers Arbeyder.

Tirsdag 9de Min Koren staaer nu færdig at forlade mig for 14 lange Dage, og i denne hele Maaned bliver han neppe 4 Dage hiemme. Jeg er saa lidt vant til at undvære ham saa længe ad Gangen, og det underligste er, at vide ham kun et Par Mile borte, og dog ikke see ham. Gud lade ham komme frisk og munter tilbage som han reyser! Han har taget et godt Læseforraad med sig for de lange Aftener. Hertel har nu ogsaa været borte i 8 Dage – og saa gaaer det bestandig.

I Aftes bleve vi her alle lidt underlige tilmode. Jeg sad i Dagligstuen, Kl: var lidt over 5, ganske ene, og foer i Veyret ved et stærkt Bulder, som om en heel Mængde Mennesker havde styrtet ned over Contoirtrappen. Min Koren kom og

spurgte mig, om jeg var bleven forskrækket? Lidt efter kom Lunde, som «bleeg er fød» endnu blegere end sædvanlig. Oven paa havde Stole og Borde og alt bevæget sig. Mere og mindre har alle i Huset og hvem vi taler med, fornummet denne Jordrystelse, som muelig paa andre Stæder har været stærkere. Gud give kun ikke skadebringende. I Morgen har jeg tænkt mig til Plogstad.

Torsdag 11te «Hold vel paa Gulen i Dag!» sagde jeg i Gaar til Aslak, da jeg steg i Kariolen. «Thi, blev jeg ved, jeg drømte i Nat han løb ud og splittede min nye Slæde i tusind Stykker.» Det betydede nok ikke andet, gienmælede Aslak, end at han var saa desperat at faae fat paa, saa jeg løb efter ham en heel Time.» Stort andet betydede det nok ikke heller. Vel blev Gulen lidt frisk da vi kom henimod Plogstad, hvor en Mængde Arbeydere anlagde en nye Vey, og vi maatte giøre adskillige Svinginger, hvorved den kunsterfarne Kiøresvend havde al sin Opmærksomhed fornøden, men jeg sad temmelig roelig. Da vi kom til et Sted, hvor efter vor Formening Fogdens Tione (Tørrehus) skulde staae, saa vi en afbrændt Plads fuld af Aske, og hørte, at min gode [108] Rikke havde mistet alt sit Hør, som skulde været tørret der. Et for saa vidt føleligt Tab, at disse for et Huus saa nødvendige Ting ikke strax ere at faae. Og saa er i disse Tider ethvert Tab dobbelt og firedobbelt. – Rikkemoer var taalelig frisk, og Fogden ret munter de Øyeblik jeg saa ham, som var netop ved Spisebordet. Han træller i Ordets egentligste Forstand, og de stræber omkap hver i sit Fag hun og han, det veed Gud. Et Fogde-Embede er vel et af de utaknemmeligste og ubehageligste paa Guds Jord. Giid disse sieldne Mennesker havde det lidt mere efter Fortiæneste, lidt mere til Opmuntring for det ved saa mange haarde Stød nedtrykte Sind. – Wilhelm er saa velsignet, saa vakker og saa god. Jeg maatte tage tidlig derfra for at komme over det slemme lange Field mens det var lyst, og slap <...> netop over det før Mørket faldt paa. Kl: 7 var jeg herhjemme, men fandt intet fra Tøyen, og venter det endnu, da Budet dog vel maae komme i Eftermiddag.

Fredag 12te Det kom, men fra Tøyen ikke et eneste Ord, hvad dog nok var Budets og ikke Eders Skyld, mine Elskede. Men jeg blev dog saa mismodig, og blev det endnu mere, da jeg i Aftes med Posten fik et lille Brev fra Jes, hvori han ikke nævner Tøyen, men siger at han ikke selv er ret frisk, og mælder mig, at Ernst Jessen er gaaet til sin gode Fader i Himmelen. Den vakkre raske Gut! Han

laae i Blodgang, da jeg var paa Tøyen, men var uden Fare og i fuld Bædring, sagde de, inden jeg reyste. Han skal være død af Koldbrand i Maven, dog vist en en Følge af den skrækkelige Sygdom. Gud trøste hans stakkels Moder! han er vel faren.

Ingen af Eder, mine Dyrebare, vil undres over, at jeg blev inderlig bekymret, og alle bleve de det med mig. Hverken min Koren eller den gode Hertel var hiemme, og saa er jeg altid reent raadløs[.] Dog besluttede jeg, at lade lille Ole gaae ind tidlig i Morges, og da han hørte i hvad Ærinde han skulde gaae, vilde han ikke blive til i Dag, men gik strax. «Det er saa lyst om Døg Natten nu som om Dagen» sagde han, «jeg gaaer nok, og skal være her igien i det seneste Løverdags Morgen tidlig» – Nu er han der vist.

[109] Gud give jeg ogsaa var der, og saae hvordan det var, eller at det var i Morgen ved denne Tiid, og Ole var her igien med gode Tidender! Hertel, som kom uventet en Stund efter at han var borte, vilde nok ligesom smaaeskiænde paa min Bekymring. Men han havde ikke Hierte til det, og tænkte vist i Stilhed paa de to forrige Høster, den skrækkelige, 1808, og i Fjor, da vi vare saa nær ved at miste vor Maria. O, Algode, er det din Villie, da lad mig ikke opleve flere saadanne Dage! Dog, hvor let glæmtes de, da hun igien vendte tilbage fra Graven i vore Arme. Glæmtes? Ney, de glæmtes og glæmmes ikke[.] Med vemodsfuld Glæde og hiertelig Taknemmelighed mindes de –

Jeg fik endnu et lille vennehuldt Brev fra *Munken Edvard*, som han underskrev sig, og et overmaade langt fra Aessor Ekholms, hvori deres Hierters Udbrud er umiskiendeligt. Ekholm fortæller om de sørgelige Begivenheder i Sverrig kun hvad vi veed. Han vilde giærne faae os og sig selv til at troe der intet voldsomt var foretaget mod vor dyrebare Christians Liv, han frygter for meget for, mærker man, at denne skrækkelige Udaad skal kaste en fæl, forhadet Skygge paa hans Nation. Men i den Tænkendes Øyne vil den aldrig kunde det. Naar var Adel og Nation det samme? Og hvor var den det mindre, end i det arme Sverrig? Han taler flygtigt om den nye Thronfølger og de Forventninger, han bringer. Jeg undres ikke over hans Tilbageholdenhed. «Det brændte Barn vogter sig for Ilden» siger Ordsproget. I øvrigt lader det som hans huslige Omstændigheder ere paa en god Fod, og det glæder mig meget. Hans fromme Jenny skriver saa huldt

og blidt. Giid hun maae finde fuld Erstatning for alt hvad hun har lidt.

Løverd 13. Endnu ingen Ole, og Kl: er 9. Det stakkels Hierte banker saa uroeligt, og jeg kan ikke glæde mig over «den liflige Sol, som hele Jorden fryder» og som i Dag skulde fryde mig dobbelt, da den spaaer mig min Rikkes Komme. «Bliver Veyret godt paa Løverdag» sagde hun, «seer du mig nok paa Hovind» – Men stille Roe maae bane Glæden Vey. Ikke engang skrive til min elskede, egen Maja C: kan jeg – jeg kan ingenting. Gud, og naar jeg nu tænker paa, da Jes var i Kbhn, og jeg vidste han laae i Nærvefeber, og den ubarmhiertige Biltzing lod mig svæve i <den> skrækkeligste Uvished engang i 3 Uger. Den Gang var heller ikke <mit> <...>ⁿ¹²

[110] *Kl 2 1/2* Gud skee Lov, denne lille mørke Skye forsvandt, og Solen skinner igien. Ole bragte lutter gode Tidender, Jes angrer sin Ubetænksomhed at tale om sin Upasselighed, som var en hastig Overgang. Maja er vreed, meget vreed paa ham, fordi han kunde nænne, siger hun, at bedrøve Moer, som han veed, tager sig alting saa nær. Men det er just Sagen, min Maria, at han ikke, den flygtige Yngling, kan giøre sig noget ret Begreb herom, skjøndt han vist i Grunden saa nødig bedrøver eller foruroeliger mig, som Du. Men af det gladeste Hierte tilgiver jeg ham denne korte Uroe, som han saa bitterlig bebreyder sig selv, han har foraarsaget mig, og takker den Algode, at han er frisk, og at alt er vel derinde.

Imens det saaledes klarede op i mit Inderste, er det blevet sort og mørkt i Luften. Just som vi glædede os til det herlige Loeveyr, som de her, ikke saa urigtig, kalder det, blev Himlen overtrukket som med et mørkegraat Slør, store Regndraaber faldt, og en stærk Storm vaagnede pludselig. Denne vedvarer endnu, Mørket ligesaa, men det regner ikke. Ingen Foged eller Rikke er kommet, kommer nu vist heller ikke. Længere nytter det ey at vente, da alle længes tilbords. Rikke maae vel være bleven syg. Denne feylslagne Forventning er atter en lille Skye paa min Himmel. Og selv den blideste Junidag er jo ikke frie for Skyer, saa lidt som det lykkeligste Liv for mørke Timer og Dage.

Solner er her. Walbohm var her; han kom fra Capit: Waager, som nok ikke har mange Øyeblik tilbage at leve og lide i. Hans Smerter skal være utroelige, hans eneste Haab og Ønske Døden. Gud opfylde det blidt og snart!

Søndag 14de Vinterdagen. Ogsaa har det frosset i Nat for første Gang

alvorligt. Det er for koldt at gaae i Kirke. Lille Mørk, som nu gik herfra, forbød mig det. Min gode Rikke har ladet mig hilse, at hun kommer hid i Eftermiddag.

Mand:15de Hun havde fulgt sin Fut tilveye, og kom hid med sin Rasmus og Jomfr: Heyde. Det var ikke mange Timer vi kunde glæde os sammen, dog blev hun her til Kl: over 8, og kiørte hiem i deyligt, men koldt Maanskin, og det de tre allene. Heyde var <K><...>ⁿ¹³

[111] *Tirsdag 16de* I Aftes da vi sadde rundt om Bordet med hver sit Arbeyde, tog det saa haardt i Dørren, at vi fore i Veyret. Det var Waagers Tiæner, som skulde mælde os sin Herres Død. Nu vil den snurrige Hertel endelig, jeg skal tage i Condolations Visit til Fruen. Reent ud afslaaet ham det har jeg ikke. Vi faaer nu see. Var det til en virkelig høyt bedrøvet Enke, skulde jeg ikke lade mig erindre, mindre bede om at tage til hende, men det er, og kan i slet ingen Henseende være Tilfældet med Frue Waager. Om hun end havde elsket ham – jeg forudsætter hun kan elske – saa maatte dog hans langvarige ulægelige Smerter, Tanken om, at han nu hviler fra disse, være hende Trøst og Beroeligelse –

At Rygtet alt har givet den salig Herre en Eftermand, vil vi ikke tale om, det torde dog nok kun være et Rygte.

I Dag er der gaaet Hest ind efter min Jes og Maja. Ved denne Tiid i Morgenaften har jeg dem her med Guds Hielp i god Behold.

Onsdag 17de (min 23de Aars Bryllupsdag) I lang Tiid har jeg været befriet for den fæle Mathed, der engang nesten var min daglige Giæst; men i Gaar mod Aftenen kom den ret vældig igien. Mine Øyne vare ogsaa meget usle, og med alt dette fulgte en Ængstelse, en Hiertebanken, som var værre end det øvrige. Det er saa underlig med denne Mathed, den jager alt Blodet til Hiertet, og Taarene med; thi ingen er istand til at trænge sig til Øynene, i hvor giærne jeg ønskede denne Lindring. Før Kl: 10 gik jeg tilsengs, og havde en roelig Nat, men er dog ikke aldeles brav i Dag. Imidlertiid er Sindet lettere – jeg venter jo mine Børn i Aften – og det er Hovedsagen[.] Der gaaer i disse Dage saa mange Ting om i mit Hoved. Da jeg skrev til min Jes, og tænkte paa, at det var det *sidste* Brev jeg skrev til ham i hans hidtilværende Stilling, at jeg nu ingen af Børnene havde mere i Byen som der glædede sig til min Komme som jeg til at see dem, o da faldt det

tungt paa min Hierte –

Imens jeg nu sidst var paa Tøyen var der Examen paa Skolen. Hver Gang der blev talt noget herom, var der en smertelig Berørelse ved de, ak, aldrig aldrig lægte Saar. Min ømme sønlige Rasmussen følte det, det saae jeg, og afbrød denne Materie saa snart han kunde. <...>ⁿ¹⁴_[112] disse Høstdage paatrænger sig mig saa mangen bitter Erindring. I Dag 2 Aar skrev min Sally fra Tøyen og sluttede med det Ønske: «Gud lade mig mange mange Gange med Glæde opleve denne kiære Dag, de beste Forældres Foreningsdag og lykønske dem til den» – og det blev den sidste Gang –

Jeg tør ikke, og troer, jeg bør ikke, gaae til hendes og Vilhelms Slumrested i Dag. Det er koldt, og jeg har ikke været der siden i Søndags med min Rikke og mine sidste Blomster. Krandsen var nedblæst som hang over den, der forener deres Navne. De halvudsprungne Roser og Nelliker hang hendøeende, visnende. Jeg tog nogle Knopper med og satte i Vand; men de lever neppe op mere. Ogsaa de dør i deres Vaar. Hele Naturen hendør nu med hver Dag. Vinden pidsker de tørre Løv ind paa mit Vindue, de enkelte, som ere tilbage paa mit kiære Træ. Snart kan jeg tælle de det har igien. Men *det* er i Naturens Orden –

Torsdag 18^{den}n15 (Kl: 4) Nu er jeg først staaet op, mine Elskede! Og I kan troe, jeg kunde endda behøvet at ligge længere. Hovedpine og alt hvad der hedder Pine, kommer vel stedse ubeleiligt, dog kan ogsaa det være meer og mindre. Men i Dag kom den saa forskrækkelig utilpas[.] Tænk, i de hiemkomne Barn skulde jeg glæde mig, og skulde glædet Eder, alle I Velsignede, ved Meddelelsen af denne og *al* min Glæde. Ja, hvor deyligt den endtes, den 23de Aars Bryllupsdag! Først kom lille Grethe Keilhau med et Brev og en Pakke til mig, som hendes Tabitus (Fabritius) havde sendt op, og begge Deelee var fra de hulde Døttrene mine dernede. Det var dog engang igien et ægte *Mallabrev*, fuldt af Liv og Aand, som jeg i gamle Dage var vant til det fra den Haand. Jo, jo, «Ave er god naar den kommer i Tide» – Tak, I Elskede, hiertensmoderlig Tak for det velsignede Brev, og dernest for den nydelige, nydeligste af alle Kraver jeg har seet. Den skal jeg prunke med paa min Thrinas Høytidsdag. Og seer Du, min Katty, kom den ikke til den 27de Julj, som var dens Bestemmelse, saa kom den til den 17de Octbr, vel

en af mit Livs vigtigste og lykkeligste Dage.

Saa Kl: 7 kom da Barna, sunde, muntre, gode og lykkelige – og ^[113] hvad havde ikke de for mange hærlige Sager, Bøger og Breve! Lotta- og Maja-Breve, og fra Sønnen Rasmussen, og fra Slotspræsten og *omfrem* de mange mundtlige Hilsener – Foruden al den Æmhed og Kiærlighed der nu strømmede fra disse Breve og Børnenes Læber ind i mit Hierte, og ligesom vuggede det i en qvægende Slummer, aabnedes der ogsaa en Udsigt til fjærne Qvægelser i min Rasmussens Brev –

Saa det nu er vist og upaatvivleligt, Norge faaer et Universitet, og vi faaer vore Elskede igien! Der opsteg en Tvivl i min Siæl – Mine kbnske Døttre, som det saa nær angaaer, og som veed hvor nær det angaaer mig, skriver intet herom. Vilde de maaskee have det altsammen nøyere bestemt, inden de glædede deres Moer Koren, at hendes Glæde kunde være fuldkommen?

Fredag 19de Længere torde jeg ikke skrive i Aftes. I Dag har jeg været lidt tidligere oppe end sædvanlig, endskiøndt jeg troede, det aldrig var bleven Dag, og endnu kan man giærne tage det for Skumring. De ægte Octbr Dage ere nu begyndte med Regn og Slud. I Gaar toge de sin Begyndelse, ligesom vor Herre havde ventet paa, jeg først skulde faae *alt mit Korn* godt i Huus. Det sidste paa Marken kom ind i Tirsdags. Fulde ere alle Lader, og «bag mangan Gaar en Hæsse staaer» – Det var den rigeste Høst i mange Aar.

Alt mit Koren er dog ikke i Huus, i det mindste ikke i *mit Huus*[.] Endnu fattes det Væsentligste, vort Hoved og vor *Husbaand* (saa vil Rahbek det skal skrives. Betydningen er skøn: Husets Baand) men saa har han dog ingen lang Vey, og ingen Forretninger under den vaade Himmel. Mueligt var det, vi kunde faae ham hiem i Dag. Men «det maae De dog slet ikke sætte Dem vist i Hovedet» siger den tænksomme Hertel, som veed hvor let noget saadant gaaer ind, og hvor vanskeligt det gaaer ud igien af mit Hoved. «Hvordan det er i Dag med dette Hoved?» – Tak som efterspørg! Ret brav. Dog fornæmmer jeg nok, det vil behandles varligen.

Et kiærligt vennehuldt Brev i Aftes igien fra min ædle Maja C: – og et – Gud veed hvorfra^{dan} det er kommet fra London hid – fra min kiære Sally. Det kom i Posten, og som det synes fra Christ: Formodentlig er det kommet med

Skibsleylighed – ja, det er jo ogsaa den eneste Maade det kunde komme paa. Hun nævner slet ikke med hvem det er sendt, altsaa har Broder Diderich vist ikke bragt det. Men ^[114]ligemeget, nok jeg har det, og seer, at det søde Barn nu er langt bædre tilfreds, end i Begyndelsen. Egentlig er det Svar paa det jeg skrev i Sommer i Majasdal, og dateret 7de f. M: altsaa over 5 Uger gl; men yngre kan man ikke vente dem, desværre! og hvor længe maae det kiære Barn ikke vente efter noget fra sine bortfjærnedede Elskede. O vidste jeg nu at faae et Brev til hende, hvor skulde jeg glæde hendes Siæl med de blide Udsigter til Gienforening med sine Barndoms, sit hele Livs dyrebareste Veninder, med vor ædle eneste Treschow – Men nu er Bergh borte, med ham 2 lange Breve fra mig til Dig, elskede Pige – Gud give Du havde dem alt! men Gud give de tillige havde forkyndt Dig dette vort Haab – O hvor sielden gives en saadan Anledning til at glæde sine Venner!

Endnu engang, beste Rasmussen! Tak at De saa brat greb, saa iilsom meddelede mig den ^{ønskede} Tiende! Et nyt (skiøndt overflødig) Beviis paa det ligesaa vennehulde, broder- som sønlige Sind. O hvor er det en skøn Sandhed, at Livets Goder først ved Meddelelse ret føles og fattes. Hvordan var det mueligt, at glæde sig allene?

Løvedag 20de Kl: var over 11 i Nat, jeg havde alt lagt en god Stund ved min Linas Side, da hørte jeg Hundeglam, hørte det kiøre, banke paa Dørren, og denne blive oplukket. «Skulde det være mueligt det var Koren, i denne bælmørke, vaade Nat?» – og det var ham[.] Længselen efter det kiære Hiem trodser Regn og Mørke, og munter og frisk stod han nu ved Sengen, og vilde lægge sig i et andet Værelse for ikke at forstyrre sin søde slumrende Lina. Men Maja, som endnu sad oppe og skrev til sin Kista, hørte sin Faders Komme og var snart i hans Arme. Hun vilde slet ikke han maatte forlade Moer, og bar med megen Møye sin Lina, som slet ikke vaagnede, indsvøbt det bedste hun kunde, ind paa Jomfruekammeret, hvor den lille Syvsover i Morges saae sig om med stoer Forundring, uden at kunde begribe, hvordan hun var kommet af Moders Kammer og Seng derind.

Og nu har jeg dem da engang igien alle samlede omkring mig, de Elskede. O,

kunde jeg altid have dem saadan hos og om mig! Eller var^{er} det maaskee et paa denne Klode uopfyldeligt Ønske? Uden at gruble herover, vil jeg gribe og holde fast ^[115] paa Glæden og nyde den med et takfuldt Hierte –

Lunde tog nu til Byen med Pakker og Breve, og i Dag venter jeg atter at høre lidt fra det kiære Tøyen. Vor kiære President har i nogen Tiid ikke været saa ganske vel. Høsten medfører giærne altid smaae Ubehageligheder og Skranterier for den før ikke stærke. Gud give han nu maatte være brav!

Paa Oppen flyder vist i Dag mange bittre Taare. Keilhaus ældste Barn, en halvanden Aars gl: Dreng, som er død af den fæle Blodgang, bliver begravet i Dag. Moderen er endnu saa svag efter sin anden Barselseng. Stakkels unge Kone, Gud styrke hende!

Søndag 21de Min Koren, Jes og Maja var i Kirken. Jeg har skrevet og læst alt til nu, det mørkner, og nu er Frøken Keilhau og Jomfrue Antze her. Fra Tøyen fik Maria Brev fra Kistamoer. Presidenten er færm, og taget til Hedemarken, hvorfra han maaskee paa Hiemtouren, kommer herindom. Et vennehuldt Brev fra Frue Bergh og en d^o Sæddel fra Slotspræstinden, var alt hvad Byebudet bragte mig.

I Morgen forlader atter min Koren mig for 8 Dage. Han tilligemed Jes og Hertel var buden til Waagers Begravelse i Morgen. Men Forretninger gaaer for alt. De andre tager did.

Mandag 22de (Eftermid) Nu er vel Waager nedlagt til Hvile. Mange Taare troer jeg ikke vil bedugge hans Grav. Men lad ham hvile i Fred! Længe før det var lyst, stod min Koren op i Dag. Hans Skyds var tilsagt til Kl: 6. Efter han var gaaet ned, faldt jeg i en uroelig Slummer, hvori jeg drømte saa meget om Dig, dyrebare Maja C: at Du var hos mig, og Jomfrue Ravert med Dig; men jeg var saa søvnig, og Du bad mig blive liggende. Siden – jeg kan ikke glæmme, hvor fælt det var – forekom det mig, som om to stærke Hænder holdt mine saa jeg ikke var istand til at røre mig, kunde ikke faae nogen Lyd frem, det var som Hiertet skulde briste, og da det var forbi og jeg kom rigtig til mig selv laae jeg i en mat Sveed og havde i lang Tiid ikke Kræfter til at staae op. Jeg har oftere i senere Aar følt denne skrækkelige ængstlige Tilintetgiørelse af al Kraft (hvortil jeg hellere vil bruge det

tydske Ord Alpendruck, end det styggere klingende danske) men paa dette Sæt og Viis aldrig. Jeg saae saa tydelig de stærke [116] Hænder, og synes jeg seer dem endnu. Før følte jeg kun, men saae aldrig noget. Det er overalt en underlig Tilstand mellem Soven og Vaagen, mellem Liv og Død. Giid jeg aldrig kom i den oftere!

Tirsdag 23de Jeg sad ganske ene i Aftes bag mit Lyseskiærm og læste. Børnene vare alt gangne op, da der blev en Banken paa alle Dørrerne, en Hundegiøen og en Støy, saa jeg foer høyt i Veyret. Dog beroeligede jeg mig, og var vis paa, det ikke kunde være andre end Jes og Hertel. Men hvem skulde ogsaa saa seent og i et saadant Veyr ventet vor gode President? dog var det ham, hviid af den første i Vinter faldne Snee, vaad og forfrossen. Dog var hans stakkels Andreas det endnu mere. Vi fore med dem begge det bedste vi kunde, og det er snart giort at giøre Presidenten det tilpas. En Stund efter kom de hiem fra Graverøllet, meget vaadere og ilde tilredte end Presidenten. De havde haft det fæle Veyr lige imod sig. Ja det er fælt i den egentligste Forstand for alle, som skal ud. Sneen har vedvaret hele Natten, og vedvarer endnu. Jeg tænker nok, Fader Bull slaaer sig til Roe her i Dag over.

«Var Frue Waager meget bedrøvet?» spurgte vi Hertel. «Pyt» svarede han, «bedrøvet? det veed jeg vist. Walbohm fik sagtens ikke Lov at reyse med til Kirken, fordi Fruen ikke befandt sig vel; men siden efter saae jeg ikke andet end at hun var som aldrig nogen Mand var begravet» – Jes svarede paa Marias Spørgsmaal: «Sørger Frue Waager meget? «Ja kors, hun var kulsort fra Hoved til Fod» – Aa ney, jeg kan ^{heller} ikke forestille mig Sorgen saa stærk, om jeg endog aldrig saa meget søger at sætte mig i hendes Sted –

Nu spiller Presidenten og Hertel Piqvet – det er Eftermiddag, og et saa afskyeligt Veyr, at man gruer for at see ud. Stakkels min Koren, skal han til Næss i Dag! Dog mener jeg, han bliver hiemme til i Morgen, især naar han træffer saa kiært Besøg.

Det har kostet os Overtalelse nok, at faae Din ilende Lawsonmand til at bie, beste Lotta; men Du takker mig Ære og godt fordi jeg ikke lod ham faae Lov at reyse i dette Hundevейr – Giør Du ikke?

[107] ⁿ¹⁶ *Onsdag 24de* Siden Kl: 4 i Morges har Huset været i Bevægelse. Jeg tog Afskeed med vor gode President i Aftes, da han vilde og maatte saa tidlig ud, og Kl 5 1/2 reyste han rigtig, min Koren en Time senere, og det min Troe i Slæde. Det har frossen stærkt i Nat; men det skulde være underligt, om denne Snee laae til Løverdag, saa Skriveren kom tilbage med samme Eqvipage. Han er ellers en Giæk, den selv⟨s⟩amme Skriver, efter at kiøre i Slæde, og det er da vel de Fleste. Man kommer saa let og trygt afsted. Men paa Kongeveyen er det dog vist godt Hiulføre, og da Veyret er klart og deyligt, har nok Fatter Bull været inde til Middag, som han saa giærne vilde være.

Min Jes har i Dag begyndt sit Læreembede med Systrene sine, som jeg tænker og haaber, skal blive dem alle til Gavn og Glæde. Ellers spinder nu ogsaa Lina, for det meste sin Teen fuld om Dagen, og det sandelig saa peent Garn, som var hun en øvet Spinderske. Men for hende gaaer alting hurtigt og godt fra Haanden, og heller ikke er hun, som i den Alder er almindeligt, ustadig, men meget vedholdende i hvad hun tager sig for. Dog, det har hendes Systre ogsaa været. Hvor det qvæger mit Hierte at see dem saadan, glade, sunde og gode beskiaeftiget omkring mig!

Løverd: 27de Hvad skal jeg da vel sige Eder, I Elskede, om disse lykkelige eensformige Dage? Jo, det, at jeg med Torsdagsposten fik et lille kiærligt Brev fra Maja mi, og et langt d^o fra de kbhnske Døttre. Hvor forventningsfuld jeg aabnede det, hvor vis jeg var paa, at det vilde bekræfte vort glade Haab – Men ney, ikke et Ord herom, intet som kunde sigte dertil. Hvad skal jeg nu troe? at det var «et Glimt af Haab som Ønsket tændte, som svandt i Virkeligheds Nat» – Jeg vil forsøge paa, intet at troe eller haabe, denne hele Sag angaaende, om det kun vil lykkes mig. Thi at I, Norges og mine Døttre, skulde have disse Udsigter saa nær for Øyne, og kunde dølge mig dem, om I end vilde det, for at overraske mig des mere – ney, det er umueligt. Dog maae dette være nok om en Ting som jeg jo hverken vil troe eller haabe paa –

Det var saa uventet det kiære lange Brev, da jeg nyelig før var bleven glædet med et. Gud signe Eder, I dyrebare Alle, for det Alt!

Onsdag Aften kom Lunde fra Byen, og med ham fik jeg et lille sønnevenligt

Brev fra min Rasmussen, og et langt – det første i lang Tiid ^[108] fra min snilde Kista. Lottamoer var saa bedrøvet fordi hendes Lawsonmand var ude i det onde Veyr, at hun ey kunde skrive meer end en lille Sæddel, som bar Præg af Mismod og Tandpine.

Det tiæner Eder fremdeles til Underretning, at min Koren, som jeg først ventede hiem i Aften, kom i Aftes i Slæde, som han drog bort. Om vi i Morgen kan age saaledes til Nannestad, er neppe rimeligt, og saa veed Gud, hvordan vi kommer did.

«Om det da er saa nødvendigt?» Ja, for saa vidt, at jeg nødig vilde afslaae disse gode Folk hvad de saa hiertelig beder om. Deres eneste Datter, Elsemoer, skal i Morgen staae til Confirmation. Da min Maja stod, kom de hid, selv den frygtsomme Mutter Bierk, i Vaar-Førefaldet, som var langt værre end dette og det maae giengieldes. Blev kun Veyret som det er i Dag det er saa vaarligt, Tagene drypper, Sneen falder løsnet og buldrende ned, Solen skinner varmt og Fuglene qviddrer. De smaae Stakler troer sig nok hentryllet over den barske Vinter, men vil alt for snart see det korte Blændværk forsvinde. Vel dem, som ingen Hukommelse har for skuffet Haab! Enhver saadan Dag overgiver de dem paa nye i al Tryghed den *konstlede* Vaardags Glæder, og saaledes drømmer de sig over i den *virkelige*, uden at erindre de bittre Melletrum.

Jeg har i disse Dage giennemlæst *malerische Wanderungen durch Kurland* af Schlippenbach, som min Maja C: efter sin vennehulde Skik har sendt mig (en Geburtsdagsgave af hendes og vor Egerven) Den har interesseret mig meget, og har mange deylige hierteopløftende Stæder. Blotte Landskabs Malerier, det være sig med Pennen eller Penslen, og ført af den mesterligste Haand, trætter tilsidst Aand og Øye, naar intet levende Væsen opliver dem; men det er ikke Tilfældet her. Deels er det Hele giennemvævet med saa mange interessante Anecdoter, deels med Anmærkninger, der ligesom har paatrengt sig Forfatterens for alt Skjønt og Ædelt aabne Hierte.

Efter dette er jeg ligesom lidt undseelig ved at fortælle Eder, mine Elskede, at jeg har ødt flere Timer til – skjøndt den aller flygtigste – Giennemlæsning af nogle Piecer jeg, forblindet af prægtige Titler, leyede af Sr Hartman og tog med mig fra Byen. Men jeg kan sielden ^[109] bortlægge en Bog, naar jeg har begyndt

paa den, uden at have i det mindste giennembladdret den. Siden angrer jeg den spildte Tiid. Men lod jeg være, angrede jeg vel ogsaa det, og tænkte: der kunde dog være eet og andet som fortiente at bemærkes, og <e>r det ikke ogsaa Tilfældet med Bøger som med Mennesker, at der <si>elden gives nogen eller noget saa slet, som det ikke lønner Umagen <a>t udstudere for at finde den bædre Side?

Tirsdag 30te Det var et hæsligt Veyr i Søndags. Længe delibrerte man om det gik an at tage Slæde, da det havde regnet og regnede. De fleste <S>temmer vare imod Slædekiørslen, og sukkende satte jeg mig i min, Ma<j>a og Telja i sin Kariol. Jes var længe i Forveyen til Hest. Koren kunde ikke blive med, da han skulde ud saa tidlig Mandag. Hertel <v>ar lidt upasselig, og overalt kan de begge være lede og kiede af Reyser, og glade i hver Times Roe der undes dem. Derfor fristede jeg dem ikke, i hvor giærne jeg baade for min egen og de gode Bier<c>hes Skyld havde havt dem med.

Men hvor vi angrede, da vi kom ud over Hovind Eyendomme, at vi ikke <t>oge Slæder. Det var bædre Føre, det saae vi, end man efter Aarstiden kunde vente det, og des tungere gik naturligviis Hiulene. De stakkels Heste, som kunde havt det saa let, leed meest ved det. Vi tabte kun Behageligheden af at komme hurtigere frem; nu gik det Fod for Fod, <o>g Taageregnen fik ret Tiid til at sætte Prøve paa, hvor tætte vore Rey<s>eklæder vare. En halv Miil herfra mødte vi en af Fogdens Contoirfolk, som glead saa net hen over Sneen i sin Slæde, og fortalte: at det alt blev bædre og bædre op over Moerne, NB: Vinterføret. Han lovede at tage herindom, og bede dem sende os Slæder Mandag. (Vi skulde alle blive der om Natten) og det var da nogen Trøst. Det er desuden mit Princip, at tage saadanne Besværligheder fra den letteste Side, istæden for at gjøre dem tungere ved unyttige Klager. Nesten 4 Timer vare vi paa de halvanden Miil, og til Slutningen regnede det ret ordentligt. Underlig blev jeg tilmode da lille Gina, just som i fordum (ak! for os alle de lykkelige) Tider, kom ud og tog imod os. Vi bleve qvægede med deylig Chocolate og andre gode Ting strax vi kom, og behøvede det ret ogsaa, da Kirketiænensten ikke fik Ende før Kl: 3, og vi vare kolde og vaade. Gamborg, <s>om ogsaa havde havt Confirmation, var bleven færdig i en Snup – han [110] river alt saadant fra sig som ingen Ting – og kom strax efter os,

tilligemed sin Kone, som jeg saae for første Gang, en ret manerlig og vederheftig Præstekone. De øvrige Indbudne vare alle i Kirken, hvor vi ogsaa gjerne vilde været, vare vi komne tidligere, og fulgte hiem med den gode Fader og Moder Bierk, der hiertelig rørte omfavnede det eneste elskede Barn og hverandre, og saa begge paa engang deres Yndling. Ingen Plante er nogensinde ømmer^e opelsket i Kiærligheds Skiød end denne lille Pige, hvis hele Væsen ogsaa bærer Præg af og aander Fromhed og Kiærlighed. Smuk er hun ikke, og dog falder det ingen ind, hun kunde behøve at være smukkere, eller at hun ikke er det.

Selskabet bestod foruden os af Bøygdens Folk: Gamborgs, Capitayn Wærners, Hiortes, Frue Berg, og Lehnsmand Rises. Blandt disse er, naar jeg undtager Frue Hiort og Wærner, ingen der interesserer mig synderligt. Den arme Hiort var saa stille, saae saa daarlig ud. Dog vaasede han om Aftenen endeel med Jes, og fortalte ham blandt andre forunderlige Ting, at han for noget siden havde mødt 16, skriver og siger sexten Vognlæs med smukke Piger. Der skulde det, bandede Gamborg, været herligt at agere Kudsk, og Jes forsikrede, han heller ikke vilde ladet sig prygle til det. – De fleste bleve der, som vi, om Natten da det var bælmørkt, og de troefastmenende giæstfrie Mennesker ikke tillod nogen at tage bort, som kunde blive. Blandt de som ikke kunde var Frue Wærner, som har en lille Dreng ved Brystet. Rises, som ingen lang eller slem Vey havde, toge ogsaa, skiøndt seent, hiem. Der var for ingen af os nogen Tilbagereyse at tænke paa før vi havde spiist til Middag og drukket Caffé i Gaar, og endda slap vi ikke uden efter tapper Modstand. Skiøndt Nannestad er et af de Stæder, hvor min Maria trives grumme godt, ilede hun dog hiem i Gaar. Det var hendes Fødselsdag (den 16de) og den kunde hun ikke ret helligholde uden her hiemme blandt *alle* Sine. At hendes kiære Fader var borte, gik hende nær, men kunde ey forandres. Jeg gav hende zum Angebinde Jauffrets paa tydsk oversatte Idyller og Fortællinger og den nye Udgave af ^{og gamle} Tullins Digte. – Lina og Kaja mødte os, styrede nok saa stadseligt af Lunde og Gryner, efter Hertels Foranstaltning. Han er Gud skee Lov frisk igien, og i Dag atter borte –

Og er da nu endelig dette lange Hefte, nesten ogsaa Maaneden, tilende, ikke, frygter jeg, til stoer Trøst og Opbyggelse for Eder, Elskede!

[November]

[111] *November.*

Torsdag 1ste Den begynder mørk og vredladen, denne sørgelige Maaned. O at den og den neste, i det mindste den første Halvdeel af den, var forbi! Naar jeg tænker paa min Siæleangst i Dag 2 Aar, da jeg ventede Bud fra Hertel, og hvor roelig jeg blev da intet kom den Dag, og siden min hvileløse Uroe, alt til Dødsbudskabet forvandlede den i den skrækkeligste Vished, da banker det arme Hierte saa heftigt, at jeg ikke veed hvor jeg vil hen. Og hvor jeg er, og hvad jeg foretager mig, kommer disse ængstelige Tanker og blander sig i Alt. Til Eder, I Elskede, maae jeg klage det. Naar I læser disse Klager, glæder I Eder over, at der allerede er saa meget af denne Tiid forgangen for Eders Moer Koren. Men udlod jeg mig nu for de Gode omkring mig, leed ogsaa de, og leed dobbelt, baade med mig, og ved at tilbagekalde de bittre Minder alt for levende. Ney, det nænner jeg ikke. Hellere vil jeg bortfjerne fra og for dem alt hvad der kunde vække dem, og takke Gud, fordi de ingen *moderlig* Hukommelse har. Dette afskyelige Veyr bidrager ogsaa sit til Sindets Nedtyngelse. Her ved Vinduet er det saa mørkt som det skulde være Aften, jeg seer neppe hvad jeg skriver, og det bliver neppe anderledes i Dag. – I Gaar havde jeg ogsaa en ret slem Dag. De pleyer altid giøre Slagtingen (Dræbningen mener jeg) fra sig om Natten, og naar jeg kan undgaae det, ligger jeg ikke giærne hiemme den Nat. Det kunde jeg ikke i Gaar, og sov lidet; men værre blev jeg tilmode da jeg kom op, og de endnu langt fra ikke vare færdige. Jeg torde ikke vove mig herind, hvor jeg saa og hørte alt for meget, fik altsaa nesten intet skrevet med et Bud som gik til Byen, og var ilde tilmode. Endelig skulde jeg da ned og bese de 8 blodige Kroppe; hu, det gyste i mig, og gyser altid, naar jeg betænker hvilke glubende Dyr vi Mennesker ere. I hvor kort jeg opholdt mig i Skiulet hvor de hang, var det dog, i den stærke kolde Vind længe nok til at forøge min Hovedpine, som hele Aftenen igiennem var ulidelig. Jeg kunde ikke engang glæde mig ved at see min Koren igien efter saa mange Dages

Fraværelse. Ogsaa er den Glæde kun kort: thi strax skal han afsted igien, og i Morgen bort for flere Dage. – De sidder alt ude i fuldt Arbeyde allesammen, Lina og Kaja ikke undtagen; men jeg er saa mat, at jeg neppe kan holde Pennen, mindre Kniven, og det seer ikke ud til, de faaer sit Eventyr i Aften.

[112] *Fredag 2^{den}* Posten kom først i Dag. Med ulidelig Hovedpine læste jeg de kiære ømme Breve fra min dyrebare Maja C: og Lotta, og det i det første indsluttede meget interessante fra vor Sally, som er af samme Dato som hendes Sidste til mig. Det tænkte jeg nok, det kiære Barn vilde blive bædre tilfreds med sin Stilling i det fremmede Land efter et længere Ophold der. Gud skee Lov hendes Helbred forbedres, det er Hovedsagen. Maatte nu Margot-Badet, hvortil den omhifulde Broder bringer hende, fuldende Curen, hvor glade, Du Gode, skulde vi da see og omfavne Dig igien. Og sandelig, det skulde for endeel udsone mig med det uretfærdige Land, hvorfra saa mange Lidelser ere udgangne over mit elskede Danmark og Norge. At Londonerne saa almindelig antager den norske Pige for en Italienerinde, er vel de vakkre sorte Øyne og det endnu sortere Haar Skyld i, og kanskee endnu noget, som dog ingen skal faae at vide uden min Sally selv, det maatte da være, mine andre Elskede, at I giættede det.

To Gange har jeg i Dag været oppe, og lagt mig igien, og Gud veed, om jeg holder ud at være oppe til den rette Sengetiid. Min Koren forlod sin stakkels syge Christiane saa mismodig i Dag. Og de lide alle med mig, de Gode, det er det værste. Heller ikke er der vanket eller vil vanke et eneste Eventyr ved denne hele Slagtning, med hvilken det nu stunder til Ende som vel er. Det uroelige lunefulde Veyr tør vel ogsaa have nogen Deel i mit værre Befindende. Det er ret en Striid imellem Høsten og Vinteren: en Dag Snee og Frost, en Dag øsende Regn. I Dag kører baade Koren og Hertel i Slæde.

Løverdag 3^{die} † Neppe, I Elskede, er der Een iblandt Eder, som ikke i Dag med et sagte Suk tænker paa Moer Koren, nedbeder fra Gud Roe i hendes Siæl. Og Eders Bønner ere hørte i Himmelen. I min Siæl er Roe.

Mand. 5te Gud være lovet for de Dage, som ere forbi! I Gaar var jeg atter meget syg. Siæl og Legeme leed vixelviis med og virkede paa hinanden. Saa kom lille Fader Mørk, og sad her længe, inden han gik i Kirken. Med ham talte og

græd jeg mit Hierte lettere. Saa fik jeg Brev fra min velsignede Lotta, og en lille Seddel fra Søn Rasmussen, og et Par ufuldstændige Bøger fra den uefterrettelige S^f Brummer. Men det alt adspredte Tankerne ved Glæden som ved Ærgrelsen. Der fulgte intet Brev med Bøgerne, saa jeg ikke veed, med hvem de ere komne op. Er ogsaa ligemeget. Og nu har jeg skrevet til Tøyen og til Strømsøe, og havt saa travlt, og er endnu ikke færdig. Men i Dag gaaer det saa let, da jeg ikke længe har været friere for Hovedpine og Alskens Ondt. Jeg er som gienfødt. Saadan kan man kun sætte Priis paa et Gode, naar man længe har savnet det.

[113] *Tirsdag 6te* Som jeg havde lagt mit Papiir tilrette og skulde begyndt et lille Brev til min gode Rasmussen, kom der Bud fra øvre Romeriges Øvrighed (der var samlet her paa Giæstad) at jeg endelig maatte følge med dem til Plogstad, hvorhen Føret var godt, og hvor Skriveren havde en Forretning. Hvem tør være Øvrigheden ulydig? og her traadde desuden Hiertet paa deres Side. Jeg var altsaa villig som skyldig, det lille Brev maatte blive uskrevet til en anden Gang, hvad De nok har tilgivet, kiære R: inden De læser dette. I et Øyeblik var jeg færdig og afsted, og dog vare de alt borte, da jeg kom til Giæstad, hvorfra jeg uden Ophold fortsatte min Vey, og virkelig fandt Føret over Forventning godt. Men min kiære Rikke fandt jeg saa nedslagen, da hendes og min søde Wilhelm ikke var ganske frisk. I sig selv var det vel intet at foruroeliges over, da man veed det er de smaae Tænder som skal frem. Dog, hvem kan gaae i Rette med en Moder, især en saa ofte og haardt bøyet Moder, og sige: «Saa vidt skal din Sorg gaae, og ikke videre.» – Inden Aften blev Gutten meget raskere, saa jeg, Gud skee Lov, selv beroeligt forlod min ømme Veninde nesten roelig. Jeg var halv belavet paa at blive der i Nat; men da Forretningen blev tidlig tilendebragt, og Koren i Dag skulde bort, toge vi hiem i det vakkre Maanskin. Men her ventede de os slet ikke mere – Kl: var 11 – og vare nesten alle tilkøys; dog slap de os gladelig ind, kun jamrende over, at der ikke var lagt i vor Ovn. Det vilde intet sige i det milde Veyr, og overalt sover min H^f Gemahl og jeg allersombest hvor det ikke er varmt.

Jeg vaagnede lige saa smertefrie som i Gaar Morges, og har nu læst tydsk med Maja og Lina i Jes's Sted, som er med sin Fader for at lære kiende nogle smaae Eyendomme han i den senere Tiid har kjøbt i Nannestad[.]

I Gaar var min gode Telja i et Sygebesøg hos Widding, som ligger meget slet,

nesten uden Haab. I veed jo, han er gift med en Jomfrue Bierregaard, som var her i Huset fra sin Barndom, veed maaskee ogsaa, at vi ugiærne saae hende forenet med denne, fra sine øvrige høyst agtværdige Sødskende meget vanslægtede Mand. Han har vel ilde lønnet min Koren for meget Godt; men hvem kunde støde den Haand tilbage, der ræktes os fra Gravens Rand? Enten han lever eller dør er hans arme Kone at beklage, og uvist, i hvilket Fald hun er det meest. Hendes Lykke er, at hun kun har sig at sørge for. Agent Nielsen, hos hvem han er Fuldmægtig, havde sendt Baumgarten op til ham, men med ham kom den Syge slet ikke tilrette, da han efter sin, jeg havde nær sagt umenneskelige Skik, ved første Blik forkyndte ham Døden, hvorom Widding intet vil høre.

[114] *Torsdag 8de* Jeg har aldeles intet at fortælle Eder i denne Tiid, mine Elskelige! Selv til Veyret tager jeg forgiæves min Tilflugt da det er ligesaa mørkt og grættent den ene Dag som den anden, ligesom det inden mine Dørre, Gud skee Lov, alle Dage er lige luunt og hyggeligt, og gaaer alt, som det engang i Orden satte Uhrværk, sin jævne Gang. «Men et Uhrværk maae dog trækkes op, i det mindste en Gang om Ugen?» – Aa ja! hver Søndag, f. E: trækkes Stueuhret op, og da optrækkes ogsaa, lignelseviis talt, hele Husets Uhrværk, øg og gaaer saa uden videre Ugen igiennem. Men derved baader den kiære Dagbog ikke. At *den* nu ikke skal reent gaae i Staae Staae, vil jeg imellem pløye lidt med fremmede Kalve, og giøre Begyndelsen med nedstaaende deylige lille Digt af Schlippenbach

Das Lüftchen aus Süden.

Wo kommst du her so sanft und linde?
Wer trug dir über's weite Meer?
Hier wo ich dich süss duftend finde,
O Lüftchen! sprich, wo kommst du her?

Du flüsterst: «Aus dem fernen Süden.
In einer blumenreichen Thal Flur,
In sanfter Schatten süsßer Frieden
Gebar mich lächelnd die Natur.

Da lebt ich unter Myrthen-Zweigen
In goldener Orangen Schooss.
An Düften die zum Äther steigen

Sog ich mit Kindeslust mich gross.

Mit Blumen spielt ich an den Quellen,
Mit Farbenstaub am Wasserfall
Mit des Gefieders sanften Wellen
Am Busen einer Nachtigall.

Am Himmel dort, dem ætherreinen,
Da sah ich ernst mit Kindessinn
Ein schönes Wolkenbild erscheinen
Und jublend flog ich zu ihm hin[.]

Da fühlt ich schnell mich fortgetragen
Mich warf der Sturm weit übers Meer,
Und ach! zum feuchtem Dunst zerschlagen
Zerrann die Wolke um mich her.

Hier irr ich nun, und suche Blüten.
Wo giebt sie mir dies kalte Land?»
Nur Blumen, die in Herbst verglühten
War alles, was der Fremdling fand.

Sikkert, mine Dyrebare, fristes I til at ønske, at det^{der} ofte maatte fattes mig almideligt Stof til Journalen, naar jeg NB: havde noget saa Skiønt som dette at give Eder istæden. Jeg troer, jeg før har fortalt Eder, at det er min kiære Egerson jeg skylder Tak for det lille søde Digt, om hvilket han skrev: «Er det ikke som vare (Wilhelm Meisters) Mignons Følelser her satte i Æolsharpe-Musik?»

Efter dette kan det dog nok passe sig at jeg fortæller Eder, jeg i disse Aftner har læst et allerkiæreste Eventyr, *Korane*, af Anton Wall – Jeg har før eyet og mistet det, og fik det nu opsendt fra Brummer, [115] den nyeste Udgave med den morsomme Digters Portrait. Det er ret skikket til en *Aftenfortælling* for Glutterne mine, hvor jeg da naturligviis blot holder mig til Historien, og i alt Fald indstrøer Anmærkninger efter min Maade. Maria veed jeg vilde kiedes (endnu) ved at høre om de uendelige Kysse og Sukke, Lina vilde speculere over dem, Kaja vilde strax faae Lyst til at kysse den, der sad hende nærmest. Jes maae allermindst faae Bogen, just fordi jeg er vis paa, den *ikke* vilde kiede ham. Endnu maae I vide, at samme Anton Wall eller Heine, som er hans virkelige Navn, er min Korens Yndlingsdigter – kun kan han ikke tilgive ham, at han i sine *Bagatellen* har ladet *Julie* blive ufuldendt, hvori han dog maaskee har giort Ret;

endskiøndt det paa den anden Side vel heller ikke er raadeligt at overlade Penslen til Indbildningskraften i en Scene som den han afbryder –

Løverd: 10de «Det er ret et Graabeensveyr om Dagen» siger man her, og forstaaer derved Slud og kort, saadant Veyr som vi nu daglig har. Men nu kan man kalde, selv det vakkreste Veyr saaledes, da Graabenen ikke skyer i det lyseste Solskin at gaae lige ind i Gaardene. Her var nyelig en lige ved Fiøset, og paa en Naboegaard saae de ligeledes ved høj lys Dag en sætte Forbenene op i en Fiøsglukke, og blive staaende, skiøndt der var Folk i Nærheden. Den skyer intet, og den Skade den har gjort i denne Sommer og Høst er forfærdelig, for alt naar man betænker, hvilken Eyendom i *disse Tider* en 4, 5 Faar er for en fattig Husmand, og at flere end Een blot heromkring har seet sig denne paa en Gang og i et Øyeblik berøvet. Vel har vi brugt al muelig Forsigtighed med vor adspredte Hiord. Men dog er det fast ubegribeligt, hvordan vi – at jeg maae sige det i en god Tiid! – hidtil ikke har mistet et eneste Faar. Vi antage det for et Vink til at hielpe de Berøvede saa vidt vi kan. Gud give jeg kunde hielpe dem Alle! Men det maa blive ved Ønsket.

Der kom da Ane Tambour fra Byen, og bragte mig min elskede Lottas Brev, og et fra min gode unge Bergh i Kbhn, men temmelig gammelt, neml: fra 22de Septb^r. Tingen var, der fulgte en Bog med (tredieⁿ¹⁷ og sidste Deel af Lafontaines deylige «beiden Bräute») – Ellers vare disse Breve mig hver paa sin Maade, saa kiære, det længste og muntreste, jeg i lang Tiid fik fra min Lotta, og som blandt andet indeholder den Efterretning: at den snilde adstadige Dorthea Wold er forlovet, og snart begiver sig i den hellige Ægtestand med sin Fetter, Proctr: Røhr paa Næssodden. Hvortil Gud give Lykke og Velsignelse, Amen!

Hvad der var det ubehageligste ved, at jeg fik hiint Brev fra Bergh ^[116] saa seent, er at der, siger min Lotta, fulgte et Brev med fra mine elskede Døttre dernede, til vor Sally, vist nok bestemt til at fø sendes med Capitajn Berg, der nu længe siden er borte, Gud veed, om dette kiære Brev nu kommer i den gode Piges Hænder før Vaaren. Min unge Vens Skyld er det imidlertid ikke, da han var vis paa, jeg skulde faae det mens jeg endnu var ⁿ¹⁸ paa Tøyen. Det skal ^{som} jeg hører<, > alt være opsendt med en Præst Storm, hvis Uefterrettelighed Gud tilgive

ham tilligemed sine andre Synder.

Mand: 12te Søndagerne gaaer saa stille og roeligt som de andre Dage. Præsten Munthe kom heller ikke i Gaar, og her var ingen uden Sollner, som fulgte hiem fra Kirken med Børnene, og blev her til i Aftes. Det var klart Frostveyr, og jeg gik en Tour i Haven med min Koren. Den *hendøende* Natur gjør stedse et sørgeligere Indtryk paa mig, end den *hendøde*. De endnu paa Træerne hængende sortgule Løv, de hensegnede Planter, det mellem Rimsneeen frempippende gule Græs, forekommer mig som den uden Haab overgivne Syge, der intet andet seer for sig end den aabne Grav, som min stakkels Inger, en 19 Aars gl: Pige, der slæber det af Svindsot udtærede Legeme om med sig, og i hvis udhulede Øyne Døden alt synes at have taget sit Sæde for snart at lukke dem. Flere af hendes Sydskende ere døde just i denne Alder, og neppe seer hun Træerne grønklædte igien. Ak! thi kun *vort* Løv, engang affalden, grønnes ikke mere. –

Da Sollner var reyst, gik Ungdommen ud i Maanskin; kun min Koren (Hertel var taget til Næss) Telja, lille Kaja og jeg, sad inde om Bordet. Jeg fik alt for snart Ende paa «die beiden Bräute» med hvilken Lafontaine efter sin slemme Skik til Slutningen har hastet alt for meget. Kaja stod hos mig, og vilde have Forklaring over Kobberne i Thelemaqu. Ved denne Giennembladring fandt jeg flere Gange min Wilhelms Navn, og et Sted: *S & W: Koren*. Saadan vare de stedse forenede, disse dyrebare Navne. Jeg erindrer saa grant, hvilken Glæde det var dem, da de fik denne Bog af deres Fader og læste den sammen med ham og siden med Biltzing – Ney, Døden kunde ikke adskille, og kun Evigheden *ganske* forene disse ved alle Baand sammenbundne Siæle –

Onsdag 14de Er i alle disse Dage intet intet videre passeret, end at her har været en lille bitte Lieutenant, hvis Navn endnu klinger for mine Øren, uden at jeg kan gjøre Eder denne Klang tydelig ved Ord. Han er kommet i Capitain Werners Sted, og vilde gjøre sig kiendt i denne ham ganske fremmede [117] Egn. Det er ubehageligt, at være saa vildfremmed, det begriber jeg nok, men det er paa den anden Side heller ikke morsomt, at underholde og conversere med et *saadant* vildfremmed Menneske, med hvem man ikke kan komme videre, end til Vind og Veyr og Føre. Jes, som er meget forbindtlig, lod mig kalde ud, og

spurgte, om han ikke kunde følge den Fremmede til Wærners da Veyen did er noget vildsom. Derimod havde jeg intet; men da Lieutn: om Aftenen fulgte ham tilbage igien, blev jeg lidt grættet, som dog nok ikke var smukt af Eders Moer Koren. «Kiære Moer, sagde Jes, da jeg spurgte om han havde bedt ham med tilbage, «hos Wærners bad de ham ikke blive, hvor skulde han da hen i den mørke Nat, det fremmede Menneske?» – Jeg skammede mig over min Ugiæstfrihed, som sandelig dog havde sin Grund i ovenmeldte Fattigdom paa Conversations-Stof («ja, siger I maaskee, naar har man ikke en Undskyldning ved Haanden?» Dog ney, det siger nok ingen af Eder.) og gjorde alt hvad jeg kunde, for at forsone min Uret. Jes gjorde ærligt sit til at afhielpe hiin Forlegenhed, tog sin Beskyttede med sig paa Contoiret, hvor det gik nok saa lusteligt til, og veeg ikke fra hans Side, før han havde fulgt ham op paa sit Værelse til en god roelig Nat. Den troer jeg, han havde. Det var for Resten et ganske beskedentligt, stille Menneske, saa vidt jeg kunde mærke en Bondesøn fra Hedemarken, en af de senere Aars mangfoldige Lieutenanter.

Nu er her Bud fra Widings. Han er i Bædring (ondt Krudt forgaaer ikke) men hans Kone meget syg, en af Folkene er død, flere ligger, altsaa vist en smitsom Sygdom. Stakkels Maren, Gud give, hun fik døe! Jeg kan intet bædre Ønske gjøre for hende. Walbohm er hentet did, af ham faaer vi da høre hvordan det staaer til. Der er en sørgelig Forfatning.

Løverdag 17de Walbohm var her i Gaar. Widing er uden Fare (jeg kunde ikke bare mig for at tænke paa Ordsproget igien) men Konen meget slet, og jeg gientager mit Ønske, det eneste, jeg kan gjøre for hende i denne Forbindelse: at Gud vilde løse hende af den.

I Gaar skrev jeg til min Lotta, fra hvem jeg fik et saa vemodigt Brev fordi hun intet havde hørt fra mig i saa lang Tiid – det er efter vor Maade 8 Dage – og læste et lille kiærligt Brev fra min Maja C, skrevet under Indpakningen af vor Thrinas Tøy, som nu er paa sit Sted, og blot venter paa at blive ordnet af den kiære Bruds egne Hænder, og saa modtage hende som Kone, som den lykkelige Reals lykkelige Kone –

[118] I to Nætter har min Jes og Lunde vaaget i Fjøsset, i Haab om at faae Skud paa en Graaebeen – det er hvad de her kalder at ligge for Gluk. Men forgiæves

har de spildt deres gode Søvn, ingen Hr Urian har hiemsøgt den for dem udlagte Steeg, en gl: Hest. Og nu faaer Jes slet ikke Lov at vaage, i det mindste ^{ikke} et Par Nætter endnu. Hans Dag spildes derved saa vel som hans Nat, skøndt han dog er oppe Kl: 9. Men 3 Timers Søvn er for lidt, især for Ungdommen, og hans Helbred er mere, end 10 døde Ulve –

Biælder? det er Frue Hiort og Wærner. Adieu, Dagbog!

Kl: 3 Nu reyste, de stakkels Kiærringer, begge i een Slæde og uden Styrer; dog derfor er det ikke jeg ynker dem, de ere raske og uforfærdede. Men det er hvad man kalder et Hundevoyr, «sner» og fyger. Bliver det saa i Morgen, veed jeg ikke, om jeg vover mig til Gierdrum Præstegrd, hvorhen vi i Morgen alle ere budne. Der er Confirmation ved Kirken, og jeg hører Chrystie saa giærne, dog tvivler jeg nesten om, at komme saa tidlig ud. Paa denne Tour skulde jeg da ogsaa giøre Frue Waager min Visit, som jeg tænker skal skee Mandag Eftermiddag, i Følge med Moer Chrystie[.]

Arme gamle Adler, som maatte betale sin Spise- og Giæstebudslust med sit Liv! For et godt Aftensmaaltids Skyld opholdt han sig en halv Miil fra sit Hiem, og kiørte i bæl Mørke en slem Vey i Kareth, væltede, og fik et Stød, som var saa voldsomt, at han Dagen efter opgav sin Aand. Junker Anton frelste, siger min Maja C:, ved sit lette Legeme sin endnu lettere Aand fra at tage Flugten efter den gamle stakkels tunge Papas – Det var denne samme Adler, «hvis naadige Mama ikke fordrog Tobaksrøg». Han var hiertelig godmodig, og det var jo vel alt hvad han *kunde* være.

Tirsdag 20de Det var saa slemt Veyr Søndag, derfor lod jeg Ungdommen tage tidlig i Forveyen, og kom de, før Præsten var taget i Kirken. Min Koren og jeg toge saa smaat efter, kom paa Veyen i Følge med Sollner, som ogsaa skulde did, og ariverede lidt før de kom fra Kirken. Krogh og hans Kone og Datter var der, og Jomfrue Heide og lille Rasmus. Min kiære Rikke skulde været med, men maatte gaa tilsengs istæden for i Slæden. Jeg ventede halvveys at møde ^[119] hende og Fogden der. Dobbelt tungt, at *dette* skulde hindre dem. I den senere Tiid har hun faa eller ingen ret gode Dage, den kiære hulde Rikke. Før var der dog Mellemrum, hvori hun var fuldkommen brav; men disse bliver sieldnere og sieldnere. Gud give hende Taalmodighed og Siælsstyrke til at bære det svage

Legems Byrder, ak, og Siæls-Glæder til en Modvægt for disse!

Fader Chrystie var og har i lang Tiid været meget forkiølet og hæs. Derfor var Confirmationen saa længe udsat. Vi havde det som altid der morsomt og godt. Om Eftermiddagen var Hertel og Jes henne at see til den meget syge Mad: Widing, som saa inderlig ønsker at døe, som hendes Mand frygtede det. Hans Ønske at leve blev hørt. Maatte nu hendes ogsaa blive det! I Dag faaer vi høre, hvordan det er med hende. Endnu angrer jeg paa, jeg ikke tog hen og saae til hende, men der er saa mange syge der, og Koren vilde det saa nødigt –

Om Eftermiddagen eller Aftenen spillede Præsten, Skrивeren, Hertel og Krogh. Ungdommen dandsede og legede; vi Gamle saae til, og jeg meest til min Strømpe, som voxede et godt Stykke. Alle toge bort saa nær som min Koren og jeg, som Dagen efter skulde til Brotnow[.] Did foer vi da, Moer Chrystie og jeg, Mandag Eftermiddag, og bleve modtagne nok saa galant, baade af Fruen og den, som man troer, tilkommende H^r Gemahl. Det kunde umuelig falde mig ind at sige et eneste Ord som lignede Condolance. Alt saae saa smilende og fornøylegt ud, at ethvert Ord som havde Hentydning til hvad der var forbi, vilde været høyst upassende, ja kunde klinget som Spot. At dette var mig langt kiærere end det Modsatte ville været mig, kan I nok tænke Eder, mine Elskede. Jeg holder af Oprigtighed hvor og i hvad Skikkelse jeg finder den, og vilde neppe holdt ud at see Fruen gebærde sig utrøstelig eller meget bedrøvet, hvad hun dog umuelig kunde være. Strax efter os kom min gode Naboekone, Madam Walbohm, og i Følge med hende, Frue Rohweder. Da vi havde drukket Thee, vilde vi taget bort, men det var umueligt at slippe, for mig i det mindste, da ingen traadde paa min Side, og overlod alt til mig. Sukkende taug jeg da, satte mig i et Hiørne af en dobbelt Sopha og tog min Tilflugt til Strikkeposen. Saa sadd' vi der om et lille rundt Bord med 2 Lys paa i en lille hyggelig Stue – ak, hvor det kunde været godt – dog, ogsaa som det var, gik det an.

Tidernes Tegn og Dyrhed, Væxelcoursen o.s.v. var Indholdet af Samtalen. [120] Ogsaa Napoleon maatte holde her. Obrstinde Roweder er blandt alle hans Modstandere og Modstandersker af mit Bekiendtskab, den meest haardnakkede. Vist nok er han langt fra ikke min Afgud; men det hindrer mig dog ikke fra at

erkiende hans sieldne Talenter, der maaskee aldrig før vare saaledes forenede hos nogen Dødelig. Men hun vil intet indrømme ham, og forsætlig Blindhed er mig utaalelig. Derover ere vi tidt komne i en liden Striid. Da jeg nu hellere saae Opmærksomheden henvendt paa alt andet end *vore* nærværende Usselheder, tog jeg det keyserlige Partie, og tog det ret alvorligt, da Frue Roweder udbrød i Beklagelser over den ulykkelige afsatte Josephines Skiæbne. Hun kunde, eller vilde paa ingen Maade begribe, at denne tvetydige Dame dog virkelig nu var lykkeligere, end i sin saa kaldte Regierings Tiid. Ak, at der gives Mennesker, som troer, Høyhed og Glimmer ikke kan kjøbes for dyrt! *Dette er mig* ubegribeligt, som ikke kan tænke mig nogen jordisk Lykke uden i det stille roelige Husliv, blandt glade, gode Mennesker, uden Tvang og Kiede.

Frue Waager havde lovet os tidlig Aftensmad, og holdt ærlig Ord. Kl: 10½ var jeg hiemme. Men alligevel er jeg ikke ret frisk i Dag. Der var skrækkelig varmt, og maae jeg vel, i hvor godt jeg var indpakket, være bleven forkiølt paa Hiemtouren. I Formiddag var jeg især meget ussel og mat. Nu er jeg bædre; men dog ikke rigtig rask. Jeg har med et Bud til Byen skrevet et lille Brev til Søn Rasmussen, og et længere til min gode Kista. Mere <...> orkede jeg ikke, og orker heller ikke nu meer.

Torsdag 22de I Gaar maatte jeg holde Sengen det meste af Dagen. I Dag er jeg ret brav, og har nu havt et kort Besøg af to, hinanden som Nat og Dag ulige Præster: min stille sagtmodige Fader Mørk og den ravgale Gamborg. Han holdt især et Pokkers Huus med Kaja, som fuldt og fast troede, han var beskiænket. Nu ere de begge borte. Bliver jeg rask i Morgen, gjør jeg en Tour til min elskede svage Rikke. Det er hendes Fødselsdag. Gud give, den gienfødte hende til nye Helbred. Saadant som det nu er, kan det ikke længe vedvare, skrev hun i Gaar – ak, det føler jeg med dyb Smerte.

I Mandags havde Lieut: Hanche og Jomfr: Friis Bryllup i Ullensager Præstegrød i al Stilhed. Det maatte engang faae en Ende med deres Forlovelse, maatte *nu* faae det. Men Udsigterne ere mørke –

[121] *Løverd 24de* Altsaa er det i Dag, kiæreste Rasmussen, Deres Livs vigtigste og lykkeligste Dag. Jeg veed det af et Brev fra min kiære Lotta i Gaar. Hun og mange forener sit Ønske med mit: at De mange Gange med glædebankende

Hierte maae hilse den signede Dag, hilse den som jeg hilser den 17de Octb^r. «For ingen Støvets Søn blev Livets Bane med stedse friske Blomster strøet» – men hvor den endogsaa herefter skal være mindre jævn, ved Deres Sophies Haand vil De gaae let hen over den – trækker end stunddom mørke Skyer sammen – hendes Smiil vil adsprede dem – brænder Kummer i Deres Hierte – hendes ømme Taare vil slukke den – Og saa vil ogsaa jeg tælle dig, du omtaagede mørke 24de Novemberdag, blandt mine lyseste, du som lægger Grundvolden til en værdig, elsket Vens Lykke. Om vor gode Fader Pavels holder Brudevielsen, ønskede jeg at vide. Hvert Ord vil da gaae ham fra Hiertet, som den han – tys! derom siden –

Ja, det var en rig Post i Gaar. Saa vennehuldt forelægger min elskede Maja mig hele Planen til vor Thrinasaras forestaaende lykkelige Dag – den 11te Decb^r – Min gode Bergh tilmælder mig de blide Udsigter, der ere aabnede for ham, hans Antagelse som Privat Secretair hos Minister Rosenkrantz, denne Mands ædle Forhold imod ham – Min evig uforglæmmelige Hedevig Augustas sieldne, fortræffelige Broder, Carl, gienkalder saa mangt et bittersødt Minde, er saa aldeles den samme, under alle Livets Omtumlinger den samme Naturens og alt det Godes Ven, men som i det Forbigangne og Tilkommende henter Kraft og Mod til at bære det Nærværende – Og neppe var jeg færdig med disse velsignede Epistler, saa bragte et Byebud mig et langt huldt Lottabrev, saa jeg nær ikke var kommet afsted. Hesten holdt alt for Dørren og rystede Biælderne og kaldte mig, kaldte mig til min kiære Rikke, hos hvem jeg atter nød og giennemnød min glade Tilfredshed i at meddele hende den. Hun var staaet syg op, men kom ret færm ud og tog imod mig, og var det ikke første Gang, mit Komme har jaget hendes Onde paa Flugten. O, kunde den det kun altid! Alt til Kl: 9 blev jeg der, og naar jeg undtager Spisetiden, og et Par Timer, Præsten Munthe og hans Søn var der, tilbragte vi Tiden ganske allene – den ^[122] muntre Rasmus og søde overgivne Wilhelm afbrød os ikke. Præsten Munthe fortalte, hvad jeg her hiemme hørte bekræftet, at den stakkels Madam Widing (dog, hvorfor ynker jeg hende nu?) var død i Gaar Morges. Han skal ogsaa være bleven slet igien; og det var intet Under. Med alle hans Feyl holdt han af og var god imod sin Kone, som hun fortiaente det. Nu hviler hun fra alle sine Bekymringer, fra sit tunge, tidt meget tunge

Dagarbeyde. Hendes Søster, en meget ulykkelig Pige, som har været der nogen Tiid, maae have udstaaet meget i disse skrækkelige Dage. Jeg tør, og maae efter Walbohms Ordre ikke lade nogen tage derhen, da Sygdommen er af den smitsomste Slags Forraadnelsesfeber. De gode Gierdr: Præstefolk, især Præsten selv, har dog ikke ladet dette afskrække fra at see til de Lidende; og det burde det vel ikke heller. Gud veed, for mig selv frygter jeg ikke, men des mere for andre.

Mandag 26de I Gaar var det dog den stilleste Søndag jeg kan erindre. Ikke engang Faer Mørk saae vi her før han gik i Kirken. Han har nok været lidt seent paa færde: thi som vi gik tilbords ringede det sammen. Jes var paa Brotnow, maatte spise og drikke Caffé hos Enken, og tog Posten med sig derfra, et meget langt Brev fra Frue Jessen med mangen ineressant Efterretning fra Danmark (hvor hun har været i Sommer) og et ligesaa kort fra den underlige Bergens Skriver, med Løfte om Forbædring herefter. Det glæder mig, at han begynder at føle Peppersvendstanddens Besværlighed – maaskee kan det bringe ham til Syndernes Erkiendelse mens det endnu er Tiid at gjøre Bod og Omvendelse. Just fordi jeg holder saa hiertelig af ham, ønskede jeg, at han nu ved at kiøbe sig Gaard og indrette sin Husholdning maatte have ret mange Fortredeligheder, søge, for at undgaae dem for Fremtiden, en Medhielperske, og finde hende saa huld og elskværdig som hun kan findes i Danmarks eller Norges Rige. Amen, det skee!

Tirsdag 27de Min Koren er reyst til Christiania. Jeg skulde just sætte mig til at skrive med et Bud, som i Nat gaaer til Byen, til min ^[123] elskede Maja, da kom Fader Bierk, og er reyst nu, da det allerede mørkner stærkt. Det blev ikke saa langt et Brev, som jeg vilde og min kiære Egerson fik intet, og der er saa mange Smaaeting, som har giort mig fortredelig i Dag. Smaaeting? er det dog ikke alt: thi at Forvalter Scheitlie vil see at jage os fra Hovind, er stort og stygt nok. Paa hans Søns Vegne er anlagt Odelssag mod min Koren, som dog Gud skee Lov forsikrer, Tingen ikke er farlig, og at vi kan være ganske roelige. Roelig bliver jeg ogsaa stedse, naar jeg faaer kiæret ham min Nød. Men da jeg først hørte om Indkaldelsen til Forligelses-Commissionen, var han ikke hiemme, og Tanken blot om Mueligheden at skulde forlade det elskede Hovind, forstemmer mig. O, med alt for mange Baand er mit Hierte bunden til dette Sted – skulde disse voldsomt

overskiæres, frygter jeg, det forblødte sig. Kunde jeg end ganske indrette mig et Hovind, et Vilhelmsminde paa et andet Sted, den dyrebareste Plæt jeg har paa Jorden, de elskedes Hvilested, kunde jeg ikke flytte med mig, mit Hiertes, mine Tankers, min Kummers, ja, selv min Glædes Hvilested. O ney, algode Gud! Du vil holde den Haand tilbage, som er udstrakt mod vor stille harmløse Roelighed. Det troer, det føler jeg, du vil –

I Dag er det den gode, troefaste Hertels Fødselsdag. Han er ikke hiemme. Maja har tegnet et lille Stykke, som i en simpel peen Mahogniramme er ophængt paa hans Kammer til hans Modtagelse. Lidt nydeligt fiint Papiir og d^o Lak, Lævninger fra vor *frie* Handel med Engeland, har jeg lagt paa hans Bord. Han, som læser i mit Inderste, veed, hvad jeg nedbeder over ham – og vil opfylde det.

29de *Torsdag*. Nu meldte Capitain Werner os sin Moders Død. Hende var ogsaa Døden en Velgiærning. Hun har i flere Aar baaret paa et usselt Legeme, og kunde hun med Møye flytte sig paa sine Krykker. Men dog vil de gode Werners savne hende i mere end een Henseende. Som Obr: Lieutnans Enke (Brøchers) havde hun henved 300^{dr} Pension, en stoer Hielp for Børnene. Werner elskede sin Moder, ligesom hun ham, jeg troer over Alt. Hendes Tab har saaret ham bitterligt. Giid det ikke maae have en alt for sørgelig Indflydelse paa hans og Families Fremtids Skiæbne!

Et ubehageligt Veyr har min Koren i Dag at reyse hiem i. Snee og Blæst.

[124] *Fredag 30te* Gud skee Lov, min Koren kom før det blev ret mørkt, og før Veyret tog paa at rase rigtigt. Han var frisk og flink, men havde ikke været det Natten før, stakkels Gut, lagt allene og været saa syg, uden at nogen vidste det. Sønnen, hans troe Ven, helbredede ham som sædvanlig, da den slemme, men i sine Følger gavnlige Opkastelse var ophørt. Det er en uforsigtig Krabat, den samme Hr Skriver, som stoler alt for meget paa sin Styrke, der rigtig nok er ualmindelig, men, desværre, dog ikke unedbrydelig. Havde det været den første Nat han var blevet syg, skulde jeg ikke undret over det, thi som han kom til Tøyen maatte han, reyseklædt som han var, følge med det kiære Presidentpar, som allerede vare færdige, til Agent Nielsens, hvor der var stort Aftenselskab, hvor han spiste ←...→^{Gies} og drak Champagne, (for en Landmand saa uvante Ting) og –

imellem os, var saa temmelig forliebt i den smukke Madame Mariboe og Frøken Hafner, der vel kunde gjøre saa megen Ravage i Hiertet som det ovenmeldte i Maven. Ja, I skulde kun se, hvor det lyser, det hele gode Ansigt under de graa Haar, naar han taler om Bolla Hafner. «Alter schützt von Thorheit nicht» siger Tydsken – O du, kiære, sieldne Mand, maatte du dog til Dit Livs sildigste Aften beholde denne ungdommelige, evigforyngende Følelse! –

Men ikke et eneste Ord bragte han mig fra min elskede Lotta eller Kista. Der skulde i Gaar være meget stort brillant Middagsselskab, og saa var det naturligt, der ingen Tiid kunde blive til at skrive – Nu seer jeg dem jo ogsaa snart, Gud skee Lov, alle de Kiære. Min Thrinas Bryllup bliver den 10de, hører jeg nu, fordi Fader Pavels den 12te maae være igien i Byen, for at vie Frøken Rosenkrantz og Grev Knuth. Min kiære Maja Pavels (som ogsaa var hos Nielsens) bad Koren sige mig, at hun Løverdags følger med den siæleglade Brudgom til Strømsøe, og ønskede saa giærne, jeg da blev med. Og det vil jeg. Ogsaa tænker jeg Presidenten, og *haaber* Lottamoer gjør Følge, hvorom min Koren intet bestemt kunde sige mig.

Neste Onsdag tager jeg til Tøyen, og give Gud, jeg da fandt min trofaste Kista raskere, end hun var i Gaar, og har været i nogen Tiid – at jeg fandt alle de Elskede vel, og fik Dig med mig, min Lotta!

[125] Her kom i Gaar Indbydelse fra Widing til hans Kones Jordefærd i Dag. Hverken min Koren, Hertel eller Lunde kunde komme, altsaa maatte stakkels Jes tage ene did, skiøndt ogsaa han kunde behøvedes her hiemme, da vi har Hved-Dovning, og skal faae 136 Læs Brænde hiem, men har saa ogsaa en 70 Mennesker at beværte, dog kun med Brændeviin og *Kageklining*, det vil sige Smør og Brød. Min stakkels syge Inger havde faaet Lov at gaae hiem i Gaar Dag. Da hun nesten skulde samme Vey som Jes, tog han hende i sin Slæde, hvorover Melin ærger sig forførdelig, da Jes derved, siger han, kan tabe sit gode Navn og Rygte, og især derved forspilde et Partie som han alt længe har havt i Sigte til ham. Det er en Ertsnar, som I veed.

December

Søndag, 2^{den}

Jeg fik høre i Gaar, at Capitain Werner var meget syg, og tog derhen i Gaar Eftermiddag. Sandelig, der er Sorgens Boelig. Han var meget slet, saa mat, at han neppe kunde tale forstaaeligt. Moderens Død har, som jeg frygtede, ganske nedbøyet ham. Der ligger han, den til Døden syge Mand, i det eneste Værelse de har, mellem de stakkels jamrende Børn, hvoraf det mindste kun er 19 Uger gammelt. Falder en sielden Slummer paa de hede tunge Øyenlaage, opskrækkes han ved Barnets Graad. For at gjøre dette denne Jammerscene endnu mørkere, var ogsaa den ulykkelige, stille vanvittige Hiort der, men frisk og rørig. Den brave Solner kom ogsaa did, og vi gjorde begge hvad vi kunde for at tiltale den Syge og den hele sørgende Familie Trøst. Ganske forgiæves vare vore Bestræbelser Gud skee Lov ikke. Ogsaa fik vi det Løfte af Werner, at han ikke vilde see sin Moder, som han før saa stærkt paastod, og som hans Kone og Syster frygtede for Følgerne af. «Jeg fik jo ikke see hende døe» sagde han, «og skal nu ikke see hende mere – det er haardt.» «Og staaer hendes Billede ikke i Deres Hierte, saadan som hun levede iblandt os? I det bædre Liv, hun nu er gaaet over til, trænger vort Øye ikke. Hvorfor vilde De da indpræge Dem Billedet af det kolde Støv, som nu er tilbage? Og tænk paa, hvad De skylder Deres gode Kone, Deres Børn, som De elsker saa høyt, og hvis Haab og Støtte De er. For disses Skyld maae De saa meget mueligt bortfjerne alt hvad der kunde gjøre for stærkt Indtryk paa Deres Sind og forstyrre den Roe, De trænger saa meget til» – Dette sidste følte han dybt, [126] og derfor modsagde han os heller ikke i alt hvad vi anordnede Begravelsen angaaende, som han før endelig vilde havt udsadt til han kunde følge denne elskede Moder til Hvile. Endogsaa efter den længst muelige Udsættelse kunde dette havt et skrækkeligt Tilbagefald, ja hans Død i Følge med sig. Nu blev det saa afgjort, at hans nærmeste Beslægtede og Venner skal komme der om Formiddg: Onsdag 8 Dage (den eneste Dag, Tingfolkene kan blive med) spise Frokost der, følge til Kirken, og saa tage hjem hver til Sit. Anderledes burde det aldrig være paa noget Sted; og her er det i enhver Henseende umueligt, det

kan blive anderledes.

Det lod, som hans Hierte var blevet lettere efter disse Overlæg, og Konens og Systerens var det virkelig, saa Gud skee Lov jeg kom did, og fandt saa god en Medhielp der i Sollner. Jeg er ellers meget uroelig over, intet at have hørt derfra i Dag, da her skulde kommet et Bud hid i Morges. Maae han kun ikke være blevet værre i Nat. Walbohm er der nok, og saa kommer han og bringer os Efterretning, som Gud give maae blive taalelige. Det var skrækkeligt, skulde han gaae bort fra de mange Uforsørgede.

Vi har haft en kort Visit af Lieut: Asche paa Brotnow, som for Postexpeditionens Skyld ikke kunde blive til Middag, og havde lovet sin Frue at komme tilbage. Et andet af en Student Riis, (Johan Rises Søn i Christiania) som havde noget at afgjøre paa Contoiret, var ikke længere. Det er saa usædvanligt paa Landet, at lade Folk reyse, som man siger, med tørre Munde, eller denne blot vædet med en Dosis og en Smule Slikkerie – Den kiære slemme Rikke har jeg ogsaa ventet saa vist i Dag, men nu er det over Middag, – skjøndt langt frem med os, som skal vente efter Munthe – og altsaa er nok min Vent forgiæves. Dog muelig reyser hun paa engang med sin Fut, som i Dag skal til Næss, hvor Tingene begynder i Morgen. Hertel og Lunde reyser ogsaa i Aften, men min Koren ikke før i Morgen tidlig. –

Alt mit Tøy, al min Bryllups Pynt, er indpakket, for at gaae med et Bud til Tøyen i Morgen. Til at skrive bliver vel neppe Tiid – men nu kommer jeg jo selv, I Elskede, og da tale vi mere sammen i een Time, end med Pennen paa et heelt Ark.

[127] *Mandag 3^{die}* Nu er min Koren taget til Tinget, og nu seer jeg ham ikke igien i de første 17 Dage, thi før den 20de kommer han ikke hiem – i denne Mellemtiid vel, men saa er jeg borte fra ham – Mig venter glade, lykkelige Dage, ham kun Slæb og Arbeyde. Det tempererer mærkelig min Glæde kan I troe, Elskede – O at han kunde deelt den, for alt denne, hans saa inderlig kiære Thrinas «Hiertes Glædesdag.» – Ogsaa er jo han, som flere, intet Sted hellere, end der, jeg nu stunder hen[.] Jeg mærkede saa tydeligt, skjøndt han ikke nente at sige det, at denne Opofrelse til hans Embeds Pligter kostede ham end nogensinde før. Og at han med intet Ord udlod sig herom for ikke at mørkne

hans Christianes lyse Udsigter, at han med saa unævnelig Omhu søger at bortfiærne hver Skye paa mit Livs Horizont forvandler ofte min Glæde til Veemod – Jeg kan ikke forklare det – men I forstaaer mig, Gud skee Lov, nok.

Kl. var over halvtre i Gaar. Jeg var ret grætten og sulten, grætten paa Fetteren Din, min Lotta, som blev saa urimelig længe i Kirken. Da kom min velsignede Rikke med sin Rasmus, og Sult og Grættenhed var reent forbi. Jeg glæmte, at mine stakkels Giæs vare færdige at falde af Spiddet, og tog nok saa blidt mod Præsten, som kom strax efter. Rikkemoer, og Jomfrue Antze, som ogsaa kom i Eftermiddags Besøg, sad tilbords for Stads Skyld. Vi drak Caffe ved Lys, ret som det alt kunde været i Julen, og sad, da Pastoren var taget bort, i god fortroelig Snak til Kl: halvni – længere blev min Rikke ikke, da Fogden i Dag skulde tidlig ud. «For min stakkels Vilhelms Skyld» sagde hun, «kunde jeg nu giærne være borte. Vi har ikke seet hverandre siden i Onsdags» – og Taarene begyndte at trænge frem. Hun har været saa meget syg i den senere Tiid, og maatte bryde overtvært med at vænne ham fra Brystet, hvorved Gutten ikke har lidt nær saa meget, som den *ømme* Moder. Kun naar han sover, stæler hun sig til at see ham. Det kiender jeg saa godt igien. Uagtet alle de Besværligheder, al den Uroe der er forbunden med dette søde Arbejde (ak, som lønnes saa rigelig)ⁿ¹⁹ er det dog en af de største Glæder, jeg kiender, og kun Sorgen, naar det maae ophøre, troer jeg, er større.

Blandt alle de Tanker, som i Dag krydser sig i mit Hoved, er den hærskende: hvordan *i Dag 8 Dage* Dit Hierte vil banke, dyrebare Sara-Thrina! hvor glad, hvor beklæmt og underligt, det vigtige, hellige Øyeblik ^[128] imøde, da Du ganske skal tilhøre Din henrykte Real – Venlige, men hede Taare fylde mine Øyne. O min Maja, min Siæls Veninde: i Din Lykke, ved Dit glade, men dog ved smertelige Minder blødende Hierte vil jeg stræbe at glæmme, hvordan jeg paa denne Dag for to Aar siden landflygtig fra mit Hiem, Sorgens mørke Boelig, skrev hine Linier til Dig fra Gierdrum, som gav mig de første Taare, men som atter standsede i et convulsivisk Skrig, som Moer Chrystie siden har fortalt mig. Jeg har kun en dunkel Idee om disse første skrækkelige Dage[.] Men kan jeg ikke glæmme – og hvordan kunde jeg det! – Du har jo heller ikke glæmt, kan aldrig glæmme – vore Taare skal blande sig og flyde lettere – lettere end disse, i mit

eensomme Kammer –

Mandag 4de Jeg var den hele Dag i Gaar i en vedholdende sørgelig^{modig} Stemning. Intet Arbejde vilde gaae fra Haanden, før jeg gav mig til at excerpere af Schlippenbachs deylige *romantische Dichtungen* – ney, *Wanderungen*, hvori mit Hierte fandt en Gienlyd som styrkede og qvægede det. Iblandt flere skønne Stæder er ogsaa dette:

«Mennesket ligner Granen, som staaer ligest og højest i de dybeste eensomste Skove, men sielden trives i Haverne; og menneskelig Lyksalighed er som en Fløytetone, der i Klyfter og Bierge giver tifold Gienlyd, men i de larmende Stæder i det højeste høres i et eensomt Værelse, eller i Concerter, overtonet, ofte overdøvet af andre Instrumenter» – At dette er saa sandt som skönt, modsiger sikkert ingen af Eder, mine Elskede!

Siden, da vi havde tændt Lys, læste jeg for Barna efter Sædvane, og har i disse Aftener læst mere end ellers, da de i saa lang Tiid skal undvære denne deres beste Glæde. Maria var ikke ret frisk, men kunde dog ikke overtale sig til at gaae op før Læsningen var forbi ved den almindelige Sengetiid. Gud skee Lov, hun er frisk i Dag. Men med Wærner skal det være meget maadeligt. Lille Grüner er nu taget derhen, for at faae rigtig Beskeed, og med et tungt Hierte venter jeg hans Tilbagekomst, med et endnu tungere vil jeg forlade Hiemet i Morgen, om han ingen trøstelige Tidender bringer tilbage. – Det er et rasende Veyr i Dag, ordentlig Sneefog – dog, det skulde ikke formindske min Glæde over at ile til Eder, Dyrebare – ifald det vedblev saa [129] i Morgen, naar jeg kunde reyse med et let Sind. Det eneste var, om Føret skulde blive for slemt, som de frygter, ved det den stærke Blæst sammenhober den tørre Snee. Men de velsignede Glutterne mine trøster mig, og siger: «Du faaer vist godt Veyr Moer! Du *maae* faae godt Veyr.» Det faaer vi nu see. Forbønner vil det ikke mangle paa. Og de Retfærdiges Bønner formaaer jo meget.

Eftermidd: Grüner er kommet, men desværre, uden gode Efterretninger. Efter alt hvad jeg hører, er det den skrækkelige snigende Nærvefeber, Werner har, ak Gud, som maaskee bereder denne arme Familie en ligedan Juul som mig for to Aar siden[.] Saadan, som nu den lidende Frue Werner, gik jeg da – o de qvalfulde Dage, hvis Minde jeg endnu ikke kan udholde –

Jeg vil intet Godnat sige Eder fra Hovind, mine Dyrebare! Vedbliver Veyret saa, siger de, jeg umuelig kan reyse i Morgen[.] Dog har jeg Lyst til at forsøge det. Nu, God Nat kan jeg jo i alt Fald sige Eder, enten jeg saa hilser Eder God Morgen igien fra Hovind eller –

Tøyen

Ja, mine Elskede, herfra hilser jeg Eder i Dag, *Torsdag, den 6te* en glad og kiærlig God Morgen. Veyret blev deyligt i Gaar, Førret ligesaa. Først Kl 11: forlod jeg Hiemmet og de, Slæden omringende Glutter, som streed om, hvem der skulde faae det sidste Kys. Maja gik af med Seyeren.

Saa stille som i Gaar, har jeg sielden seet det paa Veyen hid. Den eneste af *Storfolk* vi mødte, var den gale Præst Gambo^rg med sin Svigerinde. Han foer fra sin Slæde hen til mig: «Skal Moer til Byen?» – Ja – «Aslak, vend Slæden om og kiør Moer hiem igien til Hovind – (*Slaen* skulde der staae istæden for Slæden) for, ney Gu om der er Mad aa faae i Byen» – Jeg beroeligede ham da med, at jeg tog til Tøyen, hvor jeg var vis paa at blive mæt, og saa drog han sin Vey i Fred. Just som jeg paa det sidste Skifte var reysefærdig, kom min gode Thrina Vangensten fra Vildberg derind, dog paa sin Hiemtour. Maanen smilede ^[130] saa venligt ned over mig, og smilede dyb Veemod i min Siæl ved Mindet om den 10de Decbr 1808, da den ogsaa, paa denne samme Vey skinnede som nu, og mine Øyne var lukkede for dens f som mit Hierte for Haabets Straaler – Ogsaa den skrækkelige 4de Novbr stod den i sin fulde Glands, og af disse græsselige Øyeblik, da jeg vidste, Vilhelm var død, erindrer jeg mig intet saa tydeligt som den fulde Maane, og hvordan jeg stirrede paa den, og bad Gud – ney, ikke bad, fordrede, han skulde bringe mig over Maanen til Vilhelm[.]

Tilgiver, o I Dyrebare! at jeg saa ofte kommer tilbage til det samme. Men disse Blade skal jo giæmme mine Følelser som mine Handlinger, og bestemmes ikke de sidste ved de første? og hvordan kunde I da faae et rigtigt Begreb om mig, naar jeg ikke lagde mit Hierte saa aabent for Eders Øyne som jeg selv kiender det? –

Hvad Klokken var da jeg kom hid, veed jeg ikke: thi i min kiærlige Lottas, min glade, Gud skee Lov nu friske, Kistas, Favntag glæmte jeg at tænke paa andet, end at jeg nu saae dem igien, og lille Hanna, der ikke paa sin Maade var mindre glad end vi andre. Der blev en hiertelig Samsnak, kan I nok troe, kun afbrudt ved Mad og Drikke, hvormed Kista proppede mig reent forskrækkelig. Caffé, Tvebakker, Maderaviin og Butterdeygs Kage med Syltetøy paa, og endda rigtig Aftensmad til. Lottamoer bad mig, men Kista slog sig von, og saa maatte jeg vel være hørig og lydig –

Kl: 11 kom vor kiære President, og gik atter en Stund i Prat. Det er saa hiertensgodt at sidde saa. En roelig Nat kronede den deylige Aften, og nu er Presidenten i Byen, men kommer hiem til Middag, og vi Fruer overlægger vor Reyse og hvad dertil hører, viser hverandre hvad vi vil tage med, forudseer, at vi ikke bliver af de første Stadsedamer, hvad i øvrigt ikke sætter os flere graa Haar, end vi har før, og endnu mindre formindsker vor Glæde over de ventede, haabede, signede Dage, vi ile imøde.

Det er et hæsligt Jaskeveyr; alligevel tager vor Kista i Eftermidd: til Byen for at udrette et Par Smaaerinder for begge Morerne sine som nu fik et lille venligt Brev fra den tredie Moer paa Strømsøe, med Gientagelse af den vennehulde Indbydelse.

[#] *Fredag 7de* Den over al Beskrivelse glade Brudgom var her i Gaaraftes, sad en Times Tiid hos os – og meget var det, han havde saa lang Roe – men maatte da hiem, og til Pavels, Munkes, og Gud veed de flere Stæder. Vi havde troet, han i Morgen skulde blive vor Ledsager – Jo Pyt! Han *kunde* komme bort i Dag, og saa var det jo heller intet Under, at han foer, i egentlig Forstand, foer paa Kiærligheds Vinge, til sin Thrina, sin Lykke. Han tog det meste af vort Tøy med sig, og lovede at skaffe os Geleyde af sin Broder, Secretairen. «Hvad for Os?» – Os trende Fruer, Pavels, Bull & Koren. Men i Vand vil det komme til at gaae. Baade i Gaar og i Dag regner det. Slotspræsten jamrer sig erbarmeligt, og troer vi faaer tage Hiul-Eqvipager det Gud bevare os fra. Kl: henimod 11 er vor Reyse bestemt i Morgen Formiddag, forstaaer I – Dette skriver jeg i halv Mørke. Presidenten kom seent hiem til Middag, men nu beholder vi ham til Qvæls. Lille Zarine er her, og steller lidt med det, som fattes i vor Stads, isærⁱ min, og det var

fast alt –

Strømsøe

Torsdag 13de At jeg har taugt i saa lang Tiid, mine elskede Venner, og i en Tiid, saa righoldig paa Materie, vil i første Øyeblik undre Eder; men saa vil det vist ogsaa strax falde Eder ind igien, at just denne Righaltighed er Aarsag i min Taushed, da jeg stedse har været med blandt de Handlende og i en fast hvileløs Hvirel af Adspredelser. Hvor lidet dette passer til min Siæls og Legems Tarv, føler jeg kun alt for meget, og jeg veed ikke hvad jeg gav til blot en eneste Dags Roe. Dog tænker jeg at erobre en saadan i Morgen – hvorom mere efter Ordenen. – Nu maae I, før I tager Bryllups Klæder paa, iføre Eder alskens Reysetøy, Kl: er henved 12, og vi maae forlade det kiære Tøyen (det er *Løverd: 8de*) og min kiære Kista og lille Johanne<, > og begiv<e> os paa Veyen. Det er høy Tiid, Føret er slet, og Frue Pavels, som vilde reyse hiemme fra Kl: 11, er vist langt i Forveyen – Det var hun. Førs<t> imellem Sandvigen og Ravnsborg indhentede vi hende, og havde [#] vi da ogsaa lagt den værste Vey tilbage. Paa Ravnsborg mødte vi Procurator Sommerfeldt med sin unge Kone. Han var ogsaa i de forrige lykkelige Tider paa det glade Hovind med Børnene i Ferierne. Siden da saae jeg ham nu første Gang igien, og hine svundne Glæder stode levende for min Siæl. Han kiendte mig ikke strax. Vi vare begge blevne meget gamle, syntes jeg, i disse 4 Aar. Taarene stode det gode unge Menneske i Øynene naar han saae paa mig, og vi undgik at tale sammen saa meget muelig. Vi maatte drikke Caffé med det unge Par, og saa fortsatte de deres, vi vor Vey. De toge lige til Tøyen, hvor de vilde blive Søndag over, og gjorde det mig ondt for min kiære ømme Kista, som havde foresadt sig at tilbringe den, ogsaa hende smertelige *9de Decbr* hos sine Veninder, Madam Olsen og lille Zarine, som kunde og vilde deeltaget i hendes bittre Savn og Erindringer. Nu maatte hun vel blive hiemme, min Saras og min Kista – og græde sine Taare ene –

Hvor vennehuldt vi bleve modtagne, hvor godt alt var lavet for os af vor elskelige, alt overseende Maja, som bædre end nogen af alle de Qvinder og Mænd

jeg har kiendt, veed at ordne og passe det ene i det andet, saa det er, som faldt det af sig selv, er ufor nødvendent at sige Eder. Den sædvanlige Roe og Stilhed hærskede overalt, som om intet var paa færde, uagtet hele Huset Søndag blev fuldt af Logerende; og var vist ingen blandt os alle, som ved mindste Savn af vante Beqvæmmeligheder mærkede til at vi i dette ikke meget store Huus, vare ti a tolv Fremmede, og at Dagen efter skulde være et Selskab af over 50 Mennesker.

Søndagen, 9de var jeg meget syg, og meget beklæmt. Da kom fra Christiania vor snilde President, H^r Pavels, Døderlein, Secretair Ottesen, og en yngre Broder[.] Fra Porsgrund Fader Cappelens Stedfader, Aal fra Borrestad, og dennes Stedsøn Real Cappelen, et ungt Menneske Paust, og gamle Skipper Berg, om hvem vor Sally altiid sagde: «det er en sielden Skipper» –

Mandagen, den vigtige Dag, toge vi Husets Folk til Kirken Kl 11½, i vore Peltser, ogsaa Bruden i Pelts og Slør, saa velsignet vakker som jeg nogensinde havde seet hende. En hiertelig skønnere Tale end denne Pavels's Brudetale, hørte jeg aldrig. Den kom fra og gik til Hiertet. Og saa havde han et rigt Stof, og nyttede det. Han saae der for sig sin saa inderlig elskede mange Aars Medhielp og Broder, saa lykkelig, som Mennesket heneden, og med Haabet om heroven kan blive det. Faa Øyne bleve tørre.

Da vi kom hjem, gik det til Pyntingen – at det med nogle af Herrerne <g>ik til Bostonbordet, vil jeg ikke videre berøre, endnu mindre nævne de<m.>

[#] Frue Pavels adskildte det lykkelige rørte Par, og førte Bruden til Toilettet, hvorfra hun gik festlig smykket i sin nydelige hvide Silkekiole, med en eneste blegrød Rose i sit brune Haar. Os alle hialp den forbindtlige Maja Pavels før hun tænkte paa sig selv; men vi vare alle postamenterede omkring i Visitværelset eller Storstuen, som vi Landsbyefolk kalder det, før de forfærdelig galante *Mardamer* indfandt sig. Saa mange Slæb og Blomster og Pærler og Smykker og Tyls Garneringer har jeg aldrig før seet paa et Sted. Det er over al Beskrivelse (i det mindste over den, som staaer i min Magt) hvor prægtige de vare alle i Hob. Hvor jeg gruede for den lange Bordsidden og hvad Sidemænd, Gud vilde tilføre mig. Men see! han indskiød Slotspræsten at prenumerere paa mig i Forveyen, og var han tilstæde i Nødens Tiid og rakte mig sin venskabelige høyre Arm. Ved min anden Side havde jeg den jovialske brave Fader Aal, nest ham min Lotta, nest

Pavels Brudeparret, lige for mig min elskelige Maja Pavels, og saa var det altsammen saare godt. Hvordan kunde jeg ogsaa ellers holdt det ud til Kl: halv 8? thi før tog den trættende Bordsidden ingen Ende. Siden gik det med de fleste til Spillebordene som Skik og Brug medfører.

Ogsaa jeg tog Kort for at sidde hos Lotta og Slotspræstinden og slippe for at vaase med de stive Damer. Dog en af de første blandt disse, Madame Bang, var fjerde Mand. Vi hævede det snart, og jeg har ikke i lang Tiid følt mig lettere om Hiertet, end da de sidste toge afsted. Nær havde jeg sagt med gamle Jalles – naragtige Ihukommelse – «Gud skee Lov de ere paa Dør, de kommer P-k-«...» ikke igien i Morgen» – Men de fleste kom dog igien for at gratulere, Mandfolkene om Formiddagen, Fruentimmerne Eftermidd; dog det var en Overgang. Vor Thrina var saa peen i sin første Konemorgendragt, og baade den henrykte unge Ægtemand og jeg saae ugiærne, at hun ombyttede den til Middag. Men hvad modstaaer Etiqvettens henrivende Strøm?

«Men ubegribeligt er det os, Moer Koren, at Du ikke har nævnt Dine Egerbarn. De vare der dog vist.» Ney, mine Gode, de vare her ikke. Da Præsterne stedse har travlt til Julen, og vor Egerven ved sin forestaaende Kbhn^stour dobbelt travlt, kunde han kun skiænke os en eneste Dag, og valgte han da hellere en anden, end den larmende Bryllupsdag. Tirsdag kom han, men ene, da Lisabarnet plagedes af Gigttandpine, og ey vovede sig ud. Ja vist var det godt, og vi fik megen deylig Musik og Sang; men i vor Roe var vi langt fra ikke. Vor gode Slotspræst maatte tilbage, da han i Gaar viede Frøken Rosenkrantz og Grev Knuth[.] [#] For ham gjorde det mig dog ikke saa ondt, da han sad fængslet ved Bostonbordet, og det finder han overalt i Christiania igien; men vor kiære, vor hulde Maja rev sig nødig fra os, og det gjorde de da begge. De havde saa giærne blevet – og hvem bliver ikke giærne her? – som vi havde beholdt dem. Seent kommer man altiid afsted ved slige Leyligheder, men det var dog alt for seent de toge bort, Kl 4^{1/2}. Giid de ikke leed for ondt inden de naaede Byen i det slemme Føre.

Onsdag vare vi hiemme; men Visitterne strømmede som den forrige Dag ud og ind. Jeg var ikke ret frisk, som jeg længe ikke har været, og tilbragte megen Tiid heroppe paa vort Værelse, hvor nu Elisa Thorsteinson havde taget Frue

Pavels's Seng; men ogsaa hun, den i saa mange Henseender sieldne Pige forlod os i Gaar, og ere vi nu ene, Lotta og jeg paa det store Værelse med alle sine Senge. I Morgen tager ogsaa hun bort, og saa er jeg ene tilbage –

Var den nu ogsaa forbi, denne Dag! Vi skal til Bangs. Saa syg jeg er, Gud veed, jeg kan neppe orke at holde Pennen, tør jeg dog ikke andet, end tage did, da jeg engang før har været buden der, og da undskyldte mig, rigtig nok med mindre Grund end jeg havde i Dag, med Upasselighed. Men i Morgen, det gaae som det vil, bliver baade min velsignede Maja og jeg hiemme fra N: Omsteds, hvor vi alle ere budne, og skal vi da have det saa deyligt, haaber jeg. Var Presidentens blevet over, havde vi fulgt med, det forstaaer sig; thi Lotta vilde ikke reyst ene, hvad heller ikke vi havde nænt, hun skulde. Men hun har det godt, hun kommer hiem i Roe til sit hyggelige Tøyen, og Thrinabarnet har sin Real, og saa maae jo Maja og jeg ogsaa have det godt paa vort Viis –

At jeg har været mindre omstændelig end baade I, Elskede, og jeg ønsked<e,> maae ey undres Eder, da her er liden Roe at faae. I Gaar – det har jeg glæmt – var Nella Borch her, og vi havde da meget at tale om, og saa gik det istaae med Skrivningen. Og der er mere fra i Gaar, jeg har glæmt. Min Moer C: bad Nella blive i vort Qvindelag. Alle Herrerne vare budne til gamle Mallings i Anledning af Bispens Nærværelse her ved en Skoleholder-Examen. Om Eftermidd: kom Jomfrue Ravert her, og blev her ogsaa. Vi sad' i godt Lag med vort Arbeyde i den sorte Sopha, som I nok kiender, hvor der er saa godt, NB naar det lille runde Bord staaer foran den – og havde koset os med Kage og Syltetøy og et Glas af den deylige Miød, som ikke findes bædre i Odins Sahl – da [#] blev der en Tummel ude i Gangen, og ind buldrede unge Malling, Gram, og min vakre Lieut: Collet, alle i det perialskeste Lune af Verden, glade og støyende, dog alt inden Anstændigheds Grændser. Gik det en lille Smule uden for disse, var det mellem dem selv indbyrdes. Collet var lige tækkelig og sad roelig iblandt os Fruentimmer, og lod dem (hans Kammerater nemlig) gjøre ved sig hvad de vilde. De heldte Miød i ham, drillede ham paa alle Sæt og Viis, men han blev sig selv liig, godlidende og tækkelig. Jomfr: Ravert, som ikke var ret frisk, listede sig bort og hiem, men vi andre loe og blev – Collet veed I jo er, som Lotta siger, en af mine Kanutter –

Saa meget om Gaarsdagen. – Ak, i Dag er det to Aar siden jeg kom hid med

min Mand, mine Børn, flygtende for Døden, ønskende jeg kunde flygtet for mig selv, i Graven, i Dødens Arme, ak, til dem, de Bortgangne, til Roelighed, til Himlen – Og kunde jeg glæmme alt, Eders mageløse Ømhed, Eders hulde trøsterige utrættelige Omhu og den Kunst (som egne Lidelser allene kan lære det ædleste Hierte)ⁿ²⁰ hvormed I vidste at binde de skiøre Traader, de alt bristefærdige, igien til Livet, vidste at give dem mere og mere Styrke – kunde jeg glæmme det, da maatte alle Gode, da maatte Gud glæmme mig. Ney, I Ædle! ney, min Maja, det glæmmer jeg aldrig –

Førs^{Fre} dag 14de vor, min, Reals velsignede Thrinas Fødselsdag – Og Gud har hørt hvad jeg bad, hvad jeg i Dag to Aar bad, da Du sank grædende til den lidende Moderbarm, og jeg første Gang kaldte Dig min Thrinasara. Nu synker Du fra den ædleste Moder- og Faderbarm, fra de ømmeste Venneomfavelse i den troefaste, lykkeligste Mages – Og Gud har hørt hvad jeg bad, naar Du, Maja, min Maja, tog den Synkende til Dit Bryst og sagde: «Ogsaa denne Kummer skal mildnes, min Moer Koren! mig kan du troe, dette Hierte som vilde forgaae i sin Smerte ligesom nu dit, det kan du troe. Læges kan de evig aldrig, de dybe Saar; men den voldsomme Brænden kan og vil og maae tage af – ellers slog jo ikke mit endnu» – da bad jeg: Lad hende, strænge, gode, vise Fader! lad hende i sin Enestes Lykke leve op igien til lyksalige Dage! – og han har hørt mig: Hun fant det Hierte, som var hendes værd, hun gav Dig en Søn, som fortæner at kalde Dig Moder, Din Pedro Fader – Og ere I ikke alle mine, og Eders Lykke min, som min er Eders, som jeg er Eders Moer Koren?! –

De ere nu borte, det kiære kiære Presidentpar. Alle ere pyntede til at tage i Middagsselskab, kun ikke min Moer C: og jeg, som nu skulde havt det saa godt i vor Eenlighed, om jeg kun i Dag havde faaet Brev hiem^{me} fra, som jeg saa vist ventede. Det har nedstemt mig meget. Da jeg stod heroppe og saae min troe Lotta tage bort, græd jeg, og længtes for første Gang efter, at forlade dette Huus. Paa Tøyen kunde de sagt mig noget hiem^{me} fra, tænkte jeg, og nu skal [#] atter saa mange Dage gaae hen i Uvished. Min ømme Maja er nesten lige saa bedrøvet herover, som jeg, og derfor skal hun ikke mærke, om jeg kan skiule det, hvor nedslagen jeg er –

Hvordan Gaarsdagen gik? Aa, som alle saadanne Dage kan gaae. Stads og

Prat og Æderie uden Ende. I dette sidste tager sikkert ingen Luen fra Mad: Bang, og derudpaa gaaer al hendes Digten og Tragten. Kunde den gaae ud paa noget uslere? Dog, «giver Keyserens det, Keyserens er, og Mad: Bang det, Madam Bangs er» – hun er unægtelig en flink, ordentlig Kone i sit Huus, der i alle Kroge er som et Dukkeskab i nyeste Smag. Og det gjør dog ogsaa Øyet godt. Begge hendes gifte Døttre, Madam Omsted og Frue Smith, er takkelige unge Koner, den sidste, Petronelle, især, som har et saa frit, godlidende Væsen, og er blandt de Bekiendtskaber jeg her har giort, et af de, jeg sætter meest Priis paa. Der var hos Bangs mange Danske: Doctor Mynster og hans Kone, et ret takkeligt Par, Dajon og hans gamle bepærlede Frue, der dog for Resten denne Gang var rimelig i sin Pynt; en Jomfrue Stokfleth, Frue Fayes Syster, og Madam Rørbyes, i hvis Huus hun er. Smuk var hun ikke, men ret net, kun, syntes mig, noget for frisk – Doctor Heyberg og jeg. Blandt de Mennesker, jeg saae der første Gang, var for Resten intet mærkeligt.

Deels fordi jeg virkelig ikke *var* vel, deels fordi jeg i Dag ikke vilde *være* vel, havde jeg bedt min elskelige Maja tage tidlig hiem. Lottamoer fulgte os, og begge takkede mig Ære og Godt, da vi vare i vor Roe igien, og i vor Seng Kl 10^{1/2} – En Søstersøn af Fader Cappelen, Diderich Jørgensen, var kommet op fra Kbhn, og havde medbragt, troede vi, mange Bøger – en nye Grund til at skynde os hiem fra Bangs. Men de vare opsendte fra Schubote, og blot, paa en eller to nær, ubetydelige Piecer. Af Jørgensens gode Smag vidste vi nok, vi kunde ventet os noget andet –

Nu var mit Thrinabarn her i al sin Pomp, men kunde ikke, sagde hun, holde sig fra lidt Avindsyge over begge Morerne sine, som <s>kulde have det saa ønskeligt her hiemme. Hun maae yde Sædvanen sin Ret, der er ikke andet for. At jeg ved Bordet i Gaar sad saa deyligt som nogensinde, mellem den kiære Real, som tog mig tilbords, og min Moer Cappelen, maae I ogsaa vide. Lottamoer var ogsaa i samme Naboelav, og den unge Mand var reent overgiven, saa den lange Bordsidden [#] gik i en Snup. Det var alt det, Thrina kunde holde hans hvide galloperende Hest i Tømme. Men der var ogsaa megen Anledning det veed Gud. Den bemeldte hvide Hest fik Sporen uophørlig i Siden. Maaskee falder mig siden og ved bædre Mag meget ind, som jeg nu glider over, men som paa det kiære

eensformige Hovind skal være *godt aa ha* at tage til, naar Stoffet til Journalen bliver for tørt eller gaaer reent op. –

Løverdag 15de En saadan Dag som i Gaar, havde vi ikke gjort os Regning paa i denne tummultariske Tiid, min elskede Maja og jeg. Da de alle vare borte, og vi havde spiist, vi To og lille Sophie Pechel ene tilbords, gik vi herop, og tog os en ret alvorlig Middagsøvn. Da vi vaagnede var det bælmørkt; men liden Sophie havde det lyst og varmt til os dernede, og en qvægende Kop Caffé. Saa læste, saa snakkede vi, og læste mere i hinandens inderste Lønkammer end i de aabne Bøger, som laae for os. «Havde jeg nu kun faaet et Brev hiem fra, saa var denne Aften ganske som jeg ønskede det!» sukkede jeg. Maja gik et Øyeblik ud, og ned fra Contoiret kom en af Betiænterne, og i hans Haand et Brev, og dette Brev, efterglæmt paa Posthuset, var til mig, var fra min velsignede Koren og min hulde Maja, og selv fra søde Lina nogle Linier. Det var langt mere, end jeg torde ventet – i denne travle Tingtiid et langt Brev fra min Koren. Men naar fandt han ikke Tiid til at glæde sin Christiane? Det gik, som jeg troede: Først allene var Skyld i, han ikke kom, den Gode, og med al hans ugrændsede Hengivenhed i Skiæbnens Styrelse, fandt han sig ogsaa heri, skøndt han havde, siger han, barnlig glædet sig til at overraske os, og at see sin elskede Thrinasara Brud – Det skulde ikke være – og fuldkomment skal heneden intet være – derfor maatte min Glæde i Gaar ogsaa tempereres ved Tanken om den arme Frue Wærners Lidelser. Hendes Mand ligger endnu ligedan, og sikkert er det den dødbringende Nærvefeber, som langsam udtærer hans Livskraft. Det er en sørgelig Forestilling, som blander sig i alle mine lysere, og fordunkler dem – Dog drak vi vor elskede Thrinabarns Skaal i Mallaga, og klinkede, og har neppe Maja studeret mere til Bryllupsdagsretterne, end til hvad [#] vi Tre denne velsignede Aften skulde kose os med: thi tracterede vi os med Kiødkager, Æblegrød og Fløde, og, som alt skrevet staaer, med den søde Mallaga. Saaledes styrket oppebiede vi vore Giæstererende, som ikke havde havt det nær saa behageligt som vi; ja for første Gang opdagede jeg et lidet Glimt af Misundelse – dog fye, bort med dette *her* saa upassende Ord – af Misnøye da, hos vor Thrina, ikke fordi vi havde havt det saa deyligt – hvad godt og deyligt undte hun ikke giærne begge Morerne sine? – men fordi hun ikke kunde deelt denne herlige Dag og Aften med os.

I Aften skal jeg til Nellamoer, og det var Synd at nægte hende denne Begiæring; men jeg blev dog hellere hiemme, især da den tækkelige Hanna Strøm er her, som jeg holder saa meget af, og som fortiaener saa ganske at være min Sarathrinas kiæreste Ungdomsveninde. I Morgen gaaer det til Eger med Maja og mig. De Unge skal i Kirken, og siden begynde de talløse Afskedsvisitter. Længe bliver ikke vort Ophold paa Eger, da vi maae hiem samme Qvel, fordi min Moer C: til den forestaaende Reyse med Dotter si, har meget at ordne og tage vare. Dog did maatte jeg, da Gud veed, naar vi nu sees igien. Før Sommeren bliver det ikke, da de strax over Nytaar tiltræder deres Kbhsreyse –

Mandag 17de Inderlig Tak for i Gaar, mine elskede Egerbørn! O at vi maatte saaledes, roelige og tilfreds, samles igien, at Eders Kbhnstour denne Gang maatte i alle Henseender blive saa behagelig nu, som den sidst var det Modsatte. Med et bædre Ønske kan jeg ikke ledsage min gientagne Tak for al Eders Kiærlighed og Godhed. Og Gud vil vist høre det og bønføre det.

Ved Middagstide kom vi til Præstgrd: Veyr og Føre stemmede med alt det øvrige for at gjøre os vor Tour behagelig. Kun maatte vi ved Sundet lade Hestene spende fra og Slæderne trække over, da man sagde os, Isen var svag. Men det var da en føye Sag.

En Stund efter os, kom Madam Heber og hendes Søster, og imens vi <v>entede H^r Heber fra et af Anexerne, kortedes den kun alt for korte Tiid ved Læsning, Samtale, og Musik. Blandt de fra Schubote til Faer Cappelen opsendte Bøger, var en lille Piece, benamset *Perleschnur*, en høyst passelig Tittel, da dens hele Indhold [#] er korte Uddrag af de fortrinligste tydske Digtere, altsaa lutter ædle Pærler, ligesom paa en Snoer. Den tog vi med, og bad Provsten udlede os de beste og skønneste Pærler af nogle, vi havde med os. «Pærler? Hvad jeg forstaaer jeg mig paa saadant?» tog han til orde, men udfandt i en Hast den rette Mening.

Og saa var Dagen forsvunden, og Aftenen, og Kl: halvti, og vi maatte tænke paa de to Mile der adskiller Eger og Strømsøe – som vi saa ofte har fundet at være for langt Skillerum, og som dog kun er en kort Spadsertour mod det nu forestaaende. Det er kun alt for sandt, at intet uden Savn lærer os ret at sætte

Priis paa Livets høieste Goder. I den lykkelige Barndom nyder vi de Goder, Øyeblikket skiænker os, uden at disse forbittres ved Savn eller Anger. Derfor ere vi saa lykkelige ved at hensætte os i denne Uskylds, Glædens Alder, derfor blive vi saa lykkelige naar den hisset skal forherliget, luttret, fornyes, derfor heder det: «Uden I blive som disse – osv. –

Jeg kom til at sidde saa godt indpakket, og sagde til Aslak: «Vælt mig nu ikke, saa jeg kommer ud af mine Folder» – Det har vel ingen Fare, mente han, og neppe var jeg forbi Kirken, saa gjorde Gulen et Kast tilsiden, og Madamen laae smukt og tog i Sneen Maal af *Siælens Frakke*, og havde Stræb nok for at komme i nogenlunde Orden igien. Min Maja blev mere bange end jeg, og vilde vi skulde vendt om igien til Præstegrød: men det lykkedes mig at beroelige hende, og vi fortsatte vor Vey, bleve atter trukne over Sundet, og var i mindre end to Timer, og før jeg troede os stort over Halvvejs, i vort kiære Hiem. Fader Cappelen var alt kommet tilbage fra sit Ejdsfoss, og laae i sin søde Søvn, hvorfor min Maja for ey at afbryde den eller forstyrre ham, kom herop til mig, og tog en af de tomme Senge i Besiddelse (Beliggelse skulde det vel hede) og snakkede vi os da i roelig Slummer, saa tryk paa min Side, at jeg ikke engang hørte, hun i Morges listede sig ned af Løntrappen herfra til hendes Sovekammer.

«Men Løverdagaften har du jo sprunget reent over, Moer vor!» Ja, I regne det ikke saa nøye med mig, mine Elskede, om jeg imellem gjør nogle Spring, og fører Eder frem og tilbage. Følg nu med mig til Borches, og jeg vil underholde Eder der saa godt jeg kan. Da jeg kom <...>ⁿ²¹ <der> ingen uden en Madam Broch, som saae vredladen ud og var <ret> <...>ⁿ²² [#] heller ikke fornøvelig. Men des blidere var min gode Nella og hendes Borch og hans gamle Moder, som ikke vidste, hvor godt de vilde gjøre det for mig. Jeg foresatte mig derfor, at være *lige bli lell* om saa det ventede Selskab gjorde mig ligesaa lidt lykkelig (som Ottosen siger) som den mørkladne Madame. De kom lidt efter lidt, en Kiøbmand Henningsen, en reen Bulderbasse, og hans Kone, en jævn, lys lille Tuppe, Proctr Reich med hans ret vakre, godlidende Hustrøe, og med dem en Jomfr: Helleesen, Reichs Søsterdatter, som lignede vor Sally B: saa meget, som Søstre sielden ligner hinanden. Især var denne Lighed skuffende naar hun sad stille og saae hen for sig. Kun var hun noget fyldigere, og som det lod, overmaade munter. Men holde

af de kiære kiendte Træk maatte jeg og maae jeg, hvordan Pigen end er for Resten. Doctor Mynster og Kone var der ogsaa, og min gamle Postmester Smith, med hvem jeg især underholdt mig, da jeg havde udholdt en Times Styrvolt med Mardamerne. Det er, som I nok veed, en af mine Grundsætninger at skikke mig efter Omstændighederne, hvor disse ikke vil rette sig, ikke *kan* rette sig efter mig. Og derved har jeg fundet mig ret vel. Og skulde man ikke taale et Par Timers Selvfornægtelse, især naar man derved kan bidrage til andres Fornøjelse, og til saadannes, som giærne vil fornøye os? – Nella har det meget net, godt og beqvæmt, og er sikkert lykkeligere, end jeg engang torde haabe, hun skulde blive –

Men nu falder Mørket saa stærkt paa, at jeg neppe seer at sige Eder, mine Dyrebare, Farvel fra Strømsøe – Der er Nella ogsaa – Farvel! Farvel!

Tøyen

Onsdag 19de Mandagften tilbragte vi ganske i vor søde Roe, da min elskede Maja havde tilendebragt sine mangehaande Sysler, Indpakning, Husets Ordning etc – og det unge Par sine Visitter. Kl 10½ vare vi reysefærdige Tirsdag eller i Gaar Morges. Om Thrinas og hendes Moders Taare, med hvilke de fleste Tilstædeværendes blandede sig, siger jeg Eder intet. <Hv>em iblandt os kan ikke tænke sig denne Moders og Datters [#] Afskeed! Gud være lovet, at vi kan det! Faa Døttre forlade et saadant Hiem, en saadan Moder og Fader; og hun fortiaente det og dem. Men heller ikke kan nogen Brud gaae tryggere ved troefast Æmheds Haand sin qvindelige Bestemmelse imøde. Ja, min elskede Thrinasara! Kiærlighed og Æmhed skal omgive Dig alle Dit Lives Dage. Endnu lever Du jo ligesom under de ædle Forældres Øyne, og Datterens og Hustrøens Pligter smelte saa i hinanden, at Du ikke veed, hvilke der ere Dig de kiæreste, de helligste. Det, selv under de blideste Udsigter til ægteskabeligt Held dog haardt klingende: «Du skal forlade Fader og Moder og følge din Mand» – taber sin tilsyneladende og tidt virkelige Haardhed: Du forlader dem ikke, de ikke Dig. Ofte, og hver Gang gladere, seer Du ved Din Vens Haand det dyrebare Hiem igien, ofte, og hver Gang gladere, see De deres Børn, seer dem kappende om at bevise og bevidne

dem deres taknemmelige Kiærlighed som deres Lykke – Seer I, mine Elskelige, nu førte jeg Eder giærne med et Spring fra Strømsøe til det unge Ægtepars Boelig. Men I ere vante til at føres Skridtviis i disse Blade, og saa I maae I forene Eder med os, som i 6 Slæder fore ud af Gaarden, og bleve alt flere og flere, og tilsidst – ja jeg veed ikke hvor mange. Endnu mange havde foresadt sig at ledsage det kiære Thrinabarn til Gillebek; men vi vare nok tidligere ude, end de havde formodet. At min raske Lieutenant Collet ogsaa var af Følget, forstaaer sig. Imidlertid opholdte vi os ikke længe paa Gillebek, og gjorde Afskeden der saa kort som mueligt. Fader Cappelen der med lille Sophie sin Broder og gamle Berg havde fulgt did, forlod os der, og nu vare vi blot tre Slæder, de Unge sammen i een, min Maja og jeg i hver sin. Paa Ravensborg maatte vi puste længere for Gulens Skyld (jeg allene havde min egen Hest) og her vilde Moer Maja vi skulde drikke Caffé, der smagte deylig, og gleeed ned under Spøg og Munterhed, da H^r Real var saa velsignet lustig, at vi alle bleve det med ham. Den unge <blide> <Vertinde> bidrog og <sa> a sit til vor Underholdning, da h<un> [n23](#) [#] i fuld Fortroelighed viste os sin nye hiemvævede Seng, sine Vinduesgardiner, og udbad sig vor Mening om alt dette, som man ret saae, gjorde hende meget lykkelig. Og I kan nok troe, at vi fandt det altsammen smukt og rosværdigt, og vilde fundet det saa i hvordan det havde været: thi hvem kunde nænne at forstyrre en saa uskyldig Glæde? Vee den, som kunde det. Og vi følte os jo desuden selv saa tilfredse og lykkelige, og vilde, at hele Verden havde været det som vi. Derfor contrasterede det saa med vor Stemning hvad man her fortalte os, at Engelsmanden var faldt ind i Christiansand, og at mange Melitaire var paa Marschen did. Her var bestilt Skyds for en Mængde baade til den og følgende Dag, og vi mødte dem rigtig nok flokkeviis med Sang og Hurraraab, da vi kom ind mod Byen. Men deres Bestemmelse skal være noget ganske andet, hvorom jeg dog endnu ingen ret Idee har, og altsaa ey vil tale mere om for det første.

Endelig vare vi i det kiære unge Pars Boelig, hvor alt hvad beqvæmt, nydeligt og smagfuldt er fra alle Sider smilede os imøde, hvor alt behagede Øyet og gjorde Hiertet godt, hvor de taknemmelige glade Børn laae i den rørte lykkelige Moders Arme, og ogsaa i mine – thi de ere jo ogsaa mine Børn –

Deyligere har aldrig nogen Thee smagt end den, vor Thrina skiænkede for os.

Siden kom ogsaa først min Lotta, saa hendes Lawsonmand. Det var, som jeg ikke havde seet Lottamoer i lang Tiid, og jeg havde tusind Ting at fortælle hende. Ak, men da hun tog sin Pelts og Hat af, og jeg saae hende sørgeklædt, faldt det smerteligt paa mit Hierte, og hun behøvede ikke at sige mig for hvem hun bar Sørgedragt. Den gode, saa almindelig elskede Borneman Bull (Apotheker i Bergen) døde den 3^{die} Decb^r efter langt Sygeleye. Som Mand, Fader, Broder og Ven vil han savnes bitterligt, og neppe bittre af nogen, end af vor ædle Stiftamtmand, som havde og var denne Broder saa kiær, som seer sig saaledes berøvet den ene af sine Alderdoms Støtter efter den anden; men som under alle de haarde Slag bliver <sig> selv liig, taber ikke sin Siælsblidhed, sin fromme Hengivenhed [#] i Alstyrerens Villie. Her hiemme læste jeg med hede Taare hans Brev til den dybtmedsørgende Broder. I hver Linie gienkiendte jeg ham. Til mig laae her Brev fra den elskværdige lille Dolly som ikke beklager sig selv eller sin Moder saa meget, som den elskede Pleyefader. Gud trøste og styrke dem Alle!

Torsdag 20de Jeg skyder, som I seer, ikke mange Miles Fart i Vagten. I Gaar blev jeg afbrudt af Frue Lotta, som halvpyntet kom og fortalte mig, det var høy Tiid at tænke paa min Paaklædning. Vi skulde alle, maae I vide, i Middagsselskab hos Slotspræsten. Dog maae I, før vi følges ad did, først spise til Aftens hos den unge Præstekone, og saa følge med Presidentparret og mig her hiem til mit hyggelige Tøyen, til min troefaste Kista, og liden Hanna, som saa hiertelig glade modtog mig. Vor kiære President er saa stille, og skiøndt han efter sin sædvanlige Viis intet nævner om sin Sorg, staaer den dog tydelig præget paa hans Aasyn og er kiendelig i hans hele Væsen for den der kiender ham saa nøye som jeg. «Saa falder det ene Led af efter det andet af den Kiæde som binder os til Livet og hinanden, og jo mindre Kredsen bliver, jo tættere slutter de overblevne Led sig sammen» – Det er Sandhed. Ak men «Vee den *sidste Arme*, som skal vandre venneløs igiennem Livets Ørk» –

Eftermiddag Aftenen og Mørket stunder til, og endnu har jeg intet fortalt Eder om Gaarsdagen. Den var ret fornøvelig, som det altid er og maae være fornøveligt hos det i saa mange Henseender sieldne Slotspræstpar. Maja er en huld Værtinde og hendes Pavels en opmærksomme Vært end man ved løst Bekiendtskab til ham skulde troe, som man overalt maae kiende hans hele

retskafne Indvortes og hans lyse Aand for at oversee smaae Ubehjelpeligheder i det Udvortes, og en lille Vripenhed, som ved en mindre bliid og klog Kones Side vilde falde mer i Øynene; men som man deels herved, deels ved saa mange Siæls Fortrin (naar man har Sands for disse) bringes til at glæmme. Der var da os alle herfra, min Maja C, det unge Præstepar, mi<n> kiære Rasmussen med sin unge stille, takkelige Hustroe, der vi<st> ogsaa er blandt de Mennesker, som vinder ved at kiendes nøyere <og> hvis blide Qvindelighed man selv ved første Blik ikke kan miskien<de>[.]

[#] De andre vare Døderlein og Kone, Mad: Juel, Capitajn Widdings, Lieut: Birk – Ja, nu troer jeg vi har dem Alle – ney, endnu rester den snilde Edvard Munk, den lykkelige Fader, hvis Sophie har skiænket ham en Søn i disse Dage, og Madam Wulfsberg – Da vi havde drukket Caffé, tog min Maja C, Mad: Rasmussen, Mad: Wulfsberg og Frue Widing paa Comedie; Lotta, Lawsonmand og jeg i Visitter, men bleve kun modtagne hos Rosteds og Madam Munk. Det var et behageligt Syn, og er vel det skønneste paa Jorden (jeg i det mindste kiender intet skønnere) at see den unge glade Moder med sin Førstefødte i Armen, den unge henrykte Fader med de brændende Øyne heftede paa de dyrebare Gienstande, hans hele Alt i Livet – Denne Naturens uforvanskede Datter laae rød og hviid, frisk og munter, som havde hun blot lagt sig til Middagshvile med sin lille Yndling. Han var samme Dag døbt af vor kiære Real, og var dette hans første præstelige Forretning som Ægtemand – og neppe kunde nogen været ham kiærere end at døbe sin beste Vens, sin Edwards Førstefødte, at være Vidne til dette unge Pars Fader- og Moderfryd, den reneste, helligste af al jordisk Fryd. Og sikkert, min Real, sikkert fyldte søde Ahnelser under den hellige Forretning Deres eget Hierte, som Gud ogsaa vil skiænke denne Lykke, den eneste, der endnu er Dem ubekiendt.

Fredag 21de (Fortsættelse) Vi fandt Rosteds ganske ene, ham ved sit Skriverbord omgivet af de syslende Fruentimmer. Den brave, agtværdige Mand er ældedes meget, og man sporer alt for tydeligt, at det overvættes Arbejde kieder og trætter ham. Og det er intet Under. Han havde ogsaa været syg og var endnu forkiølet. Frue Rosted var ganske som i de gode gamle Dage, og Lottamoer og jeg (Presidenten udholdt ikke hele Touren og forlod os paa

Halvvejen) sad der en god Stund, og havde giærne <s>adt der længere – Min Moer Cappelen havde fornøyet sig paa Comedien (Henrich den femtes Ungdom) hvor Carlsen især, som Vært, skal spille mesterlig. Madam Wulfsberg var ret lustig [#] og er hun *go aa ha* naar Conversationen ligesom vil til at gaae istaae, som dog tidt hender i blandet, ogsaa det beste Selskab. Naar hun fik sin Mand op, vidste hun ikke rigtig, dog troede hun først i neste Maaned. Giid han da bragte mig noget fra Eder, I Elskede dernede, fra hvem jeg saa længe intet har hørt.

At jeg i Gaar afbrød saa pludselig var ikke Mørkets Skyld, men jeg fik saa ondt, at jeg maatte lægge mig. I en lille Slummer gik det over, og vi tilbragte Aftenen i fortroelig Snak, dog meest Lotta og jeg paa min^{vor} egen Haand, da Kista havde lidt af hvert at sysle med til i Dag, her skal være Middagsselskab, og Hanna gik fra og til.

I Dag ventede jeg nesten med Vished min Koren, og ganske sikkert Jes. Men ingen af dem kom, kun Lunde, som bragte mig en Jeremiade fra min stakkels Maja der er i stoer Uroe over, intet at have hørt fra mig siden jeg tog hiemme fra. Dog har jeg skrevet to Breve fra Strømsøe, men som Postmesteren har fundet for godt, at sende hid igien – Gud veed hvorfor – og ligger det ene her endnu, det andet haaber jeg dog de faaer i Dag, de gode Velsignede. Siden Onsdag har de ventet mig, skriver hun; da jeg ikke troede, Opholdet paa Strømsøe skulde blevet saa langt, lovede jeg da at være hiemme, og nu kan jeg tænke mig deres Bekymring over intet at see eller høre fra deres kiære Moer Koren. Gud skee Lov, at de alle ere friske, at alt er vel, og at ogsaa Werner er i Bædring – og endnu engang Gud skee Lov, at jeg i Morgen skal omfavne dem alle, min Siæls Elskede!

At Selskabet her i Dag er for vor dyrebare Moer C: og hendes Børn, har I alt sagt Eder selv. I Gaar vare de i Barselgilde hos W: Egeberg, hvor ogsaa Fader Pedro var, for at staae Fadder til en efter ham opkaldt Dreng. Men han er alt i Dag faret ad Strømsøe til, og kunde ikke blive over alle Presidentens Bønner uagtet. Han har et afskyeligt Veyr i Dag. Men hvad agter han sligt? Det er slemt for de Hidventede. Og nu tager jeg Afskeed fra Eder, Elskelige, he<r> øg fra Tøyen. Tidlig i Morgen gaaer det ad Hiemmet til.

[#] «Vær velkommen igien til dit kiære Hiem, vor Moer Koren!» istæmmer I, det veed jeg, af ganske Hierte med de andre mine Elskelige her, som omringede mig med Kiærtegn, Klynken over min lange Udeblivelse, og smaae venlige Bebrejdelser, der nesten vare mig saa kiære som Kiærtegnene, og var jo i sig selv heller ikke andet. Skriveren lod længe vente paa sig, og vilde giærne affecteret lidt stræng Alvorlighed; men hans til al Forstillelse uduelige Ansigt, røbede ham strax, i hvor længe han havde sadt det i Lave. Dog forsikrer han, at var jeg ikke kommet i Gaar, var han i Dag reyst bort og blevet borte hele Julen. Mon det havde været ham mueligt? Jeg troer det ikke: For at straffe mig havde han begaaet en Uretfærdighed mod sig selv og sine Børn og Husgesinde, og uretfærdig kan han ikke være. Men det var altsammen den uefterrettelige Postgangs Skyld, det indseer nu han og de Alle, og saa snart det kom til Erklæring, var alting godt.

Jeg forlod Tøyen – «Ja i Gaar, det veed vi. Men husk paa, at du skylder os Regnskab for Fredagen» – Det er sandt. Nu da. Det var Middagsselskab, har jeg sagt Eder, og var der Bispen med sin Dame, sin ældste Søn og mellemste Frøken-Datter-Pauline, forsviret af forrige Nats Ball hos Rosenkrantz's (som havde været stort og overmaade brillant, og det allerførste Ball i det Huus) kom først om Aftenen. Etatsraad Falbe (som forlod Selskabet tidlig, og før Frøken Pauline kom, formodentlig for at tilbringe Aftenen hos sin nye Donna) Grüner og hans ret tækkelige, meget muntre Kone (J: C: Smiths Datter) min gode Slotspræst og hans sieldne Hustru, Edward Munk, alle tre Jomfrue Wolderne og Agathe Messel, Døderlein og Kone, Doctor Garman, det forstyrrede Menneske – og saa min velsignede Maja C: og hendes og mine elskede Børn – ja, og Secretair Ottesen, og hans Kiæreste, Jomfrue Riis, og den nye Skolelærer, Kiærsgaard, som jeg saae første Gang, og talte meget med om mine Elskede [#] i Kbhn, fra hvem han havde bragt mig Brev da han kom herop. Et meget behageligt ungt Menneske. Og, af en *saadan* Dag at være, en meget behagelig Dag, i Kredsen af saa mange Dyrebare. End behageligere blev den mig ved Lundes Ankomst, som bragte mig Brev fra min hulde Maja Koren og Tidender hiemme fra, Gud skee Lov lutter gode; men betog mig tillige Haabet om at see min Koren og Jes den Dag, som jeg havde

ventet og var skeet, om hiint Postvilderede ikke havde været. Det var ogsaa Skyld i, at jeg maatte reyse ene hiem i Gaar, og at min Kista, Zarina og Hanna Bull nu først kommer i Morgen. Kl: 5 i Morges tog Jes ind efter dem. –

Min kiærlige Lotta frietog mig for at spille, og fik Bispinden sit Tresetpartie med Jomfr: Wold, Kiærsgaard, og den gale Doctr Garman, der ret synes forsætlig at gjøre sig til Nar i den troeskyldige Mening derved at behage Selskabet. Det gjorde mig sandelig ondt for ham som Menneske og Præst. Maja Pavels blev nødt i en Boston, hvorved dog vor gode Real afløste hende lidt, og greb jeg disse Øyeblik for at smaaesnakke med hende. Ved Spillebordet gjorde jeg ellers Sammenligning mellem hende og Madame Grüner (Presidenten og Døderlein vare de andre Medspillende) hvis hele Tanke var ved Kortet, skjøndt uden al vanzirende Lidenskabelighed; og bekræftede denne Sammenligning min før faste Overbevisning: at mit Kiøn aldrig staaer lettere Fare for at tabe det skønne qvindelige Præg, som allene berettiger det til det smigrende Navn: det Smukke Kiøn – end ved Spillebordet. Allene den spendte Opmærksomhed paa de stygge malede Blade hvorved de drages ganske fra al Deeltagelse i hvad der foregaaer omkring dem, er, synes mig, upassende for Qvinden i hvis Charakter Naturen har lagt Deeltagelse og Opmærksomhed i og med alt hvad der omgiver dem. Mad: Grüner saae jeg allesteds hellere end ved Spillebordet, min Frue Pavels ligesaa giærne der som ellers, fordi man tydelig saae, hun sad der ugiærne. Jeg seer aldrig Fruentimmer spille uden at tænke paa Stolbergs:

«Et Blik, hun ængstelig slog ned paa Kortet,
Har røvet hende Cleons Siæl for evig –»

[#] Ney, ingen god og klog Mand betroer sit Livs Held i en Spillerskes Hænder. Dog være dette langt fra sagt i Hensyn til den godmodige Madame Grüner, som vist ikke gjør Spil til sin Hovedsyssel, eller elsker det med Lidenskab.

Min Moer Cappelen, som vilde tage tidlig hiem, da hun ligesom jeg skulde reyse Dagen efter, slap ogsaa at spille. Før vi spiste om Aftenen tog hun bort med Barna sine, og i Gaar, paa samme Tiid som jeg ilede til mine, forlod hun sine. Gode, dyrebare Veninde, paa min Hiemvey tænkte jeg ofte paa Dig, og en af mine første Tanker da jeg vaagnede i Morges var Din Opvaagnen i Dit Hiem, hvor Du nu savner og for Fremtiden skal savne Dit elskede Barn. Men Du veed hende saa

lykkelig i Kiærligheds og Venskabs Arme. Det forsødede Dig i Gaar det tunge Farvel, det har i Dag styrket Dig til at bære Dit Savn; det vil være den anden Tanke i Din og Din Pedros Siæl, naar den første er, at I nu ere allene. Og Gud skee Lov, at I har hende saa nær, at I, naar Længslen bliver Eders Hierter for stærk, kan ile i de elskede elskende Børns Arme –

Og hav nu Tak for de mange lykkelige Timer vi deledede, og de milde Taare, min Maja, Du i Dag 14 Dage, Saras Dødsdag, blandede med mine. Ja, vore ved Sorg og Glæder sammenknyttede Hierter adskiller ikke Tidens, ikke Dødens Haand – Heller ikke vore, min Lotta, Du hvis vemodsfulde Blik fulgte mig saa ømt hvert Skridt jeg gik, og søgte mig overalt – Heller ikke vore, min Kista, Du i hvis Hierte min Saras og Vilhelms Minde er præget med uovervindelig Smerte. Ney, I Elskelige Alle fjærn og nær, I som engang ere bundne til mit som mit til Eders Hierter! Dødens Engel sønderriver ikke de hellige Baand han løser dem kun her, at Livets Engel hisset skal binde dem for Evigheden –

Men hav nu Tak for alle disse Dager og Timer, Fader Cappelen og min Maja, Fader Bull og min Lotta! Haver alle Tak, I Gode, og Fred være med Eder!

[#] *Juleaftens Morgen* Nu er min Jes vel allerede langt paa Hiemveyen med sine Jomfruer. Solen smiler for første Gang i mange Dage, smiler til deres Glæde og til vor. Alle seer de Kommende glade imøde, men ingen gladere end min Maja. Hun har i Dag, som sædvanlig, været oppe og i Husarbeyde siden Kl 5, og det er fast utroeligt, hvor meget hun har faaet færdigt imens jeg var borte. Alle 5 Jomfruerne mine skal i Aften smykke sig med nyesyede Hværkens Kiortler som dog ikke ere hiemnevævede, da det ikke kunde blive færdigt til Julen, og den gode Skriver derfor har faaet, ved Hertels Hielp, kiøbt dem «noget saa længe», og faaer de da derved to istæden for een[.] De andre faaer da blive Paaskekioler. «Men du kan troe, siger Lina, at de bliver penere» – formodentlig fordi hun selv har spundet Indslætten til sin. Det er ogsaa en ret færm lille Tøs. Kaja gaaer dem alle tilhaande, og er som en Viol.

Gud give, beste Lottamoer, Du nu fik i Sinde at følge med ud i Dag. Det er ligesom det ahner mig, da Veyret er saa godt. Jeg veed Du kommer giærne, om Du kan, og kommer sikkert engang i Julen. Nu, det er ogsaa godt at have noget tilgode. Fabritius kom i Gaar fra Kbhn, bragte mig nogle Bøger og mange venlige

Hilsener fra mine Elskede dernede, men intet Brev. Det var lidt haardt, dog faaer Puus taale det, og vente, at Justitsrd Wexels, som ogsaa nu skal være undervejs, dog vel har noget til mig fra Døttrene mine. Lieut: P. Anker, med hvem Fabritius fulgte op, skal ogsaa, siger F: have en lille Pakke og et Brev til mig fra min gode sønligtroe Bergh. Det tør de maaskee bringe med sig i Dag.

Paa Hiemveyen hid, kom Frue Leganger efter mig. Hun havde været i Byen for at see sin Datter, Frue Wratz, der er kommet op med sine tre søde smaae Børn, men som ikke kunde følge med Moderen til den ventende Fader, da et af Børnene var blevet upasselig, formodentlig efter Reysen. Gud lade ikke hendes Giensamlings Glæder forbittres saa smerteligt, som Frue L: frygtede for. Denne unge smukke Kone er almindelig elsket og agtet af alle som i den senere Tiid omgaaes hende –

[#] Paa Moe var, da jeg kom der, en ung Officer med sin Kone og et andet ungt Menneske, formodentlig Fruens Broder. De vare alle danske, og havde kun været her, hørte jeg, et halv Aar. Da de spurgte mig, om jeg ogsaa nyelig var kommet fra <Dan>mark, blev jeg ret glad over, at mit Modersmaal endnu l<od> dem formode sligt. De vilde ikke troe, jeg havde været 23 <Aar> i Norge. Jeg sagde dem mit Navn, og tænkte de skulde gi<øre> det samme, men det lod de være, og alt hvad jeg veed er, a<t> de toge til Hedemarken og til en Gaard der, heed Sandvol<d> Den unge, mindre end smukke Kone, som var i høystvelsigne<de> Omstændigheder, fandt sig meget P brydt med den her nødvendige Indpakning (og deri kiendte jeg mig selv igien) og kunde s<...> ingen Rede hitte deri. «Min Kyse taer jeg ikke paa før jeg er k<om>met i Vognen» – sagde hun. «Der kommer De ikke hastig» sagde jeg smilende over denne sande Danisme. «Ney, jeg meente i Kanen» svarede hun, og nu maatte jeg tvinge mig, for ikke at smile igien[.] Saa har vel mange smilet over den unge Skrivermadam, da hun kom først herop. Dog, i Omgang nesten fra min Barndom med Norges Sønner og et Par af dets Døttre, var jeg halv naturaliseret før jeg kom hid. Gud give alle mine Landsmændinder, som forlader sin elskede Kreds og sit Fødeland, saadan Modtagelse som jeg fandt, saadanne Venner som jeg har fundet. Og søger de og stræber de at fortiaene det, sandelig, i Norriges Land søger de det ikke forgiæves, i dette vort dyrebare andet Fædreland –

«Hvem mon det var?» spurgte jeg, da de vare reyste, den snaksomme Vertinde som bragte mig min Caffé (hvortil Tøyen Hvedebrødet smagte delicat) «Aa det var Jydefolk» svarede hun, og vidste ikke mere. Under denne Benævnelse hørte jeg dem ogsaa tale om mig, ja selv om min Bergenser, da vi kom herop, og blev sommetider lidt stødt, men tænkte p̄ saa igi<en>

«Vi er – desværre,
Jo alle Jyder for vor Herre.» –

Første Juledag.

[#] Gud give os alle en glædelig Fest!

Mine glade Ahnelser i Gaar skuffede mig meget. Min gode Lotta blev hiemme hos sin ikke friske President, og min Kista kunde ingen Fornøjelse havt af, under disse Omstændigheder at forlade det Huus, hun er og vel maae være saa hiertelig hengiven. Der kom altsaa ikke flere end lille Zarinchen og Hanna Bull, og hvor inderlig velkomne de vare, kunde jeg dog ikke strax vise dem det, saa mismodig blev jeg ved at see min Forventning saaledes slaae feyl. Dog fattede jeg mig snarere end Børnene – Maria kunde neppe holde sine Taare tilbage. Men lidt efter lidt bædredes det med os Alle, og de gode Smaaepiger kunde ikke tvivle om, vi vare glade i deres Komme. Kun munter kunde jeg ikke være, da mine Tanker hvert Øyeblik var paa mit velsignede Tøye<n>[.] Og der ere de ogsaa i Dag, og jeg ønskede, mit Legeme var saa let flyttet did som min Siæl, da sad jeg nu hos Dig, elskede Lotta, og flød vore Taare samlede, fløde de lettere. Dog, med Guds Hielp er Din Lawsonmand bædre, og giid, *meget* bædre i Dag.

Fader Mørk har været her og ønsket os en glædelig Julefest, og kom vist intet Ønske fra et varmere Hierte. Min Koren og alle Barna gaaer i Kirke, men jeg ikke, da mine Hænder, især den høyre, er saa hoven, at jeg med megen Møye holder Pennen. Op ad Dagen pleyer det blive bædre med Hænderne og det hele Korpus –

Anden Juledag.

Saa stille en Juledag som i Gaar, mindes jeg ikke paa Hovind, hvor dog selv i Fjor var nogle unge Mennesker samlede og nogen Munterhed. Da vi havde spiist – her var intet fremmet Menneske – tog Hertel til Næss, Jes og Lunde en Kiøretour. Jeg satte mig til at læse for Barna, og bædre Juleglæder kunde jeg ikke skiænket dem. Nu skal jeg, saa godt den syge Haand tillader det, skrive til Strømsøe <...>

[#] 27de *Torsdag*. Vi vare netop komne fra Bordet i Gaar – det var Munthes Offerdag, saa vi først kom tilbords Kl: henimod 3 – da Pastor Chrysties Familie og to Jomfrue Horstere fra Byen (en er der i Huset) kom kiørende, til megen Gammen for Ungdommen, ogsaa for os Ældre, som i saa lang Tiid ikke saaes. Vi fik med megen Møye fat paa en Spillemand, og gik det nok saa lustigt. Fabritius kom ogsaa hid, og de holdt ud, disse faa Dandsende, til Kl: 1. «Maaskee faaer vi ikke dandse mere i Julen, Moer» sagde Maria og jeg sagde: Dands i Guds Navn, mine kiære Børn! og glædede mig over, at Maja, min alvorlige Maja, fandt Fornøjelse heri, og ønskede ved mig selv, det tidt maatte blive Tilfældet. Chrystie og Kone toge bort Kl. 11, og da gik ogsaa jeg og min Koren tilsengs, og lode Ungdommen raade ene for Huset. Nu sidder de alt med deres Arbeyde, og Jes læser for dem.

I Aften venter vi da Borches; men seent maae de komme, da de tager lige fra Drammen i Dag. O medbragte de noget Glædeligt fra Tøyen, bragde de – – ney, det vil jeg slaae af mit Hoved. Mon de ikke ogsaa kunde have et lille bitte Brev til mig fra min elskede Maja C:? Det er et unøysomt Hiertes Ønske, det veed jeg nok. Men hvem har bidraget saa meget til denne Unøysomhed?

28de *Fredag* Efter Kl 7 i Aftes lyttede vi stedse til Vinduet, hørte mange forbifarende Bielder, og tænkte hver Gang: der er de! Posten kom, den bragte mig intet, og den maatte dog, mente vi alle, bragt noget fra Tøyen, om de ikke bragte os dem selv – see, nu er det sagt, og maae staae der. Thetøyet, det nye paa den nye Presenterbakke, stod færdigt, Lysene i mine 20 Aars gamle nye Stager, ja *saagar* Skriveren havde ombyttet <s>in fillede Vadmels Frakke med den saa kaldte nye, der da rigtig [#] nok er nogle Aar yngre, end bemeldte Stager – Kl: blev halv to og da kom – en Expresse med et Brev fra Nella: at et glædeligt Forfald var Skyld i, de ikke holdt Ord. Et Skib med Korn, som de nesten havde

opgivet Haabet om at see mere, og hvorpaa den største eller dog en stoer Deel af deres Velfærd beroede, var lykkelig ariveret, og dets Udlosning etc, gjorde det umueligt for Borch at komme hid før længere hen i Julen – Det var da for saa vidt vel nok, men at vi intet hører fra Tøyen –

I Dag tidlig gik et Bud derind, som vel kommer hiem i Morgennat engang. Med dette Bud var ogsaa et Brev til min velsignede Maja C: og et til min stakkels Dolly i Bergen. Hertel kom hiem fra Næss i Nat, og tager did igien i Aften og tager Jes og Lunde med sig til et Ball som skal være hos en Gaard- og Brugseyer Øyeset. Mine stakkels Pigebørn har liden Moroe i denne Juul. Jeg havde budet Vildbergerne hid, men de har alle Forfald. Det lader alligevel ikke til, de finder det langsomt. I Aftes læste jeg en interessant Fortælling for dem af Erholungen, som holdt ud til Postens og Expressens Komme. I Aften vil de tage sig en Slædetour. De veed, hvor giærne jeg undte dem al muelig Fornøjelse, og tager vennemildt tiltakke med min gode Villie. Skriveren og Kaja lader «Herrens Fugl ikke dø» – De holder saadanne Spektakler, at den Alvorligste ikke kan andet end lee af dem. I kan ikke forestille Eder, hvilken liden morsom Unge den Kaja er. Mage til den Kraft og Styrke har jeg sielden seet i den Alder, og med alt det er hun midt i sit overgivne Galskab saa føyelig og bliid som noget Barn kan være[.]

I Dag er det Din Fødselsdag, min elskede fraværende Datter, min Malla D: Skal jeg aldrig mere hilse Dig paa denne Din Dag i Dit Fødeland? Men maatte Du baade nu og stedse hilse den med et tilfreds, et glad Hierte, er et af mine varmeste Ønsker opfyldt – Erindrer I fra [#] gamle Tider, mine Elskelige, hvordan min snurrige Skriver paa denne Dag, der ogsaa var hans fortræffelige Moders Fødselsdag – og kun paa denne, puddrede og pyntede sig? Det samme gjorde han saa længe hans Fader levede, <...> naar dennes Fødselsdag indfaldt. Men Gud allene saae, hvordan han i sit Inderste helligholdt disse ham vigtige Dage, med glad sønlig Taknemmelighed, og da gik ingen, hvis Bøn det stod i hans Magt at opfylde, ubønhørt fra ham. Dog gielder vel dette om alle hans Livs Dage, kun at han da, undertiden, betænker sig lidt mere.

29de Løvedag. Uaget Maria, Zarina, og de andre Smaaebarn ikke vilde lade sig mærke dermed, forstod jeg dog, da Jes og Lunde (Hertel blev hiemme) toge til Balls, at de giærne havde taget Deel i denne Fornøjelse. Thi bleve vi enige om,

min Koren og jeg, at de Nytaarsaften eller Nytaarsdagsaften skulde faae en lille ordentlig Svingom her. Og da brød deres Ønsker ud i deres Hiertensglæde. Jes har Fuldmagt at bede hvem han selv vil, af de han træffer paa sin Vey. Det skal være lutter dandsende Ungdom, og skal de faae more sig det bedste de kan, naar jeg kan faae tage min Tilflugt hid i mit stille Kammer, og Kl: 10 eller 11 i min Seng.

Nu toge de engang saa vel tilmode til Giestad hvor de blev til Kl. 10, og havde det, siger de, ret morsomt.

«Nu skal vi leve i vor gode Roe» sagde jeg til Skriveren, da de støyende Unger vare borte. I det samme kom tre Slæder raslende i Gaarden. Det var Obristd: Roweder, Frue Waager, og hendes Cicisbeo, Lieutenant Asche. De vare i Besøg paa Gislevold, og gjorde derfra kun en lille fransk Visit hid. Frue Waager, som aldrig har været her før, lovede at komme snart igien og for længere Tiid.

Saa sad vi siden, min Husbond og jeg, i Samdrægtighed paa Sophaen med hver sin Bog, han med min Jean Pauls <Blu>men-Frucht- und Dornenstücke, som mere end engang gior<de> [#] ham Hovedet kruset, men holdt ham rigelig skadesløs derfor ved sine utallige Skiønheder og Hierteligheder – jeg med *Tristram Schandy*, som slet ikke svarer til mine Forventninger, er mig alt for vidtstvævende, indviklet, og hvori jeg kun i enkelte Glimt gienkiender min Yndlingsbogs (Yoricks følsomme Reyse)ⁿ²⁴ Forfatter[.] Dog er det vel for tidlig at fælde nogen Dom over ham endnu, da jeg nyelig har begyndt. At jeg lagde Jean Pauls *Dämmerungen für Deutschland* bort, med Hiertet giennemtrængt af den stedse tiltagende Kiærlighed og Beundring, der alt længe har syntes, ikke at kunde tiltage, og dog voxer ved hver nye Giennemlæsning af hans Mesterværker, gjorde vel sit til, at jeg ikke saa strax kunde finde mig i de lutter *Schaltage*, det første Bind er opfyldt med, og som dog ofte ere jeanpaulske nok, men afløses ikke, som hans, af det over alt Jordiskt hævende Himmelsprog –

Hertel saae imellem ned til os. Kun vi Tre vare hiemme[.] Ane Stuepige, vor Husholderske, bad jeg skaffe min Koren og mig Vandgrød til Qvelsmad; men hun fandt dette alt for simpelt i Julen, og kom anstigende med en *deylik Fløde- eller Fløyelsgrød*, som vi lod smage os ret godt ved vort lille Bord, hvor vi sad' ene sammen (Hertel spiser sielden om Aftenen) som i vort Ægteskabs yngste

Dage.

Her er alt Byebudet igien, med et vennehuldt Brev fra min kiære Lotta, men intet fra min Kista ^{til mig,} og i de faa Linier til Hanna slet intet om, at vi kan vente hende – og heller ikke Dig elskede Lotta! Dog Gud være lovet, at Din Lawsonmand er brav igien, og Dit Hierte roeligt. Presidenten havde været paa Bærum Juleaften, hvor der var Middagsselskab og Ball og over 90 Mennesker. Saa stort og glimrende bliver mit Ball ikke; men mueligt nok saa fornøyleligt, just fordi det har disse Mangler; men især fordi de dertil Ventede ikke indtil Kiedsomhed ere mætte af Forlystelser, endnu i Be<g>yndelsen ^{af} eller midt i Forlystelsernes Alder.

[#] *Søndag 30te* (fordum Glædensdag paa Hovind)

Borches kom i Aftes og her blev ret megen Glæde og Gammen. Den unge Kone befinder sig imellemstunder ikke saa aldeles vel, som da ofte er Tilfældet med unge Koner. Dog formoder jeg – endnu ligger de alle –ⁿ²⁵ at hun bliver med alle de øvrige til Gierdrum. Præsten var her i Gaar, i Følge med gamle Horster, for at faae Bekræftelse paa Ungdommens Løfte.

I *Dag*, var jeg end frisk og torde ud, var det mig dog umueligt at tage nogen Steds. Gud skee Lov, at jeg slipper for at sige Ney, og at jeg kan tilbringe denne Juul i saadan Roe. Det Onde jeg lider, erstattes rundelig herved.

21 Aar havde Du været i *Dag*, min uforglæmmelige Sara! Ney, mit elskede Barn, mit til utænkelige Lyksaligheder gienfødte Barn! jeg ønsker Dig ikke tilbage i Taarenes Land – derfor flyder de ikke – o Sara! o Wilhelm!

Eftermiddag Nu fore de afsted, jeg veed ikke i hvor mange Slæder; men en lang Række var det: Kun jeg, Telja og Kaja ere tilbage. Det lille Dyr finder sig saa godt i alt, og naar de ere saa smaae, har de det bedst hiemme, for alt naar det gaaer saa langt paa Natten, som vist denne Gang bliver Tilfældet. «Moer» hvidskede Maja da hun bad Farvel «giv endelig Kaja lidt Bakkelse og Gotter.» – Men det sørger nok Telja, ubedt, for. Imidlertid fornægter min Maja ikke sin moderkiærlige Charakter under nogen Omstændighed.

I undres vel over, at jeg intet har hørt eller seet til min Rikke i denne Tiid. Hun er taget en lille Tour til Edsberg at besøge sin gamle Tante, Frue Fritzner.

Over Nytaar ventes hun tilbage. Giid hun morede sig paa denne Tour, og kom frisk og rask tilbage med sin Rasmus. Fogden, troer jeg, henter hende tilbage.

Hvor det nu er stille rundt om mig, og anderledes end ellers den 30de Decbr ved denne Tiid. Ved Din Grav, Sara, <er> det endnu stillere –

[#] *Mandag – Aarets sidste Dag.* Det var en deylig stille Aften, som jeg ret skulde giort mig tilgode med: om ikke en slem bolden Finger, der gjør mig det grumme besværligt at føre Pennen, havde lagt sig derimellem, og forstyrret alle mine Concepter. At Mennesket, den stolte Skabning, skal være en saadan Cujon, at en saadan Bagatel skal bestemme hans Lyst og Ulyst! «Men alle» vilde I maaskee sige, mine Elskede, «ere ikke saa ømtfølede for slige (og alle) Smaaeting, som du, Moer vor.» Det tilstaaer jeg giærne, endskiøndt legemlige Lidelser sielden bringer mig til Klage. Det er ogsaa kun her paa disse Blade, alle mine Følelsers Fortroelige, at jeg klager, og især fordi det fast er mig umueligt at faae sagt Eder alt, hvad jeg endnu, før Aaret og dette Hefte gaaer til Ende, vilde sige Eder.

Mad: Borch, Hertel og Lina kom hiem Kl: 3 i Nat, alle de andre først da den var 6. Min ungdommelige gamle Skriver, som havde dandset hele Natten, gik ikke tilsengs, er endnu lige flink, drak nu, jeg var inde, sin Dosis til sin Frokost, og havde stoer Lyst, siger han, til at dandse igien. Et bædre Beviis for en velbrugt Ungdom end denne Ynglingsraskhed i det 53 Aar, kan jeg ikke tænke mig. Saa vist jeg antager dette, gjør jeg det ikke til nogen Regel for det Modsatte. Der kan vel gives unge Oldinge, som ikke selv nedbrød sin Siæls og Legems Sundhed, som maatte bukke under for en svag Legems Beskaffenhed, og ak, end oftere for den ubøvelige Skiæbnes haarde Slag. Men Himlens bedste Velsignelse er dog en saadan Siæl i et saadant Legeme, som blev min Koren tildeel – O at denne Velsignelse maae hvile over ham til den høyeste Alder, og – blive hans Børns Arv! O, at den maatte hvile over Eder Alle, I min Siæls Dyrebare, og være Eder et Skiold mod hver mødende Kummings Anfald, en Fordoblelse af alle Glæder, som i dette øg<...>^{nu} snart begyndende og mange mange Aar falde i Eders Lod – kun i det Forhold, som I i det nu fuldendte og saa mange tilbagelagte Aar, Maaneder og Dage har stræbt at forsø<...> hver Bitterhed, og skabe Trøst og Glæder for Eders Christiane[.]

Noter:

- [n1.](#) (den ... Foranstaltning)] parentesbuene erstatter kommaer (ved overskriving)
- [n2.](#) (see] venstre parentesbue erstatter punktum (ved overskriving)
- [n3.](#) «Wahlverwandtschaften»] tittelen er merket med enkle lodrette streker før og etter, her gjengitt som anførselstegn
- [n4.](#) (som ... leyt)] parentesbuene erstatter kommaer (ved overskriving)
- [n5.](#) (Det] venstre parentesbue erstatter punktum (ved overskriving)
- [n6.](#) (jeg] venstre parentesbue erstatter tankestrek (ved overskriving)
- [n7.](#) teksttap i siste linje grunnet skade på siden
- [n8.](#) 4] rettet fra: 9
- [n9.](#) (som ... Sted)] parentesbuene erstatter kommaer (ved overskriving)
- [n10.](#) fra] rettet fra: i ved overskriving
- [n11.](#) (som ... hid)] parentesbuene erstatter kommaer (ved overskriving)
- [n12.](#) siste linje mangler grunnet skade på siden
- [n13.](#) siste linje mangler grunnet skade på siden
- [n14.](#) siste linje mangler grunnet skade på siden
- [n15.](#) 18de] rettet fra: 19^{de}
- [n16.](#) Feilpaginering, 107 for 117. Påfølgende sider er paginert 108 osv
- [n17.](#) (tredie] venstre parentesbue erstatter kolon (ved overskriving)
- [n18.](#) mens jeg endnu var] rettet fra: endnu mens jeg var ved nummerering over ordene
- [n19.](#) (ak ... rigelig)] parentesbuene erstatter kommaer (ved overskriving)
- [n20.](#) (som ... Hierte)] parentesbuene erstatter kommaer (ved overskriving)
- [n21.](#) teksttap grunnet skade på siden
- [n22.](#) teksttap grunnet skade på siden
- [n23.](#) teksttap i siste linje grunnet skade på siden

[n24](#). (Yoricks ... Reyse)] *parentesbuene erstatter anførselstegn (ved
overskriving)*

[n25](#). alle –] *tankestrek erstatter komma*

Christiane Korens *Dagbøker 25/7–31/12 1810* er lastet ned gratis fra
bokselskap.no